

-
-
-
-
-

Zakládání právnických osob

Metodika

v

Zakládání právnických osob

Metodika
V

Metodika byla zpracována v rámci projektu „Efektivní transfer znalostí a poznatků z výzkumu a vývoje do praxe a jejich následné využití (EF-TRANS)“, který je jedním z Individuálních projektů národních řešených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Zpracoval:

Advokátní kancelář HOLEC, ZUSKA & Partneři

Na zpracování této metodiky se jako expertky podílely:

Jana Klementová, Petra Kursová

Při tvorbě metodiky byly s laskavým svolením Higher Education Funding Council for England využity podklady HEFCE Guidance on Related Companies for Higher Education Institutions (2005/48).

Metodika není závazným předpisem. Jedná se pouze o nabídnutý nástroj, který by měl výzkumným organizacím pomoci při využití výsledků výzkumu a vývoje v praxi. Metodika vychází ze znění právních předpisů platných v době jejího zpracování.

Obsah

1	Úvod	16
1.1	Cíl metodiky	16
1.2	Komu je metodika určena	17
1.3	Struktura	17
2	Krok 1: Identifikace důvodů pro založení právnické osoby, cílů, kterých má být dosaženo, a rozhodnutí o formě účasti na právnické osobě	19
2.1	Identifikace důvodů a cílů pro založení právnické osoby	19
2.1.1	Založení právnické osoby s cílem komercializace poznatku (vklad/udělení práva k poznatku náležejícího výzkumné organizaci do nově zakládaného subjektu)	19
2.1.2	Založení právnické osoby s cílem poskytování služeb výzkumné organizace (servisní organizace)	19
2.1.3	Založení technologicky orientované právnické osoby pedagogy, vědeckými pracovníky a studenty bez účasti výzkumné organizace s prvky podpory ze strany VO	20
2.2	Formy účasti výzkumné organizace na zakládané právnické osobě	20
2.2.1	Spin-off	20
2.2.1.1	Spin-off se 100% účastí jedné nebo více výzkumných organizací (spin-off vnitřní povahy ve smyslu Rámce společenství, nebo také tzv. spin-out)	20
2.2.1.2	Spin-off s účastí soukromého partnera s většinovou účastí výzkumné organizace	20
2.2.1.3	Spin-off s účastí soukromého partnera s menšinovou účastí výzkumné organizace	21
2.2.1.4	Varianta postupného pozbývání účasti výzkumné organizace na založené právnické osobě	21
2.2.2	Servisní organizace VO	21
2.2.3	Technologicky orientovaná společnost bez účasti výzkumné organizace	22
2.3	Shrnutí	23
3	Krok 2: Příprava podnikatelského plánu (business plan) / studie proveditelnosti a jeho schválení	24
3.1	Podnikatelský plán	24
3.2	Nástin struktury podnikatelského plánu	25
3.2.1	Nastavení podnikatelského plánu	25
3.2.2	Právní forma a struktura společníků zakládané společnosti	25
3.2.3	Předmět činnosti (podnikání)	25
3.2.4	Trh a soutěž	26
3.2.5	Marketing a odbyt	26
3.2.6	Personální složení společnosti	26
3.2.7	Organizační struktura	26
3.2.8	Finanční plánování	26
3.2.9	Analýza rizik a jejich ošetření	27
3.2.9.1	Analýza: identifikace rizik	27
3.2.9.2	Ošetření rizik	27
3.3	Podoby či formy podnikatelského plánu	28
3.3.1	Zkrácený podnikatelský plán	28
3.3.2	Úplný podnikatelský plán	28
3.4	Schválení podnikatelského plánu	28
3.4.1	Schválení na straně VO	28
3.4.2	Schválení na straně soukromého partnera	29
4	Krok 1a: Výběr partnera – partnerů	30
4.1	Partner:	30
4.2	Formy výběru partnera	31
4.3	Předložení zkrácené verze podnikatelského plánu	31
4.4	Prověření budoucího partnera	32
4.5	Dohoda o spolupráci s partnerem	32

5	Krok 3: Zajištění nejvýznamnějších položek podnikatelského plánu před založením právnické osoby _____	33
5.1	Zajištění financování _____	33
5.2	Zajištění personálního složení (zejm. managementu) a kompetencí _____	34
5.2.1	Kvalifikační předpoklady budoucího managementu _____	34
6	Krok 4: Příprava dokumentů před založením _____	35
6.1	Ocenění vkladů _____	35
6.2	Zakladatelské dokumenty _____	36
6.3	Budoucí sídlo společnosti _____	36
6.4	Obsazení klíčových manažerských pozic _____	37
6.5	Smlouvy o využívání majetku výzkumné organizace (nájemní smlouvy) _____	37
6.6	Licenční ujednání _____	38
7	Krok 5: Formální založení a vznik právnické osoby _____	39
7.1	Přípravné kroky _____	39
7.2	Založení _____	40
7.3	Sídlo společnosti _____	40
7.4	Dokumenty potřebné pro zápis do obchodního rejstříku _____	41
7.5	Oprávnění k podnikání _____	41
7.6	Pracovní smlouvy / manažerské smlouvy _____	42
7.7	Vznik společnosti (zápis do OR) _____	42
7.8	Povinné registrace _____	43
7.9	Valná hromada po vzniku s.r.o. - schválení úkonů činěných před založení _____	43
8	Krok 6: Řízení provozu, financování a monitoring činností právnické osoby _____	44
8.1	Řízení provozu _____	44
8.2	Zajištění financování a provozu _____	45
8.2.1	Start up - náběh provozu _____	45
8.2.2	Provoz v následujícím období _____	45
8.2.3	Účetnictví a další potřebné nástroje analytické evidence _____	45
8.2.4	Finanční a daňová optimalizace _____	45
8.3	Monitoring _____	45
8.4	Nástroje řízení rizik _____	46
9	Krok 7: Vystoupení z právnické osoby / zrušení / likvidace _____	47
9.1	Obecně - formy ukončení účasti _____	47
9.2	Typické situace ukončení účasti VO na založené právnické osobě _____	48
9.2.1	Ukončení za dobré ekonomické situace založené právnické osoby _____	48
9.2.2	Ukončení účasti v souvislosti se splněním účelu společnosti _____	48
9.2.3	Neúspěch spin-off subjektu _____	48
9.3	Popis základních kroků likvidace společnosti s ručením omezeným _____	49

PŘÍLOHA Č. 1 - Tabulka rizik

1	Úvod	52
2	Riziko špatně vypracovaného podnikatelského plánu (dále jen“BP”)	53
3	Riziko špatného výběru partnera a nedostatečné úpravy vzájemných vztahů	54
4	Riziko financování projektu	55
5	Riziko špatného managementu společnosti	56
6	Riziko porušení korporátních povinností a souvisejících právních povinností	57
7	Riziko nedostatečné ochrany duševního vlastnictví a ochrany údajů	58

PŘÍLOHA Č. 2 - Kontrolní list (checklist)

1	Úvod	62
2	Důvody pro založení společnosti, forma účasti na společnosti	63
2.1	Důvody zakládání společnosti	63
2.2	Formy účasti VO na zakládání právnické osobě - spin-off pro komercializaci poznatku	63
2.3	Servisní organizace VO	63
2.4	Technologicky orientovaná společnost	63
3	Příprava business plánu	64
3.1	Nastavení cílů společnosti, kontrolní mechanismy	64
3.2	Právní forma nové společnosti, struktura společníků	64
3.3	Předmět činnosti	65
3.4	Trh a soutěž	65
3.5	Marketing a odbyt	65
3.6	Personální složení a odměňování	65
3.7	Finanční plánování	66
4	Schválení business plánu	67
4.1	Na straně VO	67
4.2	Na straně soukromého partnera	67
5	Výběr partnera	68
5.1	Partner	68
5.2	Dohoda o spolupráci s partnerem	68
6	Zajištění nejvýznamnějších položek business plánu	69
6.1	Zajištění financování	69
6.2	Zajištění personálního složení	69
7	Příprava dokumentů před založením	70
7.1	Právní úkony před založením společnosti	70
7.2	Ocenění vkladů	70
7.3	Zakladatelské dokumenty	70
7.4	Dokumenty k sídlu a provozovně	70
7.5	Smlouvy o využívání majetku VO	71

8	Založení a registrace společnosti _____	72
8.1	Založení společnosti _____	72
8.2	Dokumenty potřebné pro zápis do OR _____	72
8.3	Oprávnění k podnikání _____	72
8.4	Zápis do OR _____	72
8.5	Povinné registrace _____	72
8.6	Schválení úkonů učiněných před založením _____	72
9	Vystoupení z právnické osoby _____	73
10	Likvidace společnosti _____	74

PŘÍLOHA Č. 3 - Zakládání právnických osob a veřejná podpora

1	Úvod _____	78
1.1	Možná úskalí veřejné podpory _____	80
1.1.1	Vklady do spin-off subjektu _____	81
1.1.2	Zadávání zakázek _____	82
1.1.3	Využívání majetku výzkumné organizace (hmotného i nehmotného) založenou právnickou osobou _____	84
1.1.4	Podpora VO vůči technologicky orientované právnické osobě založené bez účasti VO studenty, pedagogy a vědeckými pracovníky _____	86
1.1.5	Smluvní vztah VO a soukromého partnera _____	86
1.1.6	Vztah zakládaného subjektu a třetích subjektů _____	86
1.2	Výjimky _____	86
1.2.1	De minimis a výjimka dle Dočasného Rámce _____	86
1.2.2	Aplikace blokové výjimky _____	86
1.2.3	Další výjimky _____	87
1.2.4	Podpora „podniku v obtížích“ (spin-off subjektu, kterému se ekonomicky nedaří). _____	87
1.3	Příklady nevhodných modelů z hlediska práva veřejné podpory _____	88
1.3.1	Příklad č. 1 _____	88
1.3.2	Příklad č. 2 _____	88
1.3.3	Příklad č. 3 _____	88
1.3.4	Příklad č. 4 _____	88
1.3.5	Příklad č. 5 _____	89

PŘÍLOHA Č. 4 - Aspekty veřejného zadávání

1	Služby poskytované VO ze strany dceřiné společnosti mohou být veřejnou zakázkou _____	92
2	Veřejná zakázka _____	93
3	Rozdělení veřejných zakázek podle majetkové účasti VO na spin-off _____	94
4	Veřejné zakázky dle výjimky ZVZ - tzv. „in house“ zadávání _____	94
5	Výběr privátního partnera (společníka) pro založení „společného“ servisního spin off _____	96

PŘÍLOHA Č. 5 – Srovnání právních forem

	Srovnání vhodných právních forem spin-off _____	100
1	Popis a zhodnocení právní struktury a struktury vlastnických vztahů mezi VO a a.s. _____	101
1.1	Účel, předmět činnosti, podnikání _____	102
1.2	Založení _____	102
1.3	Vklady/příspěvky zakladatelů _____	103
1.4	Vznik, registrace, zápis _____	103
1.5	Nejvyšší orgán – vliv zakladatelů/akcionářů _____	104
1.6	Statutární orgán – představenstvo _____	104
1.7	Odměňování členů představenstva _____	105
1.7.1	Odměna _____	105
1.7.2	Podíl na zisku (tantiéma) _____	105
1.7.3	Mzda _____	105
1.7.4	Náhrada nákladů vynaložených v souvislosti s výkonem funkce _____	105
1.8	Kontrolní orgán – dozorčí rada _____	106
1.9	Management _____	106
1.10	Účast na podnikání jiných osob _____	107
1.11	Zrušení, zánik, naložení s likvidačním zůstatkem _____	107
1.12	Insolvence _____	108
2	Popis a zhodnocení rozdělení pravomocí a kompetencí mezi VO a a.s. při řízení firmy _____	109
2.1	Postavení VO coby akcionáře a.s. _____	109
2.2	Zastoupení VO v představenstvu a.s. _____	110
2.3	Smluvní vazba mezi a.s. a VO _____	110
3	Popis a zhodnocení pravomocí VO při kontrole řízení, spravování majetku firmy a finančních prostředků vložených ze strany VO _____	111
3.1	Postavení VO coby akcionáře a.s. _____	111
3.2	Zastoupení VO v dozorčí radě a.s. _____	112
3.3	Smluvní vazba mezi VO a a.s. _____	112
4	Popis a zhodnocení finančních toků mezi VO a firmou při ziskovém a ztrátovém výsledku provozu firmy _____	113
4.1	Finanční plnění ze strany akcionáře _____	113
4.2	Peněžitý vklad do základního kapitálu a.s. _____	114
4.3	Poskytnutí příplatku mimo základní kapitál a.s. _____	114
4.4	Finanční půjčky a úvěry _____	115
4.5	Dotace _____	115
4.6	Dary _____	116
4.7	Příjmy z vlastní činnosti _____	116
4.7.1	DPH _____	116
4.7.2	Daň z příjmů _____	116
4.8	Zisk a účetní ztráta a.s., postavení akcionáře _____	117

5	Popis a zhodnocení právní struktury a struktury vlastnických vztahů mezi VO a s.r.o. _____	118
5.1	Účel, předmět činnosti, podnikání _____	119
5.2	Založení _____	119
5.3	Vklady/příspěvky zakladatelů _____	120
5.4	Vznik, registrace, zápis _____	120
5.5	Nejvyšší orgán - vliv zakladatelů/společníků _____	121
5.6	Statutární orgán - jednatelé _____	121
5.7	Odměňování jednatelů _____	122
5.7.1	Odměna _____	122
5.7.2	Podíl na zisku (tantiéma) _____	122
5.7.3	Mzda _____	122
5.7.4	Náhrada nákladů vynaložených v souvislosti s výkonem funkce _____	122
5.7.5	Kontrolní orgán - dozorčí rada _____	122
5.8	Management _____	123
5.9	Účast na podnikání jiných osob _____	124
5.10	Zrušení, zánik, naložení s likvidačním zůstatkem _____	124
5.11	Insolvence _____	125
6	Popis a zhodnocení rozdělení pravomocí a kompetencí mezi VO a s.r.o. při řízení činnosti _____	126
6.1	Postavení VO coby společníka s.r.o. _____	126
6.2	Zástupci VO coby jednatelé s.r.o. _____	127
6.3	Smluvní vazba mezi VO a s.r.o. _____	127
7	Popis a zhodnocení pravomocí VO při kontrole řízení, spravování majetku firmy a finančních prostředků vložených ze strany VO _____	128
7.1	Postavení VO coby společníka s.r.o. _____	128
7.2	Zastoupení VO v dozorčí radě s.r.o. _____	129
7.3	Smluvní vazba mezi VO a s.r.o. _____	129
8	Popis a zhodnocení finančních toků mezi VO a s.r.o. při ziskovém a ztrátovém výsledku provozu firmy _____	130
8.1	Finanční plnění ze strany společníka _____	130
8.2	Peněžitý vklad do základního kapitálu s.r.o. _____	131
8.3	Poskytnutí příplatku mimo základní kapitál s.r.o. _____	131
8.4	Finanční půjčky a úvěry _____	132
8.5	Dotace _____	132
8.6	Dary _____	133
8.7	Příjmy z vlastní činnosti _____	133
8.7.1	DPH _____	133
8.7.2	Daň z příjmů _____	133
8.8	Zisk a účetní ztráta s.r.o., postavení společníka _____	134
9	Finanční nároky při založení - minimální výše základního kapitálu _____	135
9.1	Procedura založení _____	136
9.2	Procedura zvyšování základního kapitálu jako nástroje financování _____	136
9.3	Funkční období členů orgánů _____	137
9.4	Povinná účast zaměstnanců v dozorčí radě _____	137
9.5	Statutární orgán, jednání jménem společnosti navenek _____	138
9.6	Působnost valné hromady _____	138

PŘÍLOHA Č. 6 – Právní úprava zakládání právnických osob výzkumnými organizacemi (VŠ a v.v.i.)

1	Právní regulace ve vztahu k zakládání entit subjekty typu VŠ a v.v.i.	142
1.1	Obecná charakteristika VŠ	142
1.2	Účast na podnikání jiných osob	143
1.3	Obecná charakteristika v.v.i.	143
1.4	Účast v.v.i. na podnikání jiných osob	144
2	Právní úprava zakládání právnických osob	145
2.1	Stručná charakteristika jednotlivých právnických osob	145
2.2	Zájmové sdružení právnických osob	146
2.3	Obchodní společnosti	146
2.4	Společnost s ručením omezeným	147
2.4.1	Účel, předmět činnosti, podnikání	147
2.4.2	Založení	147
2.4.3	Vklady/příspěvky zakladatelů	147
2.4.4	Vznik, registrace, zápis	147
2.4.5	Nejvyšší orgán – vliv zakladatelů/společníků	147
2.4.6	Statutární orgán – jednatelé	147
2.4.7	Kontrolní orgán – dozorčí rada	147
2.5	Akciová společnost	148
2.5.1	Založení	148
2.5.2	Vklady/příspěvky zakladatelů	148
2.5.3	Vznik, registrace, zápis	148
2.5.4	Nejvyšší orgán – vliv zakladatelů/akcionářů	149
2.5.5	Statutární orgán – představenstvo	149
2.5.6	Kontrolní orgán – dozorčí rada	149

Pro snadnější práci jsou všechny metodiky provázány třemi různými typy odkazů:

odkazy v rámci dokumentu:

při kliknutí na odkaz budete přesměrováni na příslušnou stranu, kde se cíl nachází;

pro návrat zpět na místo, odkud jste se na cílovou stranu dostali, využijte klávesovou zkratku „Alt+levá šipka“, kterou podporuje většina nástrojů pro čtení PDF (např.: Adobe Reader);

křížové odkazy mezi jednotlivými metodikami:

při kliknutí na tento odkaz se vám otevře v novém okně prohlížeče příslušná metodika;

hyperlinky na externí URL:

při kliknutí na hyperlink se vám zobrazí ve vašem výchozím internetovém prohlížeči požadovaná URL; v případě, že se tak nestane, je pravděpodobnou příčinou neplatnost dané URL; jelikož je internet dynamické médium, autoři mohou zaručit funkčnost všech hyperlinků pouze v době vydání daného dokumentu.

-
- Metodika postupu
-
-
-

1 Úvod

1.1 Cíl metodiky

Cílem této metodiky je poskytnout praktický návod postupu při založení právnické osoby v souvislosti s komercializací poznatků.

Jedná se o typické kroky/fáze procesu zakládání a účasti na právnické osobě od přípravné fáze až po ukončení účasti na takové právnické osobě a je samozřejmé, že v praxi může být souslednost jednotlivých kroků jiná.

Metodika nemůže ve všech situacích nahradit roli odborného poradce (zejména patentového zástupce, odborníka na IP, právníka se zkušenostmi v oblasti obchodního práva atp., ekonomického poradce/analytika, daňového poradce atp.).

1.2 Komu je metodika určena

Metodika se ve zjednodušené a přehledné podobě zabývá zakládáním právnických osob subjekty typu veřejné vysoké školy a veřejné výzkumné instituce, které jsou v této metodice označovány souhrnně jako výzkumné organizace nebo pouze zkratkou „VO“.

Metodika se nevztahuje na ostatní typy veřejných/neziskových organizací s náplní činnosti v oblasti VaVaI, nicméně její podstatnou část lze nepochybně obdobně aplikovat i na jiné typy veřejných/neziskových organizací.

V rámci výzkumných organizací je metodika určena zejména:

vedení instituce;
zaměstnancům pracoviště Centrum pro transfer technologií (dále jen „CTT“);
vědeckým pracovníkům a studentům (zejména těm, kteří uvažují o vlastní účasti na spin-off subjektu zakládaném VO, nebo kteří zvažují založení vlastní technologicky orientované společnosti bez jakékoliv účasti VO);
dalším participantům transferu technologií.

1.3 Struktura

Metodika je členěna následujícím způsobem:

Metodika postupu (7 základních kroků/fází)

Tabulkové přílohy:

Tabulka rizik

Kontrolní list (checklist)

Teoretické přílohy:

Veřejná podpora při zakládání právnických osob

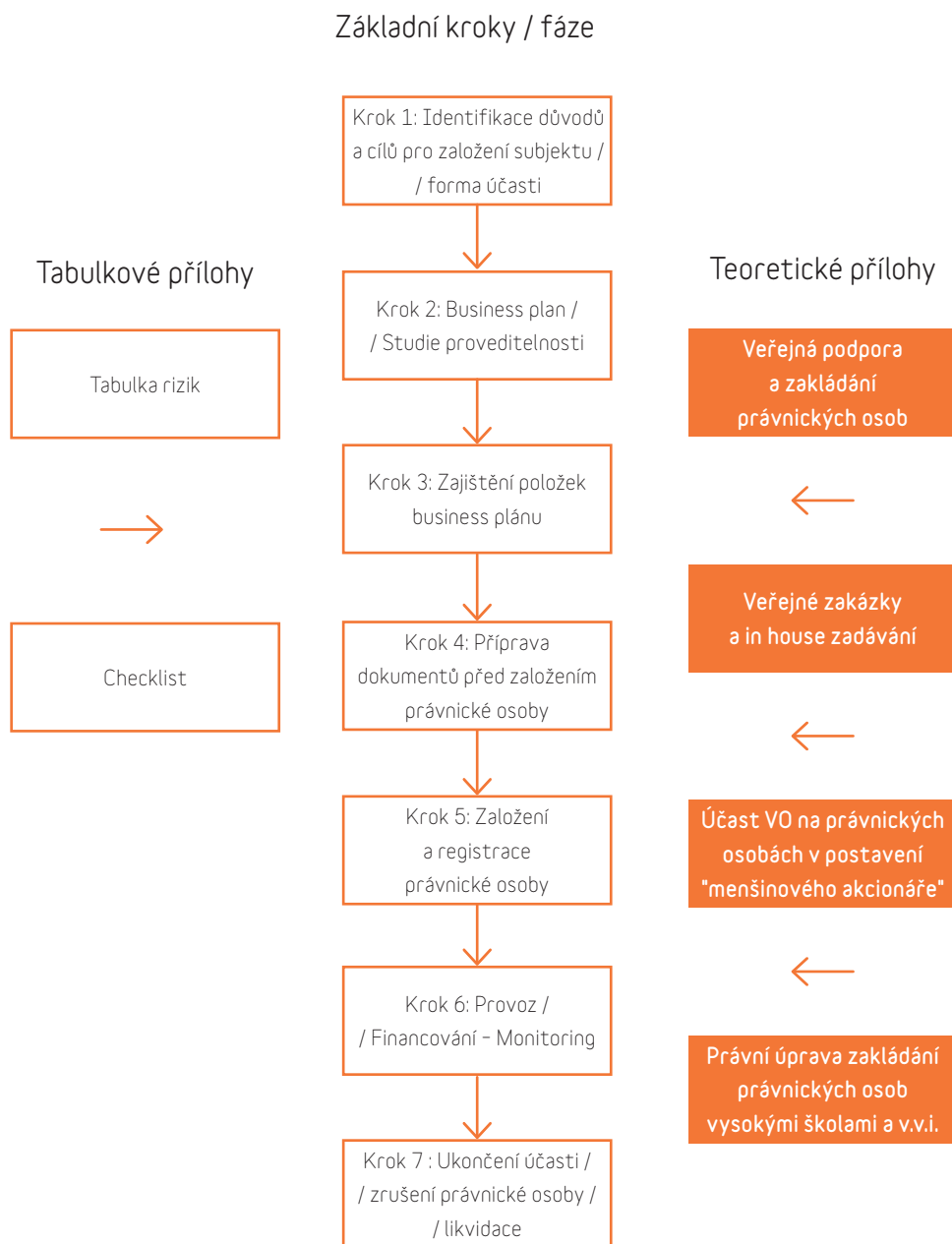
Aspekty veřejného zadávání

Účast VO na právnických osobách v postavení „menšinového společníka“

Srovnání právních forem

Právní úprava zakládání právnických osob vysokými školami a v.v.i.

Schéma č. 1: Schéma členěné Metodiky V Zakládání právnických osob

2

Krok 1: Identifikace důvodů pro založení právnické osoby, cílů, kterých má být dosaženo, a rozhodnutí o formě účasti na právnické osobě

Prvním krokem při rozhodování o založení právnické osoby musí být zejména:

identifikace důvodů, pro které má být založena;

identifikace cílů, kterých má být dosaženo.

Na základě zvážení výchozí situace a jednotlivých pozitiv a úskalí je nutné rozhodnout o formě účasti výzkumné organizace na zakládaném subjektu.

2.1

Identifikace důvodů a cílů pro založení právnické osoby

Tato metodika se zaměřuje na tři základní důvody a cíle založení právnické osoby výzkumnou organizací:

založení právnické osoby s cílem komercializace poznatku (vklad/udělení práva k poznatku náležejícího výzkumné organizaci do nově zakládaného subjektu);

založení právnické osoby s cílem poskytování služeb výzkumné organizace (servisní organizace);

založení technologicky orientované právnické osoby založené pedagogy, vědeckými pracovníky a studenty bez účasti výzkumné organizace s prvky podpory ze strany VO.

2.1.1 Založení právnické osoby s cílem komercializace poznatku (vklad/udělení práva k poznatku náležejícího výzkumné organizaci do nově zakládaného subjektu)

Identifikace možných důvodů pro založení:

zachování „nepodnikatelského“ statusu výzkumné organizace a přesun komerčních aktivit do nově vzniklého subjektu;

koncentrace podnikatelsky uvažujících osob, efektivních postupů a jejich vyčlenění mimo komplikovanější rozhodovací a řídicí procesy vysoké školy do samostatného subjektu;

umožnění odměňování managementu jakož i dalších osob mimo systém tabulkových platů;

oddělení rizik od výzkumné organizace;

efektivnější komercializace v rámci smluvní nebo institucionální spolupráce se soukromým partnerem (technologické zázemí, podnikatelské zkušenosti, finanční síla soukromého partnera).

2.1.2 Založení právnické osoby s cílem poskytování služeb výzkumné organizace (servisní organizace)

Identifikace možných důvodů pro založení:

outsourcing určitých činností mimo mateřskou výzkumnou organizaci, například ve spolupráci s jinými výzkumnými organizacemi (například společné centrum pro transfer technologií nebo servisní podnik na výrobu technologií využívaných jednou nebo více výzkumnými organizacemi);

koncentrace podnikatelsky uvažujících osob, efektivních postupů a jejich vyčlenění mimo komplikovanější rozhodovací a řídicí procesy vysoké školy do samostatného subjektu;

odměňování managementu jakož i dalších osob mimo systém tabulkových platů;

oddělení rizik od výzkumné organizace.

2.1.3 Založení technologicky orientované právnické osoby pedagogy, vědeckými pracovníky a studenty bez účasti výzkumné organizace s prvky podpory ze strany VO

Identifikace možných důvodů pro založení:

neexistence komercionalizovatelných poznatků;

institucionalizace týmu spolupracujících pedagogů, výzkumníků a studentů s inovativním potenciálem;

zájem VO na tom, aby takový tým pokračoval v práci na bázi technologicky orientované právnické osoby ve spolupráci s VO;

vůle výzkumné organizace vzniklý subjekt (v mezích pravidel pro veřejnou podporu) podpořit.

2.2

Formy účasti výzkumné organizace na zakládané právnické osobě

Na základě identifikace důvodů pro založení právnické osoby by mělo být na samém počátku rozhodnuto o formě účasti výzkumné organizace na takové právnické osobě.

2.2.1 Spin-off

Spin-offem se pro účely této metodiky rozumí právnická osoba založená za účelem komercializace poznatku zpravidla s vložením/převodem práv k poznatku do takové právnické osoby, a to v několika modelových formách.

2.2.1.1 Spin-off se 100% účastí jedné nebo více výzkumných organizací (spin-off vnitřní povahy ve smyslu Rámce společenství, nebo také tzv. spin-out)

Výhody:

plná kontrola nad činností subjektu;

možnost zadávat subjektu zakázky v režimu in-house (viz Příloha č. 4 Aspekty veřejného zadávání);

jednodušší financování z hlediska právní úpravy veřejné podpory¹ (viz Příloha č. 3 Zakládání právnických osob a veřejná podpora).

Úskalí:

výzkumná organizace v postavení jediného společníka nese plně riziko úspěšnosti projektu;

výzkumná organizace musí sama zajistit financování.

2.2.1.2 Spin-off s účastí soukromého partnera s většinou účastí výzkumné organizace

Výhody:

riziko úspěšnosti projektu je rozloženo mezi VO a soukromého partnera;

kontrola nad činností subjektu z pozice většinového společníka;

na financování projektu se podílí i soukromý partner;

lze využít podnikatelské know-how, zkušenosti soukromého partnera a jeho obchodní kontakty.

¹ Spin-off tzv. vnitřní povahy ve smyslu Rámce Společenství

Úskalí:

složitější financování z hlediska právní úpravy veřejné podpory, poměr hodnoty počátečních i následných vkladů by měl odpovídat poměru účasti na řízení společnosti a rozdělení zisku (viz Příloha č. 3 Zakládání právnických osob a veřejná podpora);

nemožnost zadávat zakázky v režimu in-house (viz Příloha č. 4 Aspekty veřejného zadávání);

možná nepřijatelnost modelu pro soukromého partnera z důvodu jeho nedostatečné kontroly nad založenou právnickou osobou.

Důvod pro takový postup může být například:

předpoklad postupného nabývání podílů, resp. navyšování jejich hodnot, soukromými partnery (soukromý partner není znám v době zakládání právnické osoby) a postupného pozbývání účasti výzkumné organizace z podnikání spin-off subjektu;

preferenze VO ve finále spolupracovat na bázi smluvního vztahu namísto institucionálního partnerství na právnické osobě;

míra opatrnosti soukromých partnerů při realizaci vstupních investic.

2.2.1.3 Spin-off s účastí soukromého partnera s menšinovou účastí výzkumné organizace

Výhody:

menší míra dopadu rizika neúspěchu projektu na straně výzkumné organizace;

na financování projektu se v převážné míře podílí soukromý partner;

lze využít podnikatelské know-how, zkušenosti soukromého partnera a jeho obchodní kontakty,

větší motivace soukromého partnera, jeho zapojení do rozhodovací činnosti v rámci společnosti apod.

Úskalí:

složitější financování z hlediska právní úpravy veřejné podpory, poměr hodnoty vkladů by měl odpovídat poměru účasti na řízení společnosti a rozdělení zisku (viz Příloha č. 3 Zakládání právnických osob a veřejná podpora);

rizika tzv. „menšinového akcionáře“ (Viz Příloha č. 6 Výzkumná organizace v postavení „menšinového společníka“).

2.2.1.4 Varianta postupného pozbývání účasti výzkumné organizace na založené právnické osobě

V některých případech může být vhodné počítat již při zakládání společnosti s procesem postupných změn ve struktuře osob podílejících se na založené právnické osobě, například ve formě postupného pozbývání podílů na takovém subjektu.

2.2.2 Servisní organizace VO

Dalším možným cílem založené právnické osoby v rámci transferu technologií je založení subjektu s prvky servisní organizace, tj. subjektu, jehož jedním z cílů je poskytování služeb/realizace zakázek pro výzkumnou organizaci. Půjde zejména o:

externí centrum transferu technologií (CTT);

jiný typ servisní organizace - například subjekt vyrábějící a dodávající technologie a materiály pro V&VaI aktivity výzkumné organizace, jakož i pro jiné subjekty.

O servisní organizaci pojednáváme v této metodice i z toho důvodu, že subjekt založený za účelem komercializace (spin-off) může plnit jako svoji sekundární funkci i poskytování určitých služeb výzkumné organizaci, a to jak z věcných důvodů, tak z důvodu dodatečného financování činnosti spin-off subjektu.

Typická úskalí:

Zadávání zakázek - 100% účast výzkumné organizace umožňuje zadávat servisní organizaci zakázky v režimu in house, v ostatních případech se uplatní pravidla o veřejném zadávání dle zákona č. 137/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon o veřejných zakázkách (dále jen „ZVZ“), resp. dle zák. č. 139/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon o koncesních smlouvách a koncesním řízení (dále jen „KZ“). Dle právních předpisů ČR prozatím není možné uplatnit výjimku zadávání v režimu in house, pokud se na servisní organizaci bude jako společník podílet více VO (např. pokud VO založí servisní organizaci společně s jinou VO), ačkoli judikatura Soudního dvora Evropské Unie (dále jen „SDEU“) poskytuje v tomto ohledu širší interpretaci (viz Příloha č. 4 Aspekty veřejného zadávání).

Veřejná podpora – pokud servisní organizace má charakter „podniku“ ve smyslu práva veřejné podpory (tj. zjednodušeně řečeno nabízí služby na trhu jiným subjektům), musí být vztahy s mateřskou výzkumnou organizací (jakož i s jinými subjekty) založeny na tržních principech (princip tržní ceny, případně ceny nákladové se zahrnutím přiměřené provize) (viz Příloha č. 3 Zakládání právnických osob a veřejná podpora).

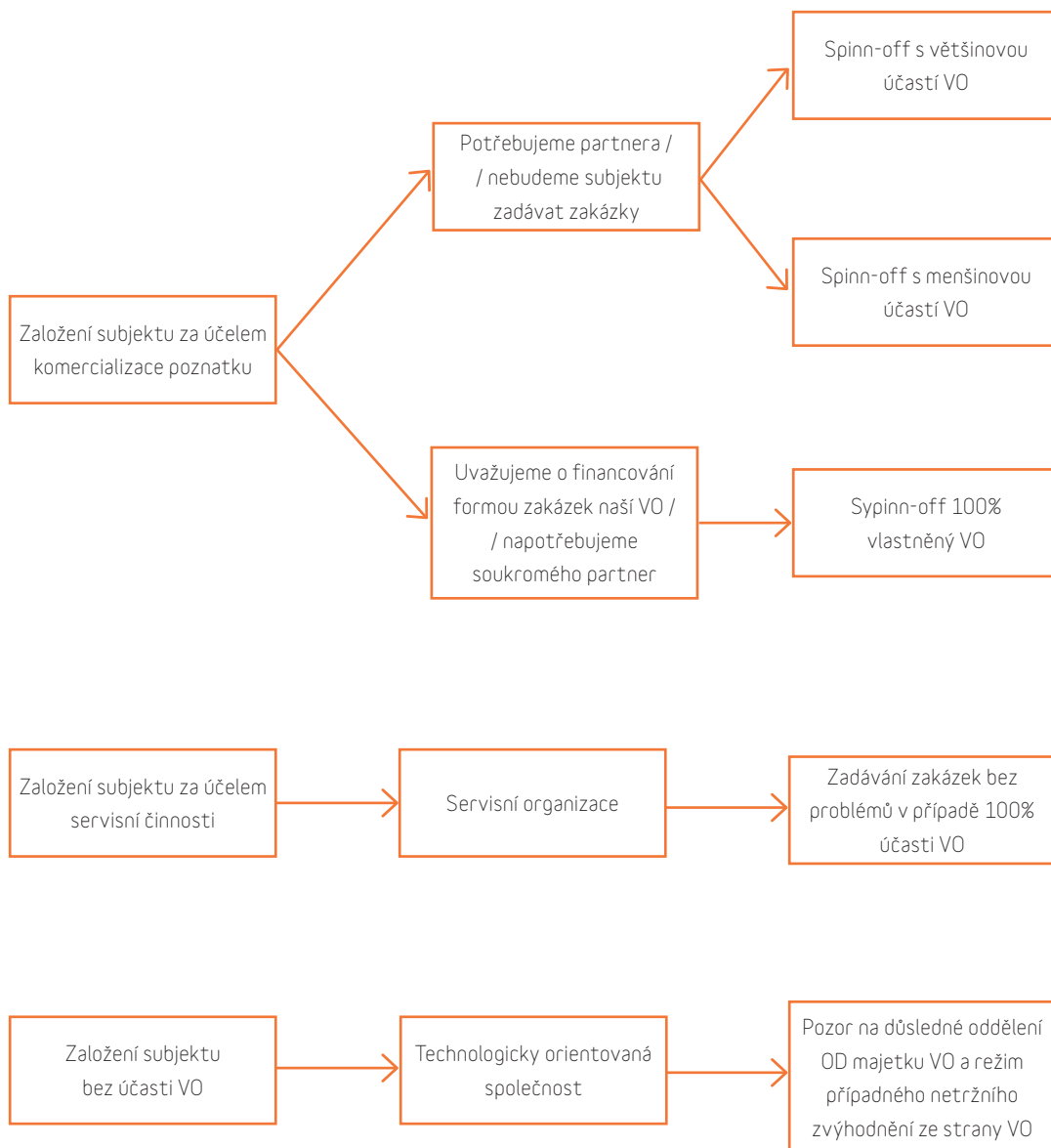
2.2.3 Technologicky orientovaná společnost bez účasti výzkumné organizace

Dalším cílem může být založení technologicky orientované právnické osoby bez účasti výzkumné organizace. Může jít typicky o situaci, kdy na akademické/výzkumnické půdě vznikne tým vědeckých a pedagogických pracovníků a studentů, který má zájem založit subjekt za účelem podnikání v oblasti VaVaI, a kdy se neuvažuje o majetkové účasti mateřské organizace (tedy zejm. o vkladu duševního vlastnictví do takového subjektu). Přesto však může být mateřská organizace motivována vznik takového typu subjektu podpořit, a to zejména z důvodů podpory podnikatelsko-inovačního prostředí v jejím rámci nebo v daném regionu.

Typická úskalí:

Veřejná podpora – v těchto případech je hlavním úskalím oddělení a dostatečná ochrana hmotných i nehmotných majetkových práv mateřské organizace od vznikajícího subjektu. Může se jednat zejména o duševní vlastnictví (v širším slova smyslu) a využívání VaVaI infrastruktury mateřské organizace. Co se týče případné podpory poskytované technologicky orientované právnické osobě ze strany VO, je nutností vyřešení otázek veřejné podpory (například: zlevněný nájem prostor a VaVaI infrastruktury – v režimu de minimis atp.).

2.3 Shrnutí

3 Krok 2: Příprava podnikatelského plánu (business plan) / studie proveditelnosti a jeho schválení

3.1 Podnikatelský plán

Dalším důležitým krokem v rámci přípravy založení právnické osoby je sestavení tzv. podnikatelského plánu (business plan). Jeho smyslem je komplexně pojmenovat a definovat všechny oblasti, se kterými se bude třeba v souvislosti s nově založenou společností vypořádat včetně fungování nově založené společnosti a výhled do bezprostřední budoucnosti. Poskytne budoucím zakladatelům přehled o potřebných jednotlivých krocích vedoucích k založení společnosti a o jejím dalším fungování ve střednědobém výhledu.

3.2 Nástin struktury podnikatelského plánu

V následujícím popisu možné struktury podnikatelského plánu vychází tato metodika zejména z dostupných zahraničních metodik a tuzemských zdrojů². Existuje mnoho způsobů, jak sestavit podnikatelský plán, jeho příprava je velmi důležitou součástí celého projektu založení nového subjektu a na jeho přípravě by se měli podílet fundovaní experti. V případě, že VO má zřízeno Centrum pro transfer technologií (dále jen „CTT“), pak se jistě bude podílet na tvorbě podnikatelského plánu. Pokud však VO CTT nemá, je třeba počítat s tím, že na přípravě podnikatelského plánu by se měli alespoň v určité míře podílet externí experti. V této souvislosti je dále třeba zmínit, že již v této fázi bude třeba počítat s finančními náklady, které s tvorbou podnikatelského plánu souvisejí, a VO tedy musí mít jasno o tom, jaké zdroje na financování přípravy podnikatelského plánu použije. Níže následuje stručný základní popis důležitých položek podnikatelského plánu (nejedná se o kompletní výčet všech položek), podrobnější úprava podnikatelského plánu je obsažena v Metodice VII „Výchova k podnikání“.

3.2.1 Nastavení podnikatelského plánu

Je účelné nastavit střednědobé i dlouhodobé cíle společnosti. Je třeba nastavit cíle společnosti, které jsou reálně dosažitelné, zároveň je třeba stanovit i příslušné kontrolní mechanismy, které budou zajišťovat reálné uskutečňování cílů (např. každoroční zpráva managementu společnosti o naplňování cílů společnosti předkládaná na řádné valné hromadě společníků či akcionářů, nezávislé auditorské zprávy apod.).

3.2.2 Právní forma a struktura společníků zakládáné společnosti

Existuje celá řada právních forem, které by mohly splňovat kritéria pro optimální fungování zakládáné právnické osoby s ohledem na její stanovené cíle. Tato metodika však vychází z toho, že nejtýpčtějším případem bude založení spin-off subjektu ve formě obchodní společnosti. S ohledem na zákonem stanovené limity neomezeného ručení³ však v úvahu přichází pouze akciová společnost a společnost s ručením omezeným (viz Příloha č. 6 Právní úprava zakládání právnických osob výzkumnými organizacemi), které navíc mohou být jako jediné založeny jak k podnikatelským, tak i jiným (nepodnikatelským) účelům. V dalším popisu kroků se pro zjednodušení vychází ze založení společnosti s ručením omezeným. Příloha č. 5 Srovnání právních forem obsahuje podrobnou analýzu obou typů společností a jejich srovnání.

Podnikatelský plán by měl dále obsahovat zejména:

plánovanou strukturu společníků;
míru účasti jednotlivých společníků na společnosti;
výši a formu jejich vkladu (peněžitý či nepeněžitý);
podíl na hlasovacích právech;
v závislosti na výši podílu na hlasovacích právech a faktickém budoucím vlivu na řízení společnosti identifikovat případnou ovládací a ovládanou osobu a s tím související otázku uzavření případné ovládací smlouvy⁴;
podíl na zisku;
stávající předmět činnosti společníků;
případný zákaz konkurence společníků;
činnost společníků ve prospěch dosažení stanovených cílů společnosti.

Uvedené otázky budou zpravidla dále podrobněji upraveny přímo v zakladatelských dokumentech zakládáné právnické osoby, případně v dohodách uzavíraných mezi společníky (viz Příloha č. 6 Právní úprava zakládání právnických osob výzkumnými organizacemi).

3.2.3 Předmět činnosti (podnikání)

Je třeba vymezit předmět činnosti (podnikání) zakládáné právnické osoby (v této fázi postačí v obecné rovině tak, aby jej bylo v rámci procesu založení společnosti možné dostatečně modifikovat v souladu s aktuálně platnými právními předpisy⁵). V rámci tohoto bodu je vhodné zahrnout i následující oblasti:

předpokládáné produkty či služby, které bude společnost nabízet a jakým cílovým zákazníkům. Doporučuje se popsat současný stav techniky v daném oboru a dále popsat, jaké pozice na trhu chce společnost dosáhnout;

² K přípravě podnikatelského plánu srovnej např. <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/podnikatelsky-plan/co-je-podnikatelsky-plan/1001521/38517>.

³ Dle ust. § 20 odst. 3 zák.č. 11/1998 Sb., o vysokých školách není veřejná vysoká škola oprávněna stát se společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem komanditní společnosti, tedy jakožto společník ručit celým svým majetkem, totéž platí i pro v.v.i. dle ust. §28 odst. 8 písm a) zák.č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích.

⁴ Ovládací smlouvou se zavazuje řízená osoba podřídit se jednotnému řízení jiné (řídící) osoby, v takovém případě může řídící osoba udílet statutárnímu orgánu řízené osoby pokyny, které mohou být pro řízenou osobu nevýhodné, jsou-li v zájmu řídící osoby - § 190b odst. 1 a 2 ObchZ, § 66a odst. 7 ObchZ.

⁵ Např. zák. č. 455/1991 Sb., ve znění pozdějších předpisů, živnostenský zákon.

výzkum a vývoj - v případě, že společnost hodlá v rámci produktu či služby provádět potřebný výzkum a vývoj, je třeba popsat současný stav vývoje, zda se jedná pouze o koncept, či zda již byl vyvinut prototyp, jaké jsou zákonné požadavky ohledně technické podoby produktů, odhadnout míru dalšího výzkumu či vývoje k dosažení cílového produktu;

vlastnická práva, patenty, ochranné známky, licence - na tomto místě je vhodné popsat patentové portfolio příp. licence, kterými společnost bude disponovat (ať již na základě vlastnického práva či na smluvní bázi);

výroba - pokud společnost bude zároveň určitý produkt vyrábět, je vhodné stručně popsat výrobní postup, včetně potřebného technického vybavení (stroje, prostory) a personálního odborného obsazení.

3.2.4 Trh a soutěž

Na tomto místě je třeba objasnit, na jakém trhu se bude společnost pohybovat a jak velký je její předpokládaný tržní potenciál (z hlediska krátkodobé a dlouhodobé perspektivy).

Je vhodné posouzení následujících oblastí:

konkurenční situace - definovat ostatní soutěžitele, zhodnocení konkurence na základě podílů na trhu, cílových zákazníků, odbytu apod.; na základě těchto údajů je možné stanovit možnosti na trhu pro novou společnost;

cíloví zákazníci - určit potenciální cílové zákazníky na základě produktu či služby.

Jak již bylo výše zdůrazněno, je potřeba se v tomto bodě rovněž zabývat otázkou, zda má zakládaná osoba poskytovat služby i zakládající mateřské VO. V případě že ano, je potřeba věnovat pozornost problematice veřejného zadávání, viz Příloha č. 4 Aspekty veřejného zadávání.

3.2.5 Marketing a odbyt

Tato oblast je důležitá především z hlediska potenciálních investorů, popř. i cílových zákazníků společnosti. Je vhodné vytvořit určitou strategii pro postupné zavádění produktů či služeb na trh, stanovit alespoň v hrubých odhadech ceny pro produkty či služby. Cena by se měla utvářet na základě poptávky, je třeba zároveň vzít v potaz, zda jsou takové ceny schopné dlouhodobě pokrýt náklady. Důležitou součástí marketingu společnosti je i podpora prodeje či služeb formou reklamy, účasti na odborných veletrzích či výstavách apod.

3.2.6 Personální složení společnosti

Ještě před založením samotné společnosti je vhodné mít „obsazený“ klíčové pozice ve společnosti. Je třeba uvážit obsazení vedoucích pozic v takových oblastech, jako jsou technologie, finance, marketing apod. Je třeba brát v potaz, že pro určité fáze projektu či fungování společnosti bude třeba využít služeb externích poradců. Již při vzniku společnosti je často lepší využít služeb např. právních či daňových poradců, kteří zajistí kvalifikované výstupy.

3.2.7 Organizační struktura

Lze doporučit přípravu dvou základních diagramů popisujících organizační strukturu:

na úrovni projektu (jak je organizována založená právnická osoba);

na úrovni výzkumné organizace (návaznost řízení projektu na organizační strukturu VO).

3.2.8 Finanční plánování

Finanční plánování zahrnuje jednak plánování zisků a ztrát, likviditu, plánování investic a odpisů a s tím související potřebu dalšího kapitálu. Pro tuto oblast je vhodné minimálně na počátku fungování společnosti využít služeb externích poradců.

Součástí finančního plánování bude zpravidla v jedné nebo ve více variantách zpracovaný finanční model na několik let včetně:

specifikace veřejných a soukromých zdrojů financování;

úvěrování;

rozložení financování v čase (úvodní vklad (do základního kapitálu), následné financování (příspěvky do a mimo základní kapitál, zadávání zakázek atp.), poskytování vyrovnávacích plateb apod.);

uvažované návratnosti investice soukromého partnera a/nebo VO (důležité mimo jiné z hlediska problematiky veřejné podpory - aplikace principu soukromého investora viz Příloha č. 3 Zakládání právnických osob a veřejná podpora), například ve vyjádření vnitřním výnosovým procentem (IRR);

citlivosti analýzy atp.

3.2.9 Analýza rizik a jejich ošetření

Součástí podnikatelského plánu by měla být také analýza a způsob ošetření rizik.

3.2.9.1 Analýza: identifikace rizik

Součástí analýzy rizik by měl být zejména výčet uvažovaných rizik projektu včetně hodnocení jejich významu. K tomuto tématu viz také Příloha č. 1 Tabulka rizik.

V rámci této analýzy lze upozornit zejména na následující rizika:

riziko dotačního financování (v případě, že je finanční plán založen na financování z dotačních zdrojů);

jiná rizika financování (neposkytnutí úvěru apod.);

riziko špatného managementu včetně porušování péče řádného hospodáře (úmyslně či z nedbalosti);

riziko veřejné podpory;

rizika provozu;

riziko poptávky;

riziko významné změny uvažovaných ekonomických faktorů (např. ceny energií, využívaných technologií apod.);

případná nutnost ad hoc založení další právnické osoby (např. z hlediska zákazu řetězení s.r.o.);

riziko vytěsnění VO (k tomu srovnej Příloha č. 6 Výzkumná organizace v postavení „menšinového společníka“);

riziko změny legislativy.

smluvní nastavení typu akcionářské dohody, ovládací smlouvy apod.;

zajištění kvalitního managementu včetně kvality uzavřených manažerských smluv (odpovědnost, ochrana obchodního tajemství, konkurenční doložky apod.);

ošetření rizik menšinového akcionáře;

předkupní práva obchodních podílů;

opatření pro případ neúspěchu dotačního financování;

pojištění;

pravidelný monitoring a/nebo auditing;

opatření v oblasti IT (omezení v přístupu k informacím dle pozice určitých osob, zálohování dat, ochrana dat proti zneužití apod.);

pravidla pro archivaci a skartaci dokumentů.

3.2.9.2 Ošetření rizik

V případech, kdy budou určitá rizika vyhodnocena jako podstatná / kritická, je vhodné, aby součástí podnikatelského plánu v tomto bodě bylo doporučení opatření k jejich zmenšení/minimalizaci. Půjde zejména o následující opatření:

obecné nastavení projektu z hlediska zadávání veřejných zakázek, veřejné podpory, podíl na společnosti, mechanismy účasti VO na řízení, uvažovaných změn nastavení projektu do budoucna apod. (společenská smlouva/stanovy, smlouva o spolupráci se soukromým partnerem, smlouva mezi založenou právnickou osobou a VO apod.);

3.3

Podoby či formy podnikatelského plánu

Podnikatelský plán tak, jak je navržen v této metodice, bude po zpracování všech předložených témat poměrně rozsáhlým dokumentem. Pro účely rychlé orientace či pro potřeby stručného přehledu o jednotlivých bodech podnikatelského plánu a cílech celého projektu je vhodné vypracovat i tzv. zkrácený podnikatelský plán.

3.3.1 Zkrácený podnikatelský plán

Je určen hlavně potenciálním zájemcům o partnerství v celém projektu. Po přečtení zkrácené verze podnikatelského plánu by měl mít takovýto potenciální partner dostatek potřebných informací k tomu, aby rozhodl o své účasti v projektu, ale zároveň by neměl být dopodrobna informován o detailech projektu, o know how, obchodním tajemství či jiných důležitých informacích, které by měly být dostupné pouze úzkému okruhu lidí přímo zapojených do projektu. Zkrácená verze podnikatelského plánu musí být tedy koncipována tak, aby poskytla přehled o všech aspektech budoucího projektu, avšak neodkryla důležité informace, které by mohly být v budoucnu zneužity na úkor projektu a osob na projektu se účastnících.

3.3.2 Úplný podnikatelský plán

Může být vytvořen již ve fázi, kdy ještě nejsou známi všichni účastníci projektu, na základě úplného podnikatelského plánu je následně sestavena jeho zkrácená verze, která se předkládá potenciálním partnerům. Případně může být zkrácená verze podnikatelského plánu postupně doplňována, a to i nově přistoupivšími účastníky projektu (partnery), kteří mohou podnikatelský plán doplnit o podnětné připomínky.

3.4

Schválení podnikatelského plánu

Po sestavení musí projít podnikatelský plán schválením, a to jak na straně VO, tak i na straně případného partnera, je-li v rámci podnikatelského plánu počítáno s účastí i jiného subjektu než VO při založení právnické osoby. V rámci schvalovacího procesu může reálně nastat situace, kdy jednotlivé orgány, které postupně podnikatelský plán schvalují, si vyžádají doplnění či změnu podnikatelského plánu. V takovém případě přípravný tým zváží a případně doplní či změní původní podnikatelský plán a jeho novou verzi pak znovu předloží ke schválení všem zúčastněným subjektům, jak je popsáno níže. Zároveň je třeba počítat s tím, že si jednotlivé subjekty schvalující podnikatelský plán vyžádají vysvětlení k některým položkám podnikatelského plánu. Pro takový případ je vhodné vyčlenit jednu odpovědnou osobu z přípravného týmu, která bude zodpovědná za administraci dotazů a připomínek ohledně podnikatelského plánu a na kterou bude možné se v rámci schvalovacího procesu obracet (jak ze strany VO, tak i ze strany případného dalšího subjektu schvalujícího podnikatelský plán).

3.4.1 Schválení na straně VO

Schválení podnikatelského plánu se musí uskutečnit v souladu se statutem VO popř. dalším vnitřním předpisem, který upravuje organizační strukturu a rozhodovací mechanismy na VO. Možný postup schválení na straně VO:

vyjádření právního a ekonomického odboru VO k podnikatelského plánu (tedy v případě, že se samy nepodílely na vytvoření podnikatelského plánu), příp. kvestora (u VŠ);

po obdržení stanovisek jednotlivých odborů a kvestora se návrh předkládá ke schválení rektorovi VŠ, resp. řediteli v.v.i.;

po schválení rektor VŠ/ředitel v.v.i. předkládá podnikatelský plán akademickému senátu VŠ, resp. radě v.v.i. k vyjádření. Poté se návrh předkládá spolu s vyjádřením akademického senátu správní radě VŠ/dozorčí radě v.v.i. se žádostí o vydání předchozího písemného souhlasu;

je-li tento vydán, pak o konečném návrhu obsaženém v podnikatelského plánu rozhoduje rektor VŠ resp. ředitel v.v.i.

Pozn.: V případě technologicky orientované společnosti bez účasti VO viz kapitola 2.2.3 této metodiky bude postup schválení podstatně jednodušší, neboť se nejedná o majetkovou účast VO na nově vzniklém subjektu a odpadá nutnost schválení dozorčími a zastupitelskými orgány VO.

3.4.2 Schválení na straně soukromého partnera

Schválení se musí uskutečnit v souladu s vnitřními předpisy partnera. Ve většině případů bude jménem partnera jednat jeho statutární orgán, určité právní úkony mohou však podléhat schválení valnou hromadou (členskou schůzí), příp. kontrolním orgánem partnera (např. dozorčí radou).

4 Krok 1a: Výběr partnera – partnerů

V případě, kdy VO uvažuje o založení právnické osoby již společně s partnerem, bude se tento zpravidla podílet i na přípravných krocích založení. Z pohledu VO je takový postup vhodný, protože umožňuje sdílení nákladů přípravných kroků a umožňuje soukromému partnerovi podílet se na celkovém nastavení projektu včetně přípravy studie proveditelnosti případně doplnění podnikatelského plánu (tedy jeho kompletní verze, která následně podléhá schválení jak ze strany VO, tak i ze strany druhého partnera) apod.

Spolupráce VO se soukromým partnerem zakládá vždy riziko veřejné podpory. Je proto nutné dbát na to, aby veškeré vztahy se soukromým partnerem od počátku byly koncipovány ze strany VO na tržní bázi (viz Příloha č. 3 Zakládání právnických osob a veřejná podpora); spolupráce s ním by tedy neměla zakládat jakékoliv zvýhodnění soukromého partnera ze strany VO.

4.1 Partner

Partnerem VO při zakládání právnické osoby může být:

jiná výzkumná organizace, nebo jiná veřejná instituce;

soukromý partner.

4.2 Formy výběru partnera

Pozornost bude nutné věnovat výběru veřejného partnera, a to zejména s přihlédnutím k principům vyjádřeným v § 16 zákona č. 130/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (dále jen "ZPVV")⁶, ale i ohledem na maximalizaci přínosů z komercializace poznatku.

Zejména v případě, kdy je právnická osoba zakládána za účelem komercializace poznatku, kdy poznatek vznikl za plného financování z veřejných zdrojů, a kdy lze předpokládat zájem více subjektů o spolupráci na komercializaci poznatku, bude nutné s ohledem na principy transparentnosti, nediskriminace a zajištění rovného přístupu k poznatkům vytvořených na základě financování z veřejných zdrojů provést výběr partnera formou vhodného výběrového řízení (například koncesní řízení podle koncesního zákona nebo jiný vhodný typ výběrového řízení).

Zároveň takovýmto postupem dojde k výraznému snížení rizika nedovolené veřejné podpory.

K této problematice viz dále Příloha č. 4 Aspekty veřejného zadávání.

4.3 Předložení zkrácené verze podnikatelského plánu

Potenciálnímu partneru je třeba předestřít projekt, který má být prostřednictvím nově zakládané společnosti realizován. K tomu se jeví jako nejvhodnější forma zkrácené verze podnikatelského plánu. Po prostudování této zkrácené verze podnikatelského plánu by měl být potenciální partner schopen učinit rozhodnutí, zda je pro něj navržený projekt a jeho realizace do budoucna zajímavá natolik, aby se na projektu sám účastnil. Jak již bylo uvedeno v kapitole 3.3.1, je v této fázi výběru partnera vhodné použít tzv. zkrácené verze podnikatelského plánu, a to především z důvodu ochrany důležitých informací (obchodního tajemství, které může být do detailů popsáno v plné verzi podnikatelského plánu, určené již přímým účastníkům samotného projektu).

⁶ Zde mají zpracovatelé na mysli zejména povinnosti nabídnout výsledek všem potenciálním zájemcům o jeho využití.

4.4 Prověření budoucího partnera

Výběr nejvhodnější nabídky ke spolupráci ze strany budoucího partnera je stěžejní částí fáze před založením společnosti. Podílová účast a formy budoucí spolupráce by měly být řešeny buď v podnikatelského plánu, příp. jak je uvedeno níže formou určitého typu dohody o spolupráci. Zároveň je však vhodné prověřit důvěryhodnost budoucího partnera (zde hovoříme především o partnerství se soukromým sektorem). Tedy zjistit, zda např. společnost není v insolvenční, zda není vedena v některém z oficiálních registrů dlužníků⁷, zda není veden v Rejstříku osob se zákazem plnění veřejných zakázek⁸, zajistit si reference ze strany jiných VO příp. ze soukromé sféry, prověřit stávající management společnosti apod.

4.5 Dohoda o spolupráci s partnerem

V případě spolupráce s partnerem na zakládání právnické osoby může být vhodné již v počáteční fázi spolupráce uzavřít písemnou dohodu o základních principech a konkrétních parametrech spolupráce, tedy zejména o:

- podílu na založené právnické osobě;
- podílu participace na přípravných krocích (včetně nákladů);
- pravidlech spolupráce;
- kompetencích;
- rozdělení rizik;
- rozdělení zisku;
- podmínkách ukončení spolupráce;
- utajení některých skutečností;
- zákazu konkurenčního jednání atp.

Smyslem takové dohody může být zejména:

- pevné stanovení základních podmínek spolupráce;
- zamezení vzniku nepříměřených nákladů přípravy a založení společnosti na straně VO;
- dosažení dostatečné míry právní jistoty o splnění povinností ze strany vybraného partnera.

Taková dohoda může být sjednána s rozdílnou mírou závaznosti / /vynutitelnosti:

- od tzv. „gentleman agreement“;
- „letter of intent“ (rámec spolupráce, dohoda o záměru, smlouva o smlouvě budoucí apod.);
- po závaznou smlouvu podrobně upravující veškeré aspekty spolupráce včetně harmonogramu kroků, návrhu společenské smlouvy a včetně sankčních nástrojů (smluvních pokut) pro případ nedodržení podmínek smlouvy o spolupráci.

Skutečná právní podoba takové dohody bude záviset na konkrétním případě, zejména na míře znalosti detailů předpokládané spolupráce a ochoty smluvních stran přijmout v dané chvíli závazky odpovídajícím způsobem.

⁷ Bankovní registr klientských informací BRKI, Nebankovní registr klientských informací NRKI, SOLUS úvěrový registr dlužníků apod.

⁸ <http://www.portal-vz.cz/Information-System-on-Public-Contracts/Rejstrik-osob-se-zakazem-plneni-verejnych-zakazek>.

5

Krok 3: Zajištění nejvýznamnějších položek podnikatelského plánu před založením právnické osoby

Mezi nejvýznamnější položky podnikatelského plánu před založením právnické osoby standardně náleží:

zajištění finančního krytí činnosti zakládané právnické osoby;

zajištění personálního obsazení.

5.1

Zajištění financování

V úvahu přicházejí následující zdroje financování:

vlastní zdroje VO a partnera;

bankovní úvěr;

seed fondy, venture kapitálové fondy atp.;

dotační financování (7RP, CIP, OPPI apod.).

5.2

Zajištění personálního složení (zejm. managementu) a kompetencí

Dalším významným krokem je příprava:

kvalitního managementu;

inovačních kapacit.

S příslušnými zájemci je možné se dohodnout na obsahu jejich pracovních smluv nebo jiných smluv o spolupráci (mandátní smlouva, smlouva o výkonu funkce apod.), případně s nimi uzavřít určitý typ dohody o budoucí smlouvě (například závazný příslib zaměstnání apod.)

Součástí těchto dohod může být již v této fázi zejména:

zákaz konkurence;

ochrana obchodního tajemství/důvěrných informací;

ochrana duševního vlastnictví;

nástroje motivace (bonusy, zaměstnanecké výhody, u užšího vedení podíly na zisku společnosti apod.);

rozsah budoucích kompetencí, odkaz na případný vnitřní předpis společnosti regulující organizační strukturu společnosti;

odpovědnost za škodu vzniklou porušením povinností.

Na tomto místě je vhodné poznamenat, že ObchZ v ustanovení § 194 odst 4 stanoví, že nikdo není oprávněn dávat představenstvu (vztahuje se i na statutární orgán s.r.o.) pokyny týkající se obchodního vedení společnosti, v této oblasti má tedy statutární orgán společnosti svobodnou volbu a nemůže být ovlivněn nařízením např. společníků společnosti. I z tohoto důvodu je třeba přistupovat k volbě managementu společnosti (v daném případě členů statutárních orgánů) zodpovědně.

5.2.1 Kvalifikační předpoklady budoucího managementu

V zásadě je třeba obsadit klíčové pozice pro zajištění kvalifikovaného řízení firmy. Je tedy nutné zejména obsadit pozice finančního vedení (finanční management), organizačního vedení (ředitel či jiná výkonná osoba), statutárního orgánu jednajícího navenek vůči třetím osobám (jednatelé, představenstvo apod.), pozice personálního vedení společnosti, případně programového vedení, které bude sledovat naplňování cílů společnosti a její další rozvoj. Obsadit všechny tyto klíčové pozice kvalifikovanými lidmi je v mnoha případech velmi obtížné a lze v této fázi zvážit využití služeb personálních agentur, doporučení finančních či jiných poradců, osobních doporučení jiných VO a subjektů pohybujících se v dané oblasti, kterou se má společnost zabývat. Důležitým aspektem při výběru budoucího managementu bude naplnění požadavků stanovených v ZVZ, které stanoví základní kvalifikační předpoklady pro dodavatele veřejných zakázek⁹. Jedná-li se o právnickou osobu, pak tyto kvalifikační předpoklady musí splňovat statutární orgán společnosti.

⁹ § 53 ZVZ.

6

Krok 4: Příprava dokumentů před založením

V této kapitole jsou popsány jednotlivé kroky v rámci přípravy dokumentů potřebných při zakládání právnické osoby, pro ilustraci byl zvolen model založení s.r.o.

6.1

Ocenění vkladů

V případě, že je součástí založení právnické osoby vklad v jiné formě než v penězích, tzv. nepeněžitý vklad, je důležitou součástí při založení společnosti ocenění nepeněžitého vkladu.

Nepeněžitým vkladem může být jen majetek, jehož hospodářská hodnota je zjištělná a který může společnost hospodářsky využít ve vztahu k předmětu podnikání. Vklady spočívající v závazcích týkajících se provedení prací nebo v poskytnutí služeb jsou zakázány.

Nepeněžitý vklad musí být splacen před zápisem společnosti do obchodního rejstříku, vlastnické právo k vkladům přechází na společnost dnem jejího vzniku.

Hodnota nepeněžitého vkladu musí být uvedena ve společenské smlouvě, hodnota vkladu do s.r.o. **se stanoví podle posudku znalce jmenovaného na návrh zakladatele soudem**¹⁰. Odměnu znalce hradí společnost.

Nepeněžitý vklad – nemovitost

VŠ je oprávněna vložit do obchodní společnosti nemovitosti (budovy, pozemky), s výjimkou těch, které nabyta z vlastnictví státu. Toto omezení se nevztahuje na veřejné výzkumné instituce. Vlastnické právo k nemovitosti nabývá společnost vkladem vlastnického práva do katastru nemovitostí na základě písemného prohlášení vkladatele s úředně ověřenými podpisy. Toto prohlášení předá vkladatel - VŠ, v.v.i. - správci vkladu, předáním tohoto prohlášení spolu s předáním nemovitosti správci vkladu je vklad splacen¹¹.

Nepeněžitý vklad – práva k patentu, ochranné známce, průmyslovému či užitému vzoru, know-how

Je třeba zdůraznit potřebu důkladného výběru navrhovaného znalce (návrh na jmenování znalce na ocenění nepeněžitého vkladu podává vkladatel, budoucí zakladatel nebo společnost a jmenuje na základě tohoto návrhu soud), tak aby bylo docíleno skutečně objektivního a přesného ocenění nepeněžitého vkladu spočívajícího v právech k duševnímu vlastnictví.

Jsou-li předmětem nepeněžitého vkladu práva k duševnímu vlastnictví – např. **patent, ochranná známka, práva k užitému či průmyslovému vzoru, je tento vklad splacen uzavřením písemné smlouvy, kterou jménem společnosti uzavírá správce vkladu. Pokud je nepeněžitým vkladem know-how, vyžaduje se i předání dokumentace, v níž je zachycena**¹². O tomto předání sepíší správce vkladu a zástupce VO zápis. Vůči třetím osobám nabývá smlouva účinnosti dnem zápisu převodu práv do příslušného rejstříku (patentový rejstřík, rejstřík ochranných známek, rejstřík průmyslových vzorů atd.).

¹⁰ Věcně příslušným bude krajský soud, v jehož obvodu má navrhovatel - zakladatel - bydliště nebo sídlo - § 9 odst. 3 písm. c), § 85a zák. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád.

¹¹ § 60 odst. 2 zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

¹² § 60 odst. 2 zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

6.2 Zakladatelské dokumenty

Důležitou součástí při vzniku společnosti je společenská smlouva (v případě jediného zakladatele zakladatelská listina), kterou uzavírají všichni společníci - zakladatelé. Její povinné náležitosti stanoví obchodní zákoník. Mezi ně patří:

firma a sídlo společnosti;

určení společníků;

předmět podnikání;

výše základního kapitálu a výše vkladu každého společníka včetně způsobu a lhůty splacení;

jména a bydliště prvních jednatelů, způsob jakým jednají jménem společnosti;

jména a bydliště členů dozorčí rady, pokud se zřizuje;

určení správce vkladu.

Zároveň společenská smlouva poskytuje prostor pro vymezení kontrolních mechanismů (např. fakultativní ustanovení dozorčí rady), zajištění kontroly nad společností (např. předkupním právem společníků k obchodním podílům, stanovení předchozího souhlasu s prodejem obchodního podílu třetím osobám apod.), stanovení organizační struktury společnosti (počet členů jednotlivých orgánů, prokura apod.), ustanovení zajišťující ochranu menšinových společníků (k tomu srovnej Přílohu č. 6 - Výzkumná organizace v postavení „menšinového společníka“) apod.

Co se týká konání valných hromad, případných jednání dozorčích rad či jiných vrcholných orgánů společnosti (management, vícečlenný statutární orgán apod.), je třeba doporučit, aby společenská smlouva svými ustanoveními poskytovala prostor pro svolání těchto orgánů dle potřeby, tedy neurčovala přímo povinnost konat setkání těchto orgánů, např. několikrát ročně. Výjimku tvoří valná hromada společnosti, které se dle ustanovení § 128 odst. 1 ObchZ musí konat nejméně jednou ročně, s tím, že valná hromada schvalující řádnou účetní závěrku se musí konat nejpozději do šesti měsíců od posledního účetního období.

6.3 Budoucí sídlo společnosti

Ještě před založením společnosti je třeba rozhodnout o sídle budoucí společnosti, příp. předjednat s majitelem nemovitosti otázky budoucí nájemní (podnájemní) smlouvy, či případného udělení souhlasu s umístěním sídla společnosti (k tomu srovnej kapitolu 7.3 této metodiky).

6.4

Obsazení klíčových manažerských pozic

V této fázi přípravy by již mělo být rozhodnuto o obsazení klíčových vedoucích pozic. K tomu srovnej kapitolu 5.2.1. Uzavření příslušných pracovních, manažerských či jiných smluv časově spadá buď do období po založení společnosti s následným schválením společníky po vzniku společnosti, nebo až do období po vzniku společnosti. K tomu srovnej blíže kapitolu 7.6.

6.5

Smlouvy o využívání majetku výzkumné organizace (nájemní smlouvy)

Pokud bude nově vzniklá společnost využívat hmotný majetek, je třeba tuto skutečnost smluvně ošetřit. V případě využití hmotného majetku VO prostřednictvím:

nájemní smlouvy (příp. podnájemní smlouvy);

smlouvy o výpůjčce (bezplatné užívání věci);

jiné smlouvy, regulující práva a povinnosti smluvních stran ohledně využívání majetku VO.

Je tedy třeba počítat s tím, že po vzniku společnosti bude nutné výše uvedené smlouvy uzavřít, rozsah majetku, který bude společnost využívat a určení smluvního typu, který bude jednotlivé vztahy upravovat by však měly být známy ještě před založením a vznikem společnosti.

Pozn.: V případě, že sjednané finanční protiplnění za využití majetku VO bude ze strany nově vzniklé společnosti pouze symbolické, příp. využití majetku VO nově vzniklou společností bude bezplatné, je třeba tuto skutečnost posoudit z hlediska problematiky veřejné podpory. Viz Příloha č. 3 Zakládání právnických osob a veřejná podpora.

6.6

Licenční ujednání

V případě využití nehmotného majetku VO, kterým mohou být patenty, ochranné známky, užité vzory, know-how atd. je vhodné uspořádat vzájemné vztahy prostřednictvím:

licenční smlouvy,

příp. nepojmenované smlouvy na využití know-how.

Samotná smlouva se bude uzavírat až po vzniku společnosti (případně po jejím založení s následným schválením společníky po vzniku společnosti), rozsah využívaného nehmotného majetku a smluvní typ by však měly být známy ještě před založením a vznikem společnosti.

K tomu blíže srovnej Metodiku IV Využití licencí.

7

Krok 5: Formální založení a vznik právnické osoby

Níže následuje stručný popis založení společnosti, pro ilustraci byl zvolen model založení s.r.o., a to pouze v základních bodech. K této kapitole se bude vázat příloha popisující právní úpravu zakládání právnických osob, a to jak na úrovni obchodního a občanského práva tak na úrovni předpisů upravujících VŠ a v.v.i.

7.1

Přípravné kroky

Pokud byly učiněny všechny kroky popsané v kapitole 6 – Příprava dokumentů před založením, pak následuje níže uvedený postup, vedoucí k založení a následnému vzniku společnosti.

V první fázi musí dojít ke schválení návrhu na založení nové společnosti, spolu se stanovením majetkového podílu VO (100% většinový podíl, menšinový podíl). Schválení podnikatelského plánumůže subsumovat i samotný návrh na založení společnosti.

7.2 Založení

Zakládají-li s.r.o. dva nebo více zakladatelů, uzavírají společenskou smlouvu. Jediný zakladatel s.r.o. sepisuje zakladatelskou listinu¹³. Společenská smlouva nebo zakladatelská listina s.r.o. musí mít vždy formu notářského zápisu, její sepsání tedy zajistí notář. Bude-li VŠ, v.v.i. účastna na společnosti jako společník, pak společenskou smlouvu, resp. zakladatelskou listinu podepisuje za VŠ rektor, za v.v.i. ředitel, popř. na základě plné moci (podpis na plné moci musí být úředně ověřen) zmocněnec. K obsahu společenské smlouvy srovnej kapitolu 6.2. této metodiky.

7.3 Sídlo společnosti

Spolu s návrhem na zápis společnosti do obchodního rejstříku je třeba rejstříkovému soudu předložit právní titul užívání prostor, které musí být zkolaudovány jako nebytové prostory. Je tedy třeba předložit buď nájemní či podnájemní smlouvu, příp. souhlas vlastníka nemovitosti s umístěním sídla společnosti spolu s výpisem z katastru nemovitostí (ne starší než tři měsíce), ze kterého vyplývá vlastnické právo pronajímatele, popř. osoby, která uděluje souhlas s umístěním sídla. Nájemní (podnájemní smlouvu) je možné uzavřít ještě před vznikem společnosti, je však třeba, aby po vzniku společnosti - jejím zápisu do obchodního rejstříku došlo ke schválení této smlouvy společníky společnosti, a to do tří měsíců od vzniku. Totéž platí pro případnou provozovnu.

¹³ 57 odst. 1-3 zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

7.4

Dokumenty potřebné pro zápis do obchodního rejstříku

Další dokumenty potřebné ke vzniku společnosti (předkládané obchodnímu rejstříku spolu s návrhem na zápis společnosti do obchodního rejstříku):

prohlášení správce vkladu o výši splacení základního kapitálu;

nájemní, podnájemní smlouva nebo souhlas s umístěním sídla;

výpis z katastru nemovitostí (ne starší tří měsíců), ze kterého vyplývá vlastnické právo pronajímatele, příp. osoba, která vydala souhlas s umístěním sídla;

čestné prohlášení jednatelů, příp. členů dozorčí rady, podpis na tomto dokumentu musí být úředně ověřen;

podpisový vzor jednatelů - podpis na tomto dokumentu musí být úředně ověřen;

výpis z rejstříku trestů jednatelů příp. členů dozorčí rady (ne starší tří měsíců);

souhlas se zápisem do obchodního rejstříku jednatelů příp. členů dozorčí rady, podpis musí být úředně ověřen;

usnesení soudu o jmenování znalce pro určení hodnoty nepeněžitého vkladu.

7.5

Oprávnění k podnikání

Předmět podnikání společnosti musí být uveden již ve společenské smlouvě (zakladatelské listině) společnosti. Vymezení předmětu podnikání musí být v souladu s podnikatelským oprávněním, nejčastěji se jedná o oprávnění živnostenské podle zákona č. 455/1991 Sb., živnostenský zákon.

Dle předmětu činnosti, kterým se bude společnost zabývat, je třeba podřadit tuto činnost pod jednotlivé obory dle živnostenského zákona a tím i určit, zda je třeba pro výkon

dané činnosti kvalifikované osoby, splňující odborné požadavky dle živnostenského zákona. Živnostenskému úřadu se předkládá tzv. jednotný registrační formulář (k dispozici na webových stránkách živnostenských úřadů), podává se u kteréhokoli živnostenského úřadu, místní příslušnost v tomto případě neplatí. Založená společnost je zapsána do živnostenského rejstříku, živnostenské úřady již nevydávají tzv. živnostenský list, v současné době společnost již obchodnímu rejstříku (dále RO) nepředkládá žádné osvědčení živnostenského úřadu, registry jsou propojené, a tudíž OR sám ověří existenci živnostenského oprávnění nahlédnutím do živnostenského rejstříku.

7.6

Pracovní smlouvy / manažerské smlouvy

Stejně jako u nájemní smlouvy, je možné uzavřít pracovní, popř. tzv. manažerské smlouvy (smlouva o výkonu funkce, smlouva mandátní) ještě před vznikem společnosti, s tím, že do tří měsíců od vzniku společnosti dojde k jejich schválení společníky. Povinné náležitosti pracovní smlouvy stanoví zákoník práce – zák. č. 262/2006 Sb.¹⁴. Pracovní smlouva musí obsahovat:

druh práce, který má zaměstnanec vykonávat;

místo výkonu práce;

den nástupu do práce.

Zaměstnavatel musí dále zaměstnance informovat o obsahu pracovního poměru¹⁵, a to buď již v samotné pracovní smlouvě, nebo do 1 měsíce po vzniku pracovního poměru. Součástí této informace je:

údaj o délce dovolené;

údaj o výpovědních dobách;

údaj o týdenní pracovní době a jejím rozvržení;

údaj o mzdě (splatnost, termín výplaty, místo a způsob výplaty).

Součástí manažerských smluv, smluv o výkonu funkce by mělo být zejména:

zákaz konkurence;

ochrana obchodního tajemství/důvěrných informací;

ochrana duševního vlastnictví;

nástroje motivace (bonusy, zaměstnanecké výhody, u užšího vedení podíly na zisku společnosti apod.);

rozsah budoucích kompetencí, odkaz na případný vnitřní předpis společnosti regulující organizační strukturu společnosti;

odpovědnost za škodu vzniklou porušením povinností.

7.7

Vznik společnosti (zápis do OR)

Má-li založená společnost k dispozici všechny výše zmíněné dokumenty, **je třeba podat návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku. Návrh podepisují všichni zakladatelé (úředně ověřené podpisy), příp. jejich zmocněnci či zmocněnec na základě plné moci – opět úředně ověřený podpis.** K návrhu se připojí kolek v hodnotě 5.000,- Kč. Návrh se podává nazávacím formuláři, který je k dispozici na webových stránkách Ministerstva spravedlnosti¹⁶. **Společnost vzniká ke dni zápisu do obchodního rejstříku.**

¹⁴ § 34 zák.č.262/2006 Sb., zákoník práce.

¹⁵ § 37 zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce.

¹⁶ <http://portal.justice.cz/justice2/ms.ms.aspx?j=33&o=23&k=2299&d=47038>.

7.8

Povinné registrace

Registrace u finančního úřadu

Právnícká osoba je povinna do 30 dnů od vzniku (tedy zápisu do obchodního rejstříku) zaregistrovat se u místně příslušného správce daně – finančního úřadu (dle sídla společnosti). Příslušný registrační formulář je k dispozici na všech finančních úřadech, případně i na webových stránkách.

Registrace zaměstnanců – správa sociálního zabezpečení

Má-li nově vzniklá společnost zaměstnance, je povinna do osmi dnů ode dne vstupu zaměstnance do zaměstnání přihlásit jej u místně příslušné správy sociálního zabezpečení (Okresní příp. Pražská správa sociálního zabezpečení). Nejprve se provádí registrace samotné organizace prostřednictvím tzv. Karty malé organizace (malé organizace zaměstnává max. 25 zaměstnanců), spolu s tím pak registrace prvních zaměstnanců.

Registrace zaměstnanců – zdravotní pojišťovna

Každý zaměstnavatel je povinen zaregistrovat své zaměstnance do osmi dnů od nástupu do zaměstnání u zdravotní pojišťovny, kterou si zaměstnanec zvolí. Nejprve je třeba registrovat u příslušné zdravotní pojišťovny zaměstnavatele, tato registrace se provádí spolu s přihlášením prvního zaměstnance u dané pojišťovny. Je-li u téže zdravotní pojišťovny více zaměstnanců, provádí se přihlášení formou tzv. hromadného oznámení.

Zákonné pojištění odpovědnosti zaměstnavatele

Má-li společnost alespoň jednoho zaměstnance, je zaměstnavatel povinen hradit pojistné pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnanci při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání. Pro nově vzniklé společnosti pojištění provádí Kooperativa pojišťovna a.s. Toto zákonné pojištění vzniká dnem vzniku prvního pracovněprávního vztahu u zaměstnavatele, tuto skutečnost je zaměstnavatel povinen bez zbytečného odkladu oznámit pojišťovně. Podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu či nemoci z povolání stanoví vyhláška ministerstva financí č. 125/1993 Sb. (pozn. – vyhláška byla zrušena zák. č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců, který však dosud nenabyl účinnost, ta by měla nastat k 1.1.2013).

7.9

Valná hromada po vzniku s.r.o. – schválení úkonů činěných před založením

Pokud společníci **do tří měsíců od vzniku společnosti schválí jednání učiněná jménem společnosti před jejím vznikem** (učiněná nejen zakladateli, ale i jinými pověřenými osobami), **je společnost z těchto jednání od počátku zavázána**. V opačném případě jsou zavázány přímo osoby, které jménem společnosti jednaly, a to společně a nerozdílně. Zakladatelé musí pořádat seznam jednání učiněných před vznikem společnosti a předložit jej ke schválení společníkům, jinak odpovídají věřitelům za škodu, která jim v důsledku toho vznikne.

8 Krok 6: Řízení provozu, financování a monitoring činností právnické osoby

8.1 Řízení provozu

V této fázi bude nutné dopracovat základní výstupy podnikatelského plánu s ohledem na aktuální potřeby již vzniklé právnické osoby.

Výstupem bude konkrétní organizační schéma s popisem jednotlivých kompetencí propojené s pracovními náplněmi obsaženými v konkrétních manažerských a zaměstnaneckých smlouvách.

Součástí organizačního schématu by mělo být i napojení na organizační strukturu zakladatelů/společníků.

8.2 Zajištění financování a provozu

Zajištění financování v období po vzniku zakládané společnosti pro lepší orientaci rozdělit na dvě základní fáze vykazující určitá specifika. Pro obě fáze platí, že bude nutné optimalizovat poměry cizích a vlastních zdrojů.

8.2.1 Start up – náběh provozu

První fází je náběh provozu, který bude zpravidla charakterizován zvýšenými provozními i investičními náklady a nulovými nebo minimálními příjmy. Tato fáze bude zpravidla financována počátečním vkladem společníků do základního kapitálu.

V této fázi mohou významnou úlohu hrát i cizí zdroje, například ve formě dotací z veřejných zdrojů z programů zaměřených na malé a střední podniky a na podporu začínajících podnikatelů.

8.2.2 Provoz v následujícím období

V této fázi by měla narůstat role vlastních zdrojů, neboli právnická osoba by měla generovat dostatečné příjmy na pokrytí provozních a jiných výdajů a případně přiměřeného zisku.

Nicméně mohou nastat i situace, kdy bude nutné právnickou osobu „dofinancovat“. Taková situace však zakládá několik významných rizik souvisejících převážně s právem veřejné podpory. Jedná se zejména o aspekt veřejné podpory poskytnuté ze strany mateřské VO a dále také o aspekt podpory tzv. podniku v obtížích, viz Příloha č. 3 Zakládání právnických osob a veřejné podpora.

8.2.3 Účetnictví a další potřebné nástroje analytické evidence

Zejména s ohledem na možné dotační financování může být nezbytné zavést nad rámec povinně vedené evidence potřebné další nástroje sledování a analytické evidence, a to dle požadavků stanovených poskytovateli dotace; může jít zejména o:

evidenci typu full-cost;

oddělené účtování o projektech;

zajištění plurality aplikovaných standardů požadovaných různými dotačními programy atp.

8.2.4 Finanční a daňová optimalizace

Pro fázi provozu je potřebné zajistit jeho finanční a daňovou optimalizaci. Zde bude zpravidla nutností využití služeb daňového/finančního poradce.

8.3 Monitoring

V úvodu je třeba poznamenat, že problematice hodnocení výsledků a monitoringu se obsírně věnuje Metodika VI, proto zpracovatelé této metodiky níže poskytují pouze základní přehled jednotlivých bodů.

Důležitým aspektem kontroly a řízení rizik založené právnické osoby je průběžný monitoring její činnosti. V úvahu připadá monitoring v následujících oblastech:

hodnocení plnění cílů, pro které byla společnost založena a jejího podnikatelského plánu;

pravidelné zprávy managementu, statutárních orgánů předkládané dozorčí radě a valné hromadě společnosti (povinnost předkládat je lze upravit ve společenské smlouvě);

dodržování pravidel veřejné podpory;

monitoring veřejných zakázek;

hodnocení inovačních aktivit (viz Metodika VI „Hodnocení výsledků a monitoring“);

povinný monitoring aktivit z dotovaných zdrojů;

monitoring uzavřených smluv, dodržování licencí (práva třetích osob);

monitoring bilance / podkapitalizace;

monitoring plnění zákonných povinností a povinností dle vnitřních dokumentů společnosti (zakládání dokumentů do sbírky listin, povinnosti související s vedením účetnictví a plnění daňové povinnosti, svolání jednání orgánů společnosti v termínech stanovených vnitřními dokumenty, zákonem apod.) – zde jsou základní mantinely stanoveny pro s.r.o. a a.s. přímo v ObchZ (spadá do kompetence statutárních orgánů společnosti, podrobnosti stanoví společenská smlouva, která může některé povinnosti oproti ObchZ zpřísnit – např. častější svolání orgánů společnosti než stanoví zákon, k tomu srovnej výše kapitulu 6.2. Zakladatelské dokumenty).

Monitoring bude provádět v první řadě vedení společnosti, manažeri spolu se statutárními orgány společnosti (v případě s.r.o. jednatele a v případě a.s. představenstvo). V rámci rozdělení kompetencí (ať již přímo základním dokumentem společnosti - společenskou smlouvou či jiným vnitřním předpisem) by měly být jednotlivé oblasti monitoringu svěřeny konkrétním vedoucím osobám tak, aby bylo zřejmé, kdo je za jakou oblast a její sledování odpovědný. Zároveň v zájmu společníků/akcionářů je vhodné kontrolovat výsledky monitoringu v rámci valných hromad tak, aby společníci/akcionáři

8.4 Nástroje řízení rizik

měli přehled o stavu jednotlivých sledovaných oblastí (tedy zařadit do programu valné hromady výsledky monitoringu prováděného managementem). Zároveň lze pro potřeby monitoringu vyvářet zvláštní dozorčí orgány, příp. pověřit monitoringem dozorčí radu (u a.s. povinně zřizovaná, u s.r.o. dispozitivně).

Důležitou součástí zajištění řádného provozu založené společnosti jsou také nástroje řízení rizik. Mezi tyto patří zejména:

pojištění majetku a odpovědnosti;

ochrana dat (včetně osobních údajů) a obchodního tajemství;

ochrana spravovaných práv k duševnímu vlastnictví v širším smyslu;

právní minimalizace rizik konkurence zaměstnanců a společníků;

certifikace standardů řízení a poskytování produktů a služeb (ISO a jiné);

Bezpečnost a ochrana zdraví při práci – BOZP;

a pod.

Krok 7: Vystoupení z právnické osoby / zrušení / likvidace

Obecně – formy ukončení účasti

Postup při ukončování účasti VO na založené právnické osobě se bude do značné míry lišit v závislosti na tom zda VO ve fázi ukončování účasti na dané právnické osobě drží 100% nebo menší podíl.

V zásadě však přicházejí v úvahu následující formy:

převedení obchodního podílu (akci);
vystoupení ze společnosti;
přeměna (fúze, sloučení s vypořádáním vůči VO);
zrušení s likvidací;
zrušení v návaznosti na insolvenční řízení.

V případě, kdy je již při zakládání počítáno s postupným ukončováním účasti, je vhodné tuto skutečnost zohlednit již ve fázi přípravy dokumentů například smlouvou o budoucí smlouvě o převodu obchodního podílu, předkupním právem partnera na obchodní podíl VO a pod.

9.2

Typické situace ukončení účasti VO na založené právnické osobě

9.2.1 Ukončení za dobré ekonomické situace založené právnické osoby

Celá řada subjektů typu spin-off nebude zakládána s úmyslem trvalé účasti VO na takovém subjektu. V takovém případě bude vhodné naplánovat jakým mechanismem VO ze spin-off subjektu vystoupí. Zejména právně umožnit VO svůj obchodní podíl převést na jinou osobu, případně dopředu dohodnout povinnost soukromého partnera podíl VO odkoupit (např. opční smlouva). Nejčastěji půjde právě o prodej obchodního podílu VO jednomu nebo více soukromým partnerům, kdy smyslem tohoto kroku vedle ukončení účasti na spin-off subjektu může být také finanční kompenzace za obchodní podíl VO.

V takovém případě je nutné, aby obchodní podíl byl odprodán za tržní cenu. V opačném případě totiž hrozí riziko nedovolené veřejné podpory ze strany VO ve prospěch soukromého partnera (nabytí podílu za cenu nižší než tržní) (viz Příloha č. 3 Zakládání právnických osob a veřejná podpora). Tržní cena bude moci být určena buďto znalcem, nebo případně také trhem (veřejná dražba, obchodní soutěž apod.).

9.2.2 Ukončení účasti v souvislosti se splněním účelu společnosti

Obdobným případem, který vyústí v ukončení účasti VO na společnosti bude naplnění účelu, pro který byla společnost zřízena, tedy např. fungující servisní organizace, která poskytuje služby VO, realizovaná a funkční komercializace poznatků VO, jejíž další fungování může být založeno na smluvní bázi a není již nutná podílová účast VO na společnosti. Postup ukončení účasti bude stejný jako v bodě 9.2.1.

9.2.3 Neúspěch spin-off subjektu

Třetí z možných typických situací je ukončení účasti na spin-off subjektu z důvodu jeho ekonomického neúspěchu nebo nedosažení cílů, pro které byl zřízen.

V případě, kdy se spin-off dostane do hospodářských obtíží (platební neschopnost, dlouhodobější ztrátovost), bude VO nucena situaci ve spolupráci se soukromým partnerem řešit zpravidla formou dodatečného financování nebo formou ukončení účasti na takovém subjektu.

Přitom právě dodatečné financování výzkumnou organizací ve prospěch spin-off subjektu v ekonomických obtížích zakládá rizika nedovolené veřejné podpory. V takovém případě se uplatní zejména princip soukromého investora, nicméně z důvodu zabránění nepřímé podpoře půjde i o to, aby podíl dodatečného financování ze strany VO a soukromého partnera odpovídal podílu VO na daném spin-off subjektu (viz také Příloha č. 3 zakládání právnických osob a veřejná podpora).

Krajním případem je situace, kdy se spin-off subjekt ocitne v úpadku nebo hrozícího úpadku¹⁷. V takovém případě může vzniknout¹⁸ povinnost spin-off subjektu podat na sebe insolvenční návrh. Konkrétně tato povinnost dopadá mimo jiné na statutární orgány spin-off subjektu, u kterého se v důsledku nesplnění této povinnosti může aktivovat osobní odpovědnost mimo jiné ve formě ručení za část závazků spin-off subjektu.

V následující části se zabýváme případem ukončení činnosti spin-off subjektu s likvidací; ten může nastat na základě rozhodnutí společníků (valné hromady) o zrušení spin-off subjektu.

¹⁷ Ve smyslu zákona č. 182/2006 Sb. insolvenčního zákona, v platném a účinném znění.

¹⁸ Za podmínky stanovených v §98 zákona č. 182/2006 Sb. insolvenčního zákona, v platném a účinném znění.

9.3

Popis základních kroků likvidace společnosti s ručením omezeným

Zrušení společnosti s likvidací je jednou z typických forem, v rámci níž dochází k zániku obchodní společnosti, tedy jejímu výmazu z obchodního rejstříku. Jedná se o proceduru, kterou zpravidla nebude možné realizovat rychleji než za cca 9-12 měsíců.

K úspěšné realizaci zrušení subjektu s likvidací je vhodné najmout si poradce, a to ve dvou základních oblastech:

daňové a účetní;
právní.

V rámci likvidace je také nutné jmenovat osobu likvidátora, který je povinen realizovat veškeré kroky k ukončení likvidace a výmazu daného subjektu z obchodního rejstříku. Praxí však je, že likvidátor pověřuje k realizaci určité části kroků daňové/účetní a/nebo právní poradce.

Procedura likvidace obchodní společnosti zahrnuje:

příprava účetní závěrky ke dni předcházejícímu dni vstupu společnosti do likvidace – pokud nesestaví statutární orgán, musí sestavit likvidátor;

rozhodnutí jediného společníka o zrušení společnosti s likvidací, jmenování likvidátora, rozhodnutí o odměně, příp. schválení smlouvy o výkonu funkce likvidátora;

příprava zahajovací likvidační účetní rozvahy a soupisu jmění ke dni vstupu do likvidace;

podání formuláře na zápis vstupu společnosti do likvidace do OR;

informace příslušnému úřadu správy sociálního zabezpečení o vstupu do likvidace a odhlášení se ze systému zdravotního a sociálního pojištění, do 8 dnů ode dne vstupu do likvidace;

informace zdravotní pojišťovny o ukončení pracovního poměru se zaměstnanci, do 8 dnů od ukončení pracovního poměru;

informace příslušnému živnostenskému úřadu o vstupu společnosti do likvidace;

informace příslušnému finančnímu úřadu o vstupu společnosti do likvidace a o jmenování likvidátora, ve lhůtě 30 dnů ode dne vstupu do likvidace;

podání daňového přiznání k dani z příjmu právnických osob ke dni ukončení obchodní aktivity tj. ke dni předcházejícímu dni vstupu do likvidace a to do konce měsíce následujícím po měsíci, kdy společnost vstoupila do likvidace;

oznámení všem známým věřitelům o vstupu společnosti do likvidace;

zveřejnění rozhodnutí o vstupu do likvidace v Obchodním věstníku - dvakrát nejméně s 14 denním rozestupem;

zaslání soupisu jmění všem společníkům a věřitelům, kteří o to požádají;

obstarání potvrzení územně příslušného státního oblastního archivu o projednání zabezpečení archivu a dokumentů zanikající společnosti;

příprava závěrečné účetní závěrky;

podání přiznání k dani z příjmu právnických osob ke dni zpracování závěrečné účetní závěrky;

příprava návrhu na rozdělení likvidačního zůstatku a její schválení jediným společníkem;

výplata likvidačního zůstatku – ukončení likvidace;

podání žádosti správci daně o vydání souhlasu s výmazem společnosti z OR;

podání návrhu na výmaz společnosti z OR.

PŘÍLOHA Č. 1

Tabulka rizik

1 Úvod

V úvodu je třeba poznamenat, že v souvislosti se založením právnické osoby VO za účelem komercializace poznatků, příp. poskytování služeb VO vzniká celá škála potenciálních rizik. Níže zpracovatelé metodiky vytipovali nejkritičtější body celého projektu založení právnické osoby, nejedná se tedy o kompletní výčet všech v úvahu připadajících rizik, nýbrž o souhrn z pohledu zpracovatelů metodiky nejzásadnějších rizik celého projektu.

2

Riziko špatně vypracovaného podnikatelského plánu (dále jen “BP”- z anglického „business plan“)

Popis rizika	Odpovědná osoba	Možné důsledky
Nedostatečně vypracovaný BP, např.: opomenutí některých důležitých faktorů; nevhodně zvolená forma právnické osoby; nevhodné nastavení podílové účasti VO a soukromého partnera; finanční podhodnocení; nedostatečný průzkum stávajícího trhu.	Zpracovatelé BP spolu s osobami schvalujícími BP (ekonomický a právní odbor), kvestor, rektor/ředitel.	Neuskutečnění stanovených cílů; nezájem ze strany soukromých investorů; finanční neúspěch projektu, nutnost dofinancování.

Snížení rizika:

zajištění kvalifikovaného týmu pro přípravu podnikatelského plánu - viz. kapitola 3.2. metodiky;

vyčlenění dostatečných finančních prostředků pro přípravu podnikatelského plánu (odměna členům přípravného týmu, náklady průzkumu trhu apod.);

aktivní zapojení všech subjektů na straně VO, příp. i soukromého partnera, kteří schvalují podnikatelský plán;

stanovení přesného harmonogramu přípravy podnikatelského plánu a přesné vymezení rolí a úkolů jednotlivých zúčastněných subjektů.

3

Riziko špatného výběru partnera a nedostatečné úpravy vzájemných vztahů

Popis rizika	Odpovědná osoba	Možné důsledky
<p>Neschopnost partnera zajistit naplnění předpokládaných cílů spolupráce, např.:</p> <p>finanční nestabilita;</p> <p>nedostatky managementu, nereálný odhad pozice na trhu (obchodní partneři a know-how);</p> <p>nestabilita obchodní strategie;</p> <p>odlišné cíle a očekávání ze strany partnera.</p>	<p>Osoba odpovědná za celý projekt založení - manažer projektu a osoby schvalující celý projekt (právní a ekonomický odbor, kvestor, rektor/ředitel).</p>	<p>Ekonomický neúspěch projektu;</p> <p>nenaplnění udržitelnosti;</p> <p>právní spory.</p>
<p>Rizikové oblasti v rámci dohody s partnerem: podíl na PO a s tím související možnost uplatňování vlivu;</p> <p>rozdělení rizik;</p> <p>rozdělení zisku;</p> <p>podmínky ukončení spolupráce.</p>	<p>Manager projektu a osoby schvalující celý projekt (právní a ekonomický odbor, kvestor, rektor/ředitel).</p>	<p>minimální vliv na rozhodování ve společnosti ze strany VO;</p> <p>nepřiměřená odpovědnost ze strany VO;</p> <p>nedostatečná finanční návratnost projektu pro VO;</p> <p>nemožnost vystoupení z projektu příp. za nevýhodných podmínek pro VO;</p> <p>riziko nedovolené veřejné podpory.</p>

Snížení rizika:

prověření partnera ze strany VO (viz kapitola 4.4. metodiky)
před uzavřením dohody o spolupráci;

dobře vypracovaný podnikatelský plán, který je schvalován
i budoucím partnerem;

konzultace dohody o spolupráci s poradci (finanční, daňoví, právní
apod.), zejména za účelem zajištění efektivního systému záruk
a garancí k splnění povinností soukromého partnera.

4

Riziko financování projektu

Popis rizika	Odpovědná osoba	Možné důsledky
Nedostatečné a nevhodné financování (nedostatek vlastních zdrojů, nákladné cizí zdroje); nevyužití možnosti financování z dotačních programů; porušení podmínek financování vyplývajících z dotačních programů;	Manager projektu a osoby schvalující celý projekt (právní a ekonomický odbor, kvestor, rektor/ředitel), příp. finanční poradci	Podkapitalizace společnosti; nutnost následného dofinancování ze strany VO (sanace); likvidace společnosti, insolvence, konkurs; riziko veřejné podpory; riziko vrácení dotace a sankcí za nesrovnalosti.

Snížení rizika:

využití služeb externích finančních poradců při nastavení financování společnosti (alespoň v začátcích);

důkladné prověření podmínek financování z dotačních programů a možnosti jejich naplnění ze strany zakládané společnosti (využití služeb projektového poradce);

průběžný monitoring projektu z pohledu plnění indikátorů, zajištění doby udržitelnosti, jakož i důsledného dodržování všech povinností a závazků příjemce dotace (využití služeb projektového, právního příp. dalších poradců).

Riziko špatného managementu společnosti

Popis rizika	Odpovědná osoba	Možné důsledky
<p>Nehospodárné vedení společnosti;</p> <p>jednání v rozporu se zájmy společnosti (např. porušení povinnosti mlčenlivosti, porušení povinností vyplývajících z pracovní či jiné smlouvy);</p> <p>nezajištění řádného monitoringu;</p> <p>právní nemožnost zásahu do obchodního vedení.</p>	<p>Členové statutárních orgánů odpovídají společně a nerozdílně za vzniklou škodu;</p> <p>zaměstnanci odpovídají za škodu způsobenou z nedbalosti do výše 4,5 násobku průměrného měsíčního výdělku.</p>	<p>Velká finanční zátěž pro společnost;</p> <p>poškození dobrého jména společnosti;</p> <p>vznik škody (majetková i nemajetková újma) na straně společnosti popř. na straně třetího subjektu apod.</p>

Snížení rizika:

důsledný výběr budoucího managementu (reference apod.);

zakotvení sankcí za porušení povinností přímo do pracovních či jiných managerských smluv spolu s dalšími nástroji motivace (target bonusy, procenta z obrátu, zaměstnanecké výhody apod.);

nastavení kontrolních mechanismů - např. ustanovením dozorčí rady jakožto kontrolního orgánu (zakotvení podmínek kontroly do společenské smlouvy, povinnost předkládat dozorčí radě průběžně zprávy o činnosti managementu apod.);

vhodné organizační uspořádání a stanovení kompetencí (vnitřní předpisy, organigram apod.).

6

Riziko porušení korporátních povinností a souvisejících právních povinností

Popis rizika	Odpovědná osoba	Možné důsledky
Nedodržení zákonem předepsaných postupů pro založení a vznik společnosti; nedodržení zákonných povinností v rámci fungování společnosti (zakládání do sbírky listin, schválení účetních závěrek, uplynutí funkčních období členů orgánů, účetní a daňové povinnosti apod.).	Zakladatelé společnosti, statutární orgán společnosti.	Odmítnutí registrace společnosti příslušným rejstříkovým soudem, což má za důsledek, že společnost vůbec nevznikne; výmaz společnosti z obchodního rejstříku, zánik společnosti; správní řízení, správní pokuty (finanční úřad).

Snížení rizika:

konzultace jednotlivých kroků při založení a vzniku společnosti s externími právními poradci (harmonogram, seznam dokumentů apod.);

vypracování přehledu závazných a klíčových termínů (věcných a časových) při plnění korporátních povinností;

dohled kontrolních orgánů nad činností statutárních orgánů (předkládání průběžných zpráv o činnosti dozorčí radě, valné hromadě společnosti apod.);

7

Riziko nedostatečné ochrany duševního vlastnictví a ochrany údajů

Popis rizika	Odpovědná osoba	Možné důsledky
Nedostatečná ochrana a únik dat; předčasné zveřejnění poznatku.	Management společnosti.	Nemožnost právní ochrany; ztráta konkurenční výhody.

Snížení rizika:

ustanovení kvalifikované osoby odpovědné za kontrolu a monitoring práv duševního vlastnictví ve společnosti;

kvalitní úprava ve vnitřním předpise;

systém prvotní ochrany poznatku (soubor opatření k zajištění ochrany poznatku ve fázích předcházejících jeho formální ochraně);

systém smluvních vzorů a dalších vzorových dokumentů.

PŘÍLOHA Č. 2

Kontrolní list (checklist)

1 Úvod

Cílem této přílohy - checklistu - je poskytnout uživateli metodiky zkrácený přehled o jednotlivých krocích, které předcházejí založení a vzniku společnosti. Smyslem níže uvedených otázek (a tomu odpovídá i jejich formulace) je:

kontrola splnění určité povinnosti (využívání práv duševního vlastnictví v souladu s právy třetích osob, ocenění nepeněžitých vkladů, náležitosti společenské smlouvy apod.);

orientace v možnostech, které se v dané fázi přípravy projektu VO nabízejí (např. důvody zakládání společnosti, formy účasti na společnosti apod.).

Některé otázky oba výše uvedené přístupy kombinují s tím, že v souladu s metodikou jde o kroky, které vedou k zajištění, event. posílení pozice VO v rámci nově zakládaného subjektu, a naplnění těchto předpokladů je tedy z hlediska VO velmi důležité (zmapování situace na relevantním trhu, stanovení cílové skupiny zákazníků, náležitosti dohody s budoucím partnerem, předkupní právo k obchodnímu podílu apod.).

Vedlejší úlohou checklistu je ujasnění vstupních poznatků důležitých pro řádné sestavení podnikatelského plánu příp. dalších projektových dokumentů.

2

Důvody pro založení společnosti, forma účasti na společnosti

2.1 Důvody zakládání společnosti

1. Je cílem založení právnické osoby komercializace poznatku VO?	ANO/NE
2. Je cílem založení právnické osoby poskytování služeb VO (servisní organizace)?	ANO/NE
3. Je cílem založit technologicky orientovanou právnickou osobu bez účasti VO založenou pedagogy, vědeckými pracovníky a studenty?	ANO/NE

2.2 Formy účasti VO na zakládání právnické osobě – spin-off pro komercializaci poznatku

1. Bude se VO účastnit na spin-off 100% (tedy založení PO bez účasti soukromého partnera)?	ANO/NE
2. Bude účast na spin-off ze strany VO většinová (tedy menšinový podíl soukromého partnera)?	ANO/NE
3. Bude účast na spin-off ze strany VO menšinová (tedy většinový podíl soukromého partnera)?	ANO/NE
4. Bude docházet k postupnému pozbytvání účasti VO na založené právnické osobě?	ANO/NE

2.3 Servisní organizace VO

1. Bude účast VO v servisní organizaci 100%?	ANO/NE
2. Není-li účast VO 100%, jsou dodržovány tržní principy ve vztahu s mateřskou organizací a s jiným dalším společníkem?	ANO/NE

2.4 Technologicky orientovaná společnost

1. Jsou dostatečně oddělena hmotná a nehmotná majetková práva VO od nové společnosti?	ANO/NE
---	--------

3

Příprava podnikatelského plánu

3.1 Nastavení cílů společnosti, kontrolní mechanismy

1. Máte stanoveny střednědobé cíle společnosti?	ANO/NE
2. Máte stanoveny dlouhodobé cíle společnosti?	ANO/NE
3. Máte stanoveny kontrolní mechanismy k zajištění reálného uskutečňování stanovených cílů?	ANO/NE

3.2 Právní forma nové společnosti, struktura společníků

1. Máte vybránu právní formu nové společnosti?	ANO/NE
2. Máte rozvrženu strukturu společníků?	ANO/NE
3. Je určena míra účasti jednotlivých společníků na společnosti?	ANO/NE
4. Je stanovena výše a forma vkladu společníků?	ANO/NE
5. Je stanoven podíl na hlasovacích právech společníků?	ANO/NE
6. Je stanoven podíl na zisku pro společníky?	ANO/NE
7. Bude pro společníky ve společenské smlouvě či jiném závazném dokumentu stanoven zákaz konkurence?	ANO/NE

3.3 Předmět činnosti

1. Máte vymezen předmět činnosti nové společnosti?	ANO/NE
2. Máte stanoveny předpokládané produkty či služby, které bude společnost nabízet?	ANO/NE
3. Máte určenu pozici na relevantním trhu, které chcete dosáhnout?	ANO/NE
4. Budete provádět výzkum a vývoj v rámci nabízeného produktu či služby?	ANO/NE
5. Bude nová společnost využívat práv k duševnímu vlastnictví (patenty, ochranné známky, průmyslové vzory)?	ANO/NE
6. Pokud ano, je využití tohoto duševního vlastnictví zcela v souladu s právy třetích osob (licence, smluvní ujednání)?	ANO/NE
7. Bude nová společnost provádět výrobu?	ANO/NE
8. Pokud ano, disponuje společnost potřebným technickým a personálním vybavením?	ANO/NE

3.4 Trh a soutěž

1. Máte zmapovány konkurenční situace (ostatní soutěžitelé, jejich podíly na trhu, současný odbyt apod.)?	ANO/NE
2. Máte stanovenou cílovou skupinu zákazníků pro své produkty či služby?	ANO/NE

3.5 Marketing a odbyt

1. Máte stanovenou strategii pro postupné zavádění?	ANO/NE
2. Máte stanoven alespoň hrubý odhad cen za nabízené produkty či služby?	ANO/NE

3.6 Personální složení a odměňování

1. 1. Máte obsazeny klíčové vedoucí pozice ve společnosti?	ANO/NE
--	--------

3.7 Finanční plánování

1. Máte určeny zdroje financování společnosti (veřejné, soukromé)?	ANO/NE
2. Máte stanoven způsob případného úvěrování společnosti?	ANO/NE
3. Máte naplánováno financování společnosti do budoucna (příspěvky do a mimo základní kapitál, zadávání zakázek, vyrovnávací platby apod.)?	ANO/NE

4

Schválení podnikatelského plánu

4.1 Na straně VO

1. Byl podnikatelský plán předložen k vyjádření ekonomickému a právnímu odboru VO?	ANO/NE
2. Byl podnikatelský plán schválen nejvyšším výkonným orgánem VO (rektor, ředitel)?	ANO/NE
3. Byl podnikatelský plán schválen zastupitelským orgánem VO (akademický senát) příp. dozorčím orgánem VO (dozorčí rada)?	ANO/NE

4.2 Na straně soukromého partnera

1. Byl podnikatelský plán ze strany soukromého partnera schválen v souladu se zakladatelskými dokumenty popř. vnitřními předpisy?	ANO/NE
---	--------

5 Výběr partnera

5.1 Partner

1. Je Vaším partnerem při založení nové společnosti jiná VO, popř. jiná veřejná instituce?	ANO/NE
2. Je Vaším partnerem při založení nové společnosti soukromý subjekt?	ANO/NE
3. Bylo pro účely výběru partnera použito výběrové řízení (např. koncesní řízení)?	ANO/NE

5.2 Dohoda o spolupráci s partnerem

1. Máte uzavřenu dohodu o principech spolupráce v rámci nového projektu s partnerem?	ANO/NE
2. Je součástí této dohody: stanovení podílu participace na přípravných krocích; pravidla budoucí spolupráce; rozdělení kompetencí; rozdělení rizik; rozdělení zisku; podmínky ukončení spolupráce; utajení skutečností (obchodního tajemství); zákaz konkurenčního jednání?	ANO/NE ANO/NE ANO/NE ANO/NE ANO/NE ANO/NE ANO/NE ANO/NE

6

Zajištění nejvýznamnějších položek podnikatelského plánu

6.1 Zajištění financování

1. Je společnost financována z vlastních zdrojů VO?	ANO/NE
2. Je společnost financována z vlastních zdrojů partnera?	ANO/NE
3. Byl použit pro účely zahájení provozování společnosti finanční úvěr?	ANO/NE
4. Plánuje společnost využít dotační financování své činnosti (7RP, CIP, OPPI apod.)?	ANO/NE

6.2 Zajištění personálního složení

1. Má společnost zajištěno obsazení klíčových manažerských pozic?	ANO/NE
2. Máte vyjasněny podmínky manažerské smlouvy (plat, odstupné, bonusy, zákaz konkurence, mlčenlivost apod.)?	ANO/NE
3. Byl použit pro účely zahájení provozování společnosti finanční úvěr?	ANO/NE
4. Plánuje společnost využít dotační financování své činnosti (7RP, CIP, OPPI apod.)?	ANO/NE

7

Příprava dokumentů před založením

7.1 Právní úkony před založením společnosti

1. Byl pořízen seznam úkonů učiněných jménem společnosti před jejím vznikem?	ANO/NE
--	--------

7.2 Ocenění vkladů

1. Bude se některý ze společníků účastnit na společnosti nepeněžitým vkladem?	ANO/NE
2. Je hodnota nepeněžitého vkladu stanovena na základě znaleckého posudku?	ANO/NE
3. Byl znalec, který vypracoval znalecký posudek, jmenován pro tento účel soudem?	ANO/NE
4. Jsou předmětem nepeněžitého vkladu práva duševního vlastnictví (patent, ochranná známka, průmyslový vzor, know-how apod.)	ANO/NE
5. Byla pro účely splacení nepeněžitého vkladu - práv k duševnímu vlastnictví - uzavřena písemná smlouva se správcem vkladu o převodu těchto práv na společnost?	ANO/NE

Metodika V
Zakládání právnických osob

7.3 Zakladatelské dokumenty

1. Máte vypracován návrh společenské smlouvy/zakladatelské listiny?	ANO/NE
2. Jsou součástí tohoto návrhu všechny povinné náležitosti společenské smlouvy/zakladatelské listina dle ObchZ?	ANO/NE

7.4 Dokumenty k sídlu a provozovně

1. Máte na prostory užívané jako sídlo společnosti uzavřenu nájemní/podnájemní smlouvu?	ANO/NE
2. Máte pro účely užívání prostor jakožto sídla společnosti udělen souhlas majitele nemovitosti?	ANO/NE

7.5 Smlouvy o využívání majetku VO

1. Bude nová společnost využívat hmotný majetek VO?	ANO/NE
2. Je způsob a podmínky využití hmotného majetku VO upraven: nájemní smlouvou; smlouvou o výpůjčce; jinou smlouvou?	ANO/NE ANO/NE ANO/NE
3. Bude nová společnost využívat nehmotný majetek VO?	ANO/NE
4. Je pro tento případ uzavřena: licenční smlouva; jiná nepojmenovaná smlouva pro využití Know-how?	ANO/NE ANO/NE

8

Založení a registrace společnosti

8.1 Založení společnosti

1. Je-li nově zakládanou společností a.s. nebo s.r.o., byla společenská smlouva sepsána ve formě notářského zápisu?	ANO/NE
---	--------

8.2 Dokumenty potřebné pro zápis do OR

1. Máte pro účely zápisu společnosti do OR k dispozici všechny potřebné dokumenty (nájemní smlouva, souhlas s umístěním sídla, prohlášení správce vkladu, podpisové vzory apod.)?	ANO/NE
---	--------

8.3 Oprávnění k podnikání

1. Bylo Vám na základě žádosti vydáno příslušné oprávnění k podnikání (živnostenské oprávnění apod.)?	ANO/NE
---	--------

8.4 Zápis do OR

1. Byl návrh na zápis společnosti do OR podepsán všemi společníky popř. jejich zmocněnci?	ANO/NE
---	--------

8.5 Povinné registrace

1. Byla společnost do 30 dnů od zápisu do OR registrována u příslušného správce daně?	ANO/NE
2. Pokud má společnost zaměstnance, byli tito nahlášeni do 8 dnů od nástupu do zaměstnání příslušné správě sociálního zabezpečení?	ANO/NE
3. Byli zaměstnanci řádně zaregistrováni u příslušné zdravotní pojišťovny?	ANO/NE
4. Je společnost řádně účastna pojištění pro případ odpovědnosti za škodu způsobenou zaměstnanci při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání?	ANO/NE

8.6 Schválení úkonů učiněných před založením

1. Byla do 3 měsíců od vzniku společnosti společníky schválena jednání učiněná jménem společnosti před jejím vznikem?	ANO/NE
---	--------

9

Vystoupení z právnické osoby

1. Pokud VO hodlá v budoucnu ukončit svoji účast na společnosti, je ve společenské smlouvě zakotvena možnost převodu obchodního podílu na jinou osobu?	ANO/NE
2. Je ve společenské smlouvě zakotveno předkupní právo ostatních společníků na obchodní podíl?	ANO/NE
3. Je cena za převáděný obchodní podíl stanovena jako cena tržní?	ANO/NE

10

Likvidace společnosti

1. Pokud to připouští společenská smlouva, rozhodla valná hromada o zrušení společnosti s likvidací?	ANO/NE
2. Nepřislouší-li dle společenské smlouvy hlasování o zrušení společnosti s likvidací valné hromadě, rozhodli o jejím zrušení všichni společníci?	ANO/NE
3. Byl jmenován likvidátor společnosti?	ANO/NE
4. Byla ke dni předcházejícímu dni vstupu do likvidace sestavena účetní závěrka?	ANO/NE
5. Byl podán návrh na zápis vstupu společnosti do likvidace příslušnému obchodnímu rejstříku?	ANO/NE
6. Byl o vstupu společnosti do likvidace informován příslušný: živnostenský úřad; správa sociálního zabezpečení; finanční úřad; zdravotní pojišťovny zaměstnanců po ukončení pracovních poměrů?	ANO/NE ANO/NE ANO/NE ANO/NE
7. Byly informováni všichni známí věřitelé o vstupu společnosti do likvidace?	ANO/NE
8. Získala společnost potvrzení o projednání zabezpečení archivu a dokumentů zanikající společnosti?	ANO/NE
9. Byla sestavena závěrečná účetní závěrka?	ANO/NE
10. Bylo ke dni sestavení závěrečné účetní závěrky podáno přiznání k dani z příjmu PO?	ANO/NE
11. Sestavil likvidátor zprávu o průběhu likvidace a návrh na rozdělení likvidačního zůstatku?	ANO/NE
12. Byl návrh na rozdělení likvidačního zůstatku schválen všemi společníky?	ANO/NE
13. Vydal příslušný finanční úřad souhlas s výmazem společnosti z OR?	ANO/NE

PŘÍLOHA Č. 3

Zakládání právnických osob a veřejná podpora

1 Úvod

V této příloze jsou popsány aspekty veřejné podpory ve vztahu k zakládání právnických osob ze strany výzkumných organizací v návaznosti na popis této problematiky v textu samotné metodiky postupu a jednotlivých příloh metodiky.

Předmětem této přílohy není obecný rozbor problematiky práva veřejné podpory, neboť tato problematika je včetně specifické problematiky tzv. nepřímé podpory v dostatečné míře a detailu rozebrána v tzv. Analýze – A vypracované rovněž v rámci projektu EF-TRANS (dále jen Analýza A).

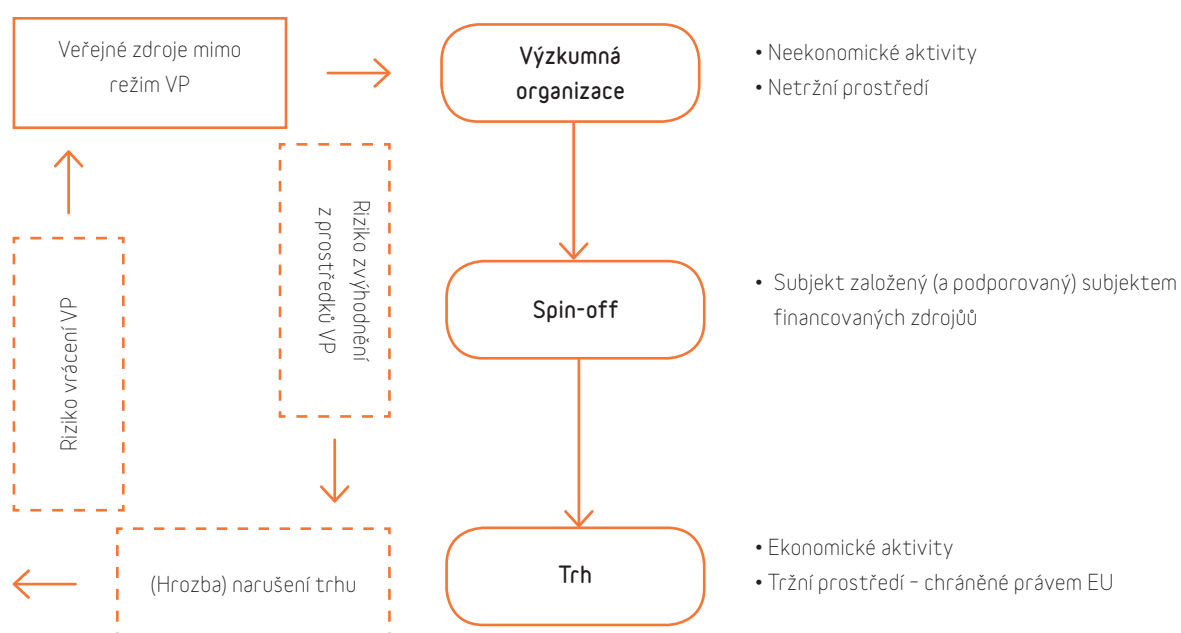
Problematika veřejné podpory je jedním z klíčových rizik při zakládání a následném provozu právnických osob založených výzkumnou organizací za účelem komercializace poznatků.

Rizikovitost této problematiky vyplývá ze skutečnosti, že na rozhraní založené právnické osoby (spin-off společnosti) dochází k interakci mezi prostředím výzkumné organizace, která je v převážné míře financována mimo režim veřejné podpory a převážně se věnuje neekonomickým aktivitám, a standardním podnikatelským prostředím inovativních podniků a podniků nabízejících výrobky a služby. Vytvoření konkurence s těmito subjekty dokonce bude často jedním z hlavních důvodů pro založení spin-off společnosti¹⁹.

V důsledku těchto skutečností může docházet k tzv. přelévání podpory, tedy přesouvání podpory původně určené pro neekonomickou sféru výzkumných organizací ve smyslu Rámce Společenství do subjektů, které se věnují převážně ekonomickým aktivitám. Přitom na straně VO existuje pro případ porušení pravidel veřejné podpory riziko vrácení podpory, tedy riziko nuceného vrácení obdržených veřejných prostředků, v souvislosti s nimiž došlo k porušení těchto pravidel, do státního rozpočtu (nebo jiných veřejných rozpočtů).

¹⁹ Zejména v situaci, kdy důvodem pro založení spin-off společnosti je selhání trhu, tedy modelově situace, kdy subjekty působící na daném trhu z nějakých důvodů nechtějí nakoupit poznatek. Založená spin-off společnost vytvoří konkurenční prostředí, které bude motivací účastníků trhu k nakoupení poznatku či k jiné formě komerční spolupráce.

Schéma č. 1: Schéma základních úskalí zakládání spin-off subjektů z hlediska veřejné podpory včetně mechanismu tzv. přelévání podpory.

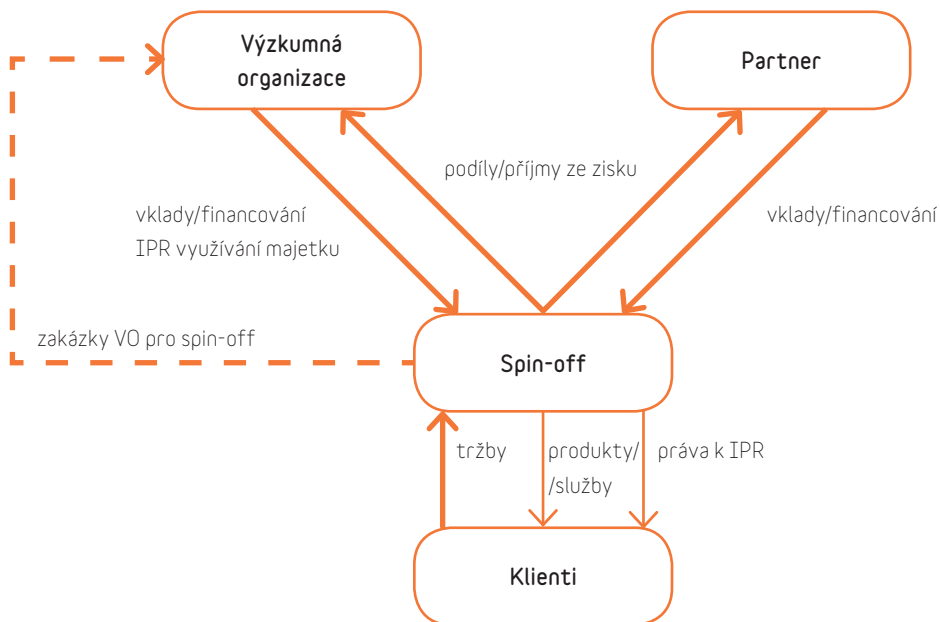

1.1

Možná úskalí veřejné podpory

Schéma č. 2 : Schéma vztahů při zakládání a provozu spin-off subjektu na bázi finančních toků s vyznačením toků kritických z hlediska veřejné podpory (tučné šipky).

Metodika V
Zakládání právnických osob

1.1.1 Vklady do spin-off subjektu

Prvním úskalím zakládání spin-off subjektu je otázka velikosti vkladů v případě, že je spin-off subjekt zakládán společně se soukromým partnerem.

Obecně lze říci, že aby bylo zabráněno nepřímé podpoře soukromého partnera, musí výše vkladů VO do spin-off subjektu odpovídat výši podílu na společnosti (tj. zejména podílu na zisku a řízení této společnosti). Tento princip bude naplněn tak, že výše vkladů do základního kapitálu zakládané společnosti bude procentuálně ekvivalentní stanovenému podílu na případném zisku společnosti v zakladatelském dokumentu, a stejně tak procentuálně ekvivalentní počtu hlasů určujících podíl příslušného společníka na hlasovacích právech v rozhodujícím orgánu společnosti (valné hromadě).

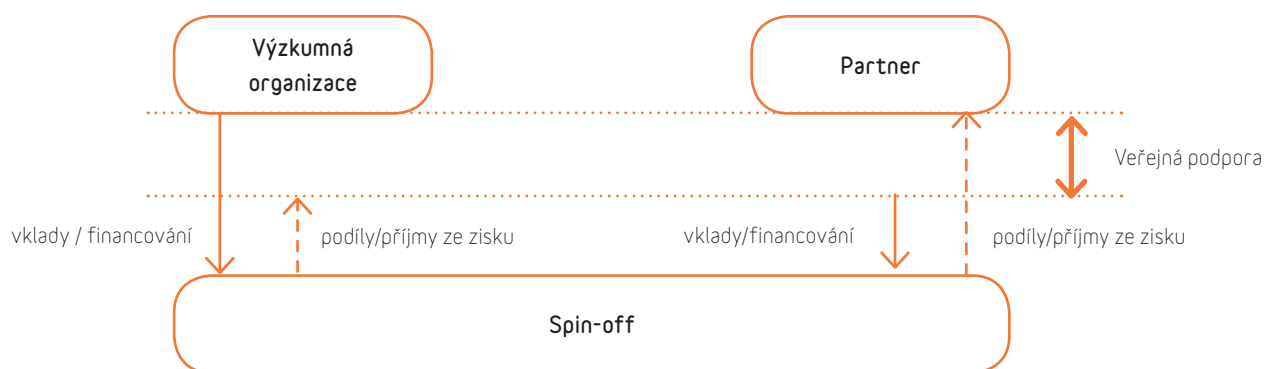

Schéma č. 3 : Kvantitativní vyjádření veřejné podpory v případě diskrepance mezi poměrem vkladů/financování ze strany VO a partnera a mezi hodnotou podílů na zakládané spin-off společnosti (tučná šipka).

Případné odchylky od tohoto pravidla by musely být náležitě zdůvodněny například v rámci tzv. principu soukromého investora²⁰.

Princip soukromého investora lze zjednodušeně charakterizovat tak, že ekonomické rozhodování veřejného subjektu v rámci vztahu se soukromým partnerem je vždy nutno poměřovat s hypotetickým chováním pečlivého soukromého investora podnikajícího v běžných podmínkách tržní ekonomiky. Jinými slovy VO se musí chovat tak, jak by se v obdobné situaci zachoval pečlivý soukromý investor střežící své ekonomické zájmy.

Z hlediska práva veřejné podpory je obecně problém, pokud by podíl na společnosti (rozhodování a zisku) VO byl menší, než jaký by měl být s přihlédnutím k podílu VO na vkladech do zakládané právnické osoby²¹. Lze si však představit výjimky, které musí být vždy posouzeny s přihlédnutím ke zcela konkrétním podmínkám projektu. Soukromý partner může například do projektu vnést hodnoty (např. know-how, obchodní kontakty, historie apod.), které budou jen velmi obtížně ocenitelné a nebude tedy možno je v právním slova smyslu „vložit“ do základního kapitálu zakládané právnické osoby. V takovém případě může být hodnota těchto přínosů soukromého partnera vyjádřena jeho relativně větším podílem na zisku, případně rozhodovacích právech.

1.1.2 Zadávání zakázek

Problematika veřejné podpory má své konsekvence i v oblasti veřejných zakázek. Problematika veřejného zadávání je upravena v samostatné Příloze č. 4 této Metodiky.

Na tomto místě je nutno zmínit, že evropské instituce již několikrát vyjádřily názor, že zadání zakázky formou veřejného zadávání není samo o sobě vždy způsobit zajistit tržní cenu zakázky²². Přitom z právní úpravy práva veřejné podpory (zejména oblast tzv. nepřímé podpory) vyplývá obecná povinnost VO při hospodaření s obdrženými veřejnými prostředky a s nabytými a vytvořenými hodnotami nakládat tržně.

Ve vztahu k tématu zakládání právnických osob tak problematika veřejné podpory vstupuje do oblasti případných zakázek zadávaných VO založené právnické osobě. Obecně je nutné dodržet pravidlo, že bez ohledu na to, že založená právnická osoba bude řádně vybrána formou veřejného zadávání v souladu s platnou legislativou (s výjimkou in house zadávání, viz Příloha č. 4 této Metodiky), případně v souladu s relevantní programovou dokumentací programu podpory VaVaI, je v rámci těchto zakázek potřeba věnovat pozornost principu tržních cen.

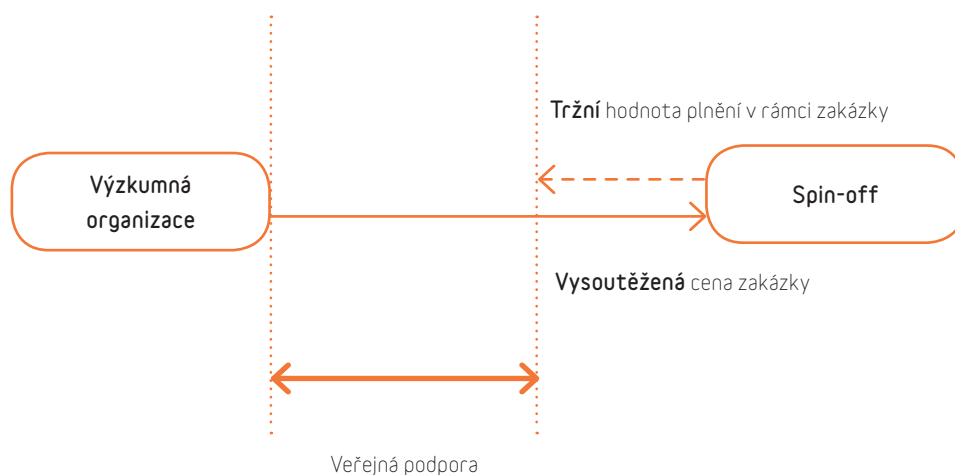
V případě, že by zakládaná právnická osoba získala zakázku od VO za ceny vyšší (dodávky zboží/služeb ze strany zakládané právnické osoby), než jsou ceny tržní, mohl by tento rozdíl být považován za zakázanou veřejnou podporu. Situace zadávání zakázky ze strany VO s potenciální účastí dceřiné spin-off společnosti již sama o sobě zakládá celou řadu rizik z hlediska zajištění dokonalé soutěže, a to jak s přihlédnutím k samotnému trhu inovačních služeb, tak k možným personálním a jiným vazbám. V praxi se tedy může vyskytnout případ, kdy VO bude chtít zadat zakázku „své“ spin-off společnosti, připraví zadávací podmínky soutěže svým způsobem tendenčně tak, aby preferovala spin-off společnost mezi jinými potenciálními účastníky soutěže, což může vést k tomu, že se do soutěže nakonec nepřihlásí jiný uchazeč. Nebezpečí spočívá v tom, že i když z pohledu práva veřejného zadávání nebude takováto zakázka zpochybněna, může být zpochybněna z hlediska práva veřejné podpory se všemi riziky z toho plynoucími.

²⁰ Rozvedené např. v Rozhodnutí SPI ve spojených případech T-129/95, T-2/96 a T-97/96 Neue Maxhütte [1999] ECR II-17 a v Rozhodnutí ESD v případě C-342/96 Tubacex [1999] ECR I-2459.

²¹ Nicméně lze doporučit, aby i opačná diskrepance (tj. větší podíl VO než jaké jsou její vklady) byla v rámci přípravy a realizace projektu ekonomicky zdůvodněna (s ohledem na princip transparentnosti a akontability), zejména pokud je VO zadavatelem veřejných zakázek apod.

²² Viz například (a contrario) dokument Komise z Listopadu 2007 "Frequently asked questions concerning the application of public procurement rules to social services of general interest".

Schema č. 4 : Kvantitativní vyjádření veřejné podpory v případě diskrepance mezi skutečnou hodnotou plnění v rámci zakázky zadané ze strany VO a realizované založenou spin-off společností a její (vysoutěženou) cenou.

1.1.3 Využívání majetku výzkumné organizace (hmotného i nehmotného) založenou právnickou osobou

Problematika veřejné podpory vstupuje i do vztahů mezi VO a založenou právnickou osobou, v rámci nichž VO umožňuje užívání svého hmotného a/nebo nehmotného majetku.

Typicky půjde o:

nájem, respektive faktické užívání nebytových prostor;

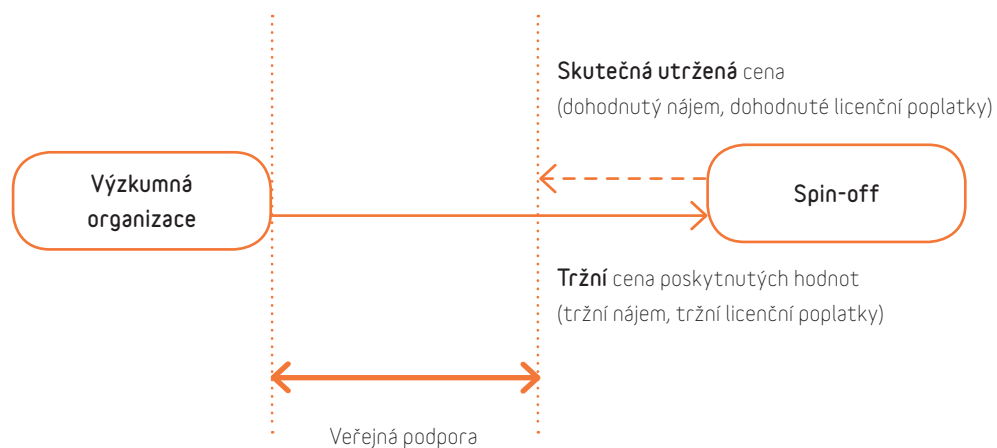
nájem, respektive faktické užívání movité infrastruktury VaVaI;

uživací a přístupová práva k předmětům duševního vlastnictví, nebo jejich faktické využívání;

sdílení přístupu k databázím a sítím apod.

I v rámci těchto vztahů by měl být dodržen tržní princip, tj. zejména poplatky za užívání (nájemné, licenční poplatky apod.) by měly být nastaveny jako tržní. V opačném případě by záporný rozdíl (tedy podmínky znevýhodňující VO) mezi tržní cenou poskytovaných hodnot a jejich skutečně hrazenou cenou mohl představovat zakázanou veřejnou podporu.

Schéma č. 5 : Kvantitativní vyjádření veřejné podpory v případě diskrepance mezi tržní hodnotou plnění poskytnutého ze strany VO k užívání zakládanou právnickou osobou a dohodnutou cenou.

1.1.4 Podpora VO vůči technologicky orientované právnické osobě založené bez účasti VO studenty, pedagogy a vědeckými pracovníky

V případě technologicky orientovaných právnických osob zakládaných bez účasti VO jejich studenty, pedagogy a vědeckými pracovníky, jakékoliv zvýhodnění ze strany VO poskytnuté takovému subjektu může zakládat veřejnou podporu.

V těchto případech je proto potřebné otázky veřejné podpory analyzovat a zvolit vhodný režim zvýhodnění takového subjektu tak, aby nedocházelo k zakázané veřejné podpoře. Příkladem může být vhodná aplikace výjimek (viz níže).

1.1.5 Smluvní vztah VO a soukromého partnera

Nastavení vztahů mezi VO a soukromým partnerem mimo účast na zakládané právnické osobě rovněž může založit riziko nedovolené veřejné podpory. I pro tyto vztahy platí, že by měly být realizovány na zcela tržní bázi (a v souladu s principem soukromého investora) a že jakékoliv znevýhodnění VO může zakládat nedovolenou veřejnou podporu.

Zvláštním případem takových smluvních vztahů může být poskytování různých benefitů, půjček a jiných finančních či faktických plnění, kdy k eliminaci zakázané podpory je nezbytné dodržet princip tzv. soukromého věřitele. Podobně, jako u výše popsaného principu soukromého investora, musí VO v postavení poskytovatele příslušného benefitu postupovat tak, jak by postupoval v obdobném případě pečlivý soukromý věřitel střežící své ekonomické zájmy.

1.1.6 Vztah zakládaného subjektu a třetích subjektů

Problematika veřejné podpory vstupuje do vztahů mezi zakládanou právnickou osobou a třetími subjekty (tedy například vztahy spin-off subjektu a jeho klientů) jen v případech, kdy zakládaná právnická osoba je příjemcem podpory z veřejných zdrojů a kdy hrozí nepřímá podpora třetích subjektů.

1.2 Výjimky

Výše uvedené kapitoly této přílohy popisují indikativně situace, ve kterých typicky existuje riziko vzniku veřejné podpory. Na druhé straně nutno uvést, že i v případě diskrepancí v těchto situacích nemusí vždy jít o veřejnou podporu, případně může jít o podporu vyňatou z notifikační povinnosti, tedy podporu, u níž se má za to, že je slučitelná se společným trhem.

Problematika výjimek je rovněž detailně rozebrána v Analýze A, proto se zde omezujeme pouze na příkladný výčet se stručnou charakteristikou několika významnějších aspektů. Níže uvedené kapitoly se zaměřují na možnosti podpory založených právnických osob ze strany VO.

1.2.1 De minimis a výjimka dle Dočasného Rámce ²³

VO může především zakládanou/založenou právnickou osobou podpořit v režimu de minimis, který obecně nezakládá veřejnou podporu, a to v souladu s Nařízením Komise č. 1998/2006/ES o použití článků 87 a 88 Smlouvy na podporu de minimis.

V této souvislosti je nutno upozornit zejména na formální náležitosti, tj.

příjemci je nutno poskytnout informaci, že je podpora poskytována v režimu de minimis s odkazem na nařízení;

podpora musí být zaregistrována v registru de minimis;

poskytovatel musí dohlížet na nepřekročení kumulovaného limitu podpor de minimis u konkrétního příjemce;

u podpor v jiné formě než přímá dotace je nutno vyčíslit její grantový ekvivalent; výjimku de minimis lze aplikovat jen tam, kde grantový ekvivalent lze vypočítat.

1.2.2 Aplikace blokové výjimky

Pro podporu zakládané právnické osoby ze strany VO si lze představit i aplikaci některých z výjimek Nařízení Komise č. 800/2008/ES („Obecné nařízení o blokových výjimkách“), a to zpravidla v režimu tzv. podpory ad hoc (tzn. pouze v rámci prahových hodnot pro podpory ad hoc stanovených v článku 6 Obecného nařízení o blokových výjimkách). Ve vztahu k analyzovanému tématu je významné, že zakládaná právnická osoba bude zpravidla mít charakter malého nebo středního podniku („MSP“), případně i tzv. nově založeného malého podniku, tedy typu subjektu preferovaného a bonifikovaného z hlediska možné intenzity podpory napříč celým nařízením.

²³ Účinnost většiny ustanovení Dočasného rámce je omezena do 31.12.2010.

V úvahu přicházejí zejména následující výjimky (které jsou možné pro ad hoc podpory):

Investiční podpora a podpora zaměstnanosti určená malým a středním podnikům dle čl. 15;

Podpora na poradenské služby ve prospěch malých a středních podniků dle čl. 26;

Podpora výzkumných a vývojových projektů dle čl. 30;

Podpora na studie technické proveditelnosti dle čl. 32 (průmyslový výzkum, experimentální vývoj);

Podpora pro malé a střední podniky na náklady k průmyslovému vlastnictví dle čl. 33;

Podpora pro mladé inovativní podniky dle čl. 35;

Podpora na poradenské služby a podpůrné služby v oblasti inovací dle čl. 36;

Podpora na vypůjčení vysoce kvalifikovaných pracovníků dle čl. 37.

Stejně jako v případě aplikace výjimky de minimis je potřeba dbát formálních náležitostí, zejména:

Souhrnné informace dle článku 9 Obecného nařízení o blokových výjimkách;

Odkaz na aplikaci výjimky s výslovným odkazem na příslušné ustanovení Obecného nařízení o blokových výjimkách (jeho název a informace o jeho vyhlášení v Úředním věstníku Evropské unie) dle čl. 3 odst. 3;

Výslovný odkaz, že nejde o podporu podniku v obtížích nebo podniku, na nějž byl vydán inkasní příkaz ve smyslu čl. 1. odst. 6. písm. b) a c) a odst. 7.

Poskytnutí vyrovnávací platby za službu v obecném hospodářském zájmu dle principů rozhodnutí Altmark a dokumentů tzv. Altmarského balíčku.

1.2.4 Podpora „podniku v obtížích“ (spin-off subjektu, kterému se ekonomicky nedaří).

V souvislosti s možným finančním neúspěchem zakládané právnické osoby analyzovaným na vícero místech této metodiky je nutno upozornit na kategorii tzv. podniku v obtížích, která je definovaná v článku 1 odst. 7 Obecného nařízení o blokových výjimkách. Naplnění znaků podniku v obtížích má za důsledek omezení aplikace výjimek z notifikační povinnosti (zejména nemožnost využití výjimky de minimis a výjimek dle Obecného nařízení o blokových výjimkách). V těchto situacích tak jediným možným režimem bude podpora dle principu soukromého investora (například v rámci restrukturalizace).

1.2.3 Další výjimky

Okrajově si lze představit i další výjimky, například:

Princip soukromého investora resp. princip soukromého věřitele (popsané výše);

Podpora neziskových zprostředkovatelů v oblasti inovací dle bodu 3.1.2 Rámce Společenství;

1.3 Příklady nevhodných modelů z hlediska práva veřejné podpory

V následujícím textu je obsaženo několik praktických příkladů s poukazem na nedostatky z hlediska práva veřejné podpory

1.3.1 Příklad č. 1

VO financovaná z veřejných zdrojů založí se soukromým partnerem spin-off subjekt za účelem komercializace poznatku vytvořeného výzkumnou organizací. Za tímto účelem je založena společnost s ručením omezením, a to nepeněžitým vkladem výzkumné organizace v hodnotě 10 mil. Kč (znalecky oceněná hodnota patentu vloženého do spin-off společnosti) a peněžitým vkladem soukromého partnera ve výši 2 mil Kč. Soukromý partner ve vztahu k VO nepřebírá žádná významná rizika ani nevkládá do projektu žádné významné hodnotné know-how. Podíl soukromého partnera na hlasovacích právech a podíl na zisku činí 80 %, podíl VO činí 20 %.

Nedostatek:

Hlavním nedostatkem uvedeného případu z hlediska veřejné podpory je rozpor mezi hodnotou vkladů a hodnotou podílů na řízení a na zisku založené spin-off společnosti, v důsledku čehož již samotným vkladem patentu může dojít k nepřímé podpoře soukromého partnera, která se může dále ještě zvětšovat postupným vyplácením podílů na zisku.

1.3.2 Příklad č. 2

Vědecký pracovník vytvoří v rámci pracovního poměru poznatek, který ve smyslu příslušné právní úpravy náleží výzkumné organizaci. Ta však po oznámení ze strany vědeckého pracovníka nevyvíjí žádnou činnost k ochraně poznatku (neuplatní v zákonné lhůtě právo na patent), v důsledku čehož je nakonec vynález přihlášen přímo na vědeckého pracovníka (příhláška vynálezu se žádostí o udělení patentu - přihlašovatelem je vědecký pracovník, který jej jako nepeněžitý vklad (tzn. právo k předmětu průmyslového vlastnictví) vloží do obchodní společnosti s ručením omezeným (s.r.o.) založené společně s dalšími kolegy a studenty bez účasti VO. S výzkumnou organizací je navíc domluven zvýhodněný nájem nebytového prostoru pro založenou s.r.o. v budově vlastněné výzkumnou organizací na 5 let. Nájemní smlouva neřeší otázku režimu zvýhodnění. Zakládaná s.r.o. získá v době založení v programu podpory inovativních MSP podporu na investice a poradenství ve výši cca 200.000 EUR.

Nedostatky:

Prvním nedostatkem je nečinnost VO při ochraně vynálezu, v důsledku čehož dojde k udělení patentu přímo přihlašovatelovi - vědeckému pracovníkovi, který práva k tomuto patentu vloží do společnosti s.r.o. bez účasti VO, v důsledku čehož dojde k nepřímé podpoře této s.r.o. ze strany VO. Zde se podotýká, že práva

k patentu musí být na společnost s.r.o. převedena písemnou smlouvou, která nabývá účinnosti vůči třetím osobám zápisem do patentového rejstříku vedeného Úřadem průmyslového vlastnictví.

Dalším nedostatkem je poskytnutí zvýhodněného nájmu ze strany VO, aniž by byl předem výslovně stanoven režim takového zvýhodnění (aplikace blokové výjimky, výjimka de minimis apod.) a režim zvýhodnění by byl přímo upraven v nájemní smlouvě s odkazem na příslušnou právní normu zakládající výjimku z notifikační povinnosti. Aplikace výjimky de minimis je navíc v daném případě vyloučena tím, že v tomto režimu zakládána s.r.o. přijme podporu již v době svého založení v ekvivalentu 200.000,- EUR čímž bude naplněn limit podpory de minimis na následující tři roky.

1.3.3 Příklad č. 3

VO řádně založí společně se soukromým partnerem spin-off společnost za účelem komercializace poznatku A. Následně bude výzkumnou organizací vytvořen poznatek B, jehož hodnota bude znalecky vyčíslena ve výši 10 mil Kč. Práva k tomuto poznatku B budou v důsledku nesouhlasu soukromého partnera se znaleckým oceněním založené spin-off společnosti odprodána za cenu 3 mil Kč.

Nedostatek:

Nedostatek Příkladu č. 3 spočívá v odprodeji práv k poznatku B za cenu výrazně nižší, než je kvalifikovaným způsobem zjištěná cena tržní. Může tak být argumentováno, že se VO dopustila nepřímé podpory spin-off společnosti ve výši rozdílu mezi znalecky určenou tržní cenou a cenou smlouvenou.

1.3.4 Příklad č. 4

VO řádně založí se soukromým partnerem spin-off společnost. V následujícím provozu založené spin-off společnosti však dochází k:

využívání předmětu (předmětů) duševního vlastnictví VO (například využívání nechráněného práva k předmětu duševního vlastnictví VO, faktické porušování chráněných práv apod.);

využívání movité infrastruktury VaVaI (například „volně přístupné“ zařízení laboratoří VO), případně další infrastruktury VO (například „volně přístupná“ kopírka apod., přístup zaměstnanců spin-off společnosti do stravovacího zařízení provozovaného VO s dotovanými cenami apod.);

využívání nebytových prostor ve vlastnictví VO (například využívání přednáškových místností VO pro obchodní aktivity spin-off subjektu ve formě obchodních jednání, pořádání marketingových akcí, konferencí apod.);

to vše aniž by bylo takové využívání smluvně podchyceno a jakkoliv zpoplatněno. VO navíc neeviduje dostatečně alokaci pracovní činnosti svých zaměstnanců, kteří jsou zároveň zaměstnanci spin-off společnosti (tedy např. neaplikuje alokaci pracovní doby vědeckých pracovníků na projekty, alokaci pracovní doby zaměstnanců administrativy metodou full-cost apod.).

Nedostatek:

Nedostatkem Příkladu č. 4 je zejména neformální smluvně nepodchycené a nezpoplatněné využívání majetku VO založenou spin-off společností. Takové zvýhodnění spin-off společnosti může představovat veřejnou podporu. Nedostatečná evidence alokace aktivit zaměstnanců VO, kteří jsou zároveň zaměstnanci spin-off společnosti může navíc vyvolávat pochyby o tom, zda část času vymezeného úvazku u VO nevěnují práci pro spin-off společnost.

1.3.5 Příklad č. 5

VO vypíše řádně veřejnou zakázku na dodávku produktů z portfolia dceřiné spin-off společnosti (nejsou naplněny podmínky pro zadání in house). V důsledku nastavení zakázky, případně specifčnosti produktu (spin-off společnost je celosvětově jejich jediným dodavatelem), se do zakázky přihlásí spin-off společnost jako jediný uchazeč s cenou výrazně vyšší než je cena tržní. VO rozhodne o výběru nabídky spin-off společnosti (včetně akceptace nabídnuté ceny).

Nedostatek:

Nedostatkem z hlediska právní úpravy je akceptace dodávky produktu ze strany spin-off společnosti za cenu výrazně vyšší, než je cena tržní. Rozdíl mezi skutečnou tržní hodnotou dodaného produktu a vysoutěženou cenou může představovat zakázanou veřejnou podporu.

PŘÍLOHA Č. 4

Aspekty veřejného zadávání

1

Služby poskytované VO ze strany dceřiné společnosti mohou být veřejnou zakázkou

Při zakládání spin-off společností se obecně předpokládá, že spin-off bude resp. může být využívána jako „servisní organizace“ pro samotnou VO; v rámci této metodiky jsou proto analyzovány podmínky, za jakých má VO právní možnost využívat „servisní činnost“ založené spin-off.

Na první pohled by se mohlo zdát, že VO může využívat služeb založené spin-off coby servisní organizace bez větších omezení. Protože však jde o názor nesprávný, považujeme za nezbytné v této metodice upozornit na úskalí, která jsou s touto problematikou spojena.

2

Veřejná zakázka

Podle § 10 z.č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách („ZVZ“), je veřejnou zakázkou zakázka realizovaná na základě smlouvy mezi veřejným zadavatelem a jedním či více dodavateli, jejímž předmětem je úplatné poskytnutí dodávek či služeb nebo úplatné provedení stavebních prací.

Veřejným zadavatelem je podle § 2 ZVZ mj. právnická osoba, která byla založena či zřízena za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu a která je financována převážně státem či jiným veřejným zadavatelem nebo je jimi ovládána nebo stát či jiný veřejný zadavatel jmenuje či volí více než polovinu členů v její statutárním, správním, dozorčím či kontrolním orgánu.

Pokud jde o naplnění znaků veřejného zadavatele, je zcela nepochybné, že VO takovým subjektem beze zbytku je. Pokud jde pak o znak „úplatnosti služeb“, charakterizující veřejnou zakázku, je ve vztahu mezi VO a servisní organizací tento také naplněn; protože VO a servisní organizace typu spin-off jsou subjekty ekonomicky propojené, půjde mezi nimi v oblasti servisních služeb vždy o vztah úplatný realizovaný na základě obvyklých „tržních cen“.

Z výše uvedených důvodů bude nutno na poskytování služeb servisního spin-off pro VO nahlížet jako na veřejnou zakázku.

3 Rozdělení veřejných zakázek podle majetkové účasti VO na spin-off

Tato metodika rozlišuje tři typy spin-off podle míry majetkové účasti VO:

- a) spin-off založený a provozovaný výhradně VO (100% dceřiná společnost jediné VO);
- b) spin-off založený a provozovaný více VO (dceřiná společnost ovládaná více veřejnými subjekty - zadavateli);
- c) spin-off založený či následně provozovaný jako „společný podnik“ VO a privátního partnera (institucionální PPP).

4 Veřejné zakázky dle výjimky ZVZ – tzv. „in house“ zadávání

§ 18 ZVZ upravuje obecné výjimky z působnosti ZVZ, tedy případy, kdy zadavatel není povinen zadávat veřejné zakázky podle ZVZ. Ustanovení § 18 odst.1 písm.j) ZVZ potom upravuje jednu z předmětných výjimek, která se vztahuje na zakázky, jejichž předmětem je poskytování dodávek, služeb nebo stavebních prací veřejnému zadavateli osobou, která **vykonává podstatnou²⁴ část své činnosti ve prospěch tohoto veřejného zadavatele a ve které má veřejný zadavatel výlučná majetková práva**, tzn.

- a) **zadavatel disponuje veškerými hlasovacími právy, nebo**
- b) **osoba má právo hospodařit s majetkem veřejného zadavatele, nemá vlastní majetek a výlučně veřejný zadavatel vykonává kontrolu nad jejím hospodařením.**

Výjimka v ustanovení § 18 odst.1 písm.j) není výsledkem standardní transpozice ustanovení evropských zadávacích směrnic (2004/18/ES o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby), **nýbrž je založena na některých rozhodnutích Soudního dvora Evropské unie (SDEU resp. dříve ESD)**, a to zejména:

- a) **C-107/98** - ve věci TeckalSrl. v. Comune di Viano a AziendaGasAcquaConSORZIALE AGAC di ReggioEmilia z 18.11.1999;
- b) **C-26/03** - ve věci Stadt Halle, RPL RecyclingparkLochauGmbH v. ArbeitsgemeinschaftThermischeRestabfall- undEnergieverwertungsanlage TREU Leuna z 11.01.2005;
- c) **C - 458/03** - ve věci Parking Brixen GmbH proti Gemeinde Brixen, Stadtwerke Brixen ze dne 13.10.2005;
- d) **C - 187/04 a 188/04** - ve věci Komise Evropských společností proti Italské republice ze dne 27.10.2005;
- e) **C-340/04** - ve věci CarbotermoSpA, ConsorzioAlisei v. Comune di Busto Arsizio, AGESP SpA ze dne 11.05.2006;
- f) **C-410/04** - ve věci AssociazioneNazionaleAutotrasportoViaggiatori (ANAV) proti Comune di Bari, AMTAB servizioSpA ze dne 06.04.2006;
- g) **C-295/05** - ve věci AsociaciónNacional de EmpresasForestales (Asemfo) v. TransformaciónAgraria SA (Tragsa) a AdministracióndelEstado ze dne 19.04.2007;
- h) **C- 480/06** - ve věci Komise v. Německo ze dne 9.06.2009;
- i) **C-324/07** - ve věci CoditelBrabant SA v. Communed'Uccle and Region Bruxelles-Capitales ze dne 13.11.2008;

²⁴ Platné znění ZVZ účinné od 15.9.2010.

j) **C-573/07** - ve věci SeaSrlv. Commune di ponte Nossaze dne 10.09.2009.

Výše uvedená judikatura SDEU shrnuje podmínky, za nichž lze uplatnit výjimku zadání „in house“:

veřejný zadavatel vykonává nad dotčenou osobou obdobnou kontrolu, jakou vykonává nad svými vlastními organizačními útvary („výlučná kontrola“), a pokud prostřednictvím statutárních orgánů složených ze zástupců těchto celků mají tyto celky **rozhodující vliv** jak na strategické cíle, tak na důležitá rozhodnutí dotčené osoby; za takové případy nelze považovat vztah dvou veřejnoprávních subjektů, pokud jde o subjekty s vlastní rozhodovací pravomocí (nejedná se v tomto případě o zadávání veřejných zakázek/koncesí společnosti, jejímiž členy jsou pouze veřejní zadavatelé, některým z těchto veřejných zadavatelů. Pokud tyto veřejní zadavatelé (obce) vykonávají nad společností kontrolu, která je obdobná kontrole, kterou vykonávají nad svými vlastními organizačními složkami, a zároveň tato kontrolovaná společnost vykonává většinu své činnosti pro tyto veřejné zadavatele, lze podle rozhodovací praxe ESD () zadat veřejnou zakázku či koncesi (ze strany některého či všech kontrolujících veřejných zadavatelů) přímo;

výlučná kontrola není splněna v případě jakékoli účasti soukromého podniku na kapitálu dotčené osoby; **potenciální otevření kapitálu soukromým investorům nemůže být bráno v úvahu, ledaže v okamžiku zadání veřejné zakázky existuje konkrétní a krátkodobá perspektiva takového otevření;**

dotčená osoba realizuje podstatnou část své činnosti ve spolupráci s veřejným orgánem nebo veřejnými orgány, jimž patří účast v tomto subjektu; **činnost dotčené osoby je omezena na území působnosti veřejného orgánu těchto celků a je především vykonávána v jejich prospěch;**

plnění subjektu ve prospěch zadavatele jsou z podstatné části určena pouze tomuto zadavateli a jakákoliv jiná činnost může **mít pouze marginální (okrajový, nahodilý)** charakter. Pro výkon převážné činnosti je rozhodující obrat, kterého subjekt dosáhne na základě rozhodnutí o zadání zakázky, a to včetně obratu uskutečněného s uživateli plnění, neboť není rozhodné, kdo je beneficentem, zda samotný zadavatel nebo uživatel plnění; je třeba však v této souvislosti mít na paměti i jiný názor a to, že pro použití výjimky nelze stanovit konkrétní jasné pravidlo (procento obratu apod.), ale splnění této podmínky je nutné posuzovat vždy případ od případu;

uvedené podmínky nutno vykládat **restriktivně a důkazní břemeno ohledně jejich splnění leží na tom, kdo se jich dovolává.**

Z uvedeného plyne, že výjimku „in house“ nelze uplatnit v případě spin-off, na němž se majetkově podílí nebo má podílet privátní partner.

5

Výběr privátního partnera (společníka) pro založení „společného“ servisního spin off

Společný spin-off, založený resp. provozovaný s majetkovou účastí VO a soukromého partnera nutno považovat za formu institucionálního partnerství veřejného a soukromého sektoru (IPPP). Pokud takový spin-off má navíc poskytovat coby servisní organizace služby pro VO, vyskytují se v této souvislosti dvě základní otázky:

- a) zda je výběr privátního partnera pro účely takové IPPP nějak limitován;
- b) zda nutno následně po založení IPPP aplikovat ZVZ na přidělení zakázky tomuto IPPP ze strany VO.

Směrnice o zadávání veřejných zakázek se použijí vždy, když má být určitý úkol svěřen podniku, který je v soukromém vlastnictví, a to i v pouze velmi malé míře; zdůrazňuje však, že jak Komise ve svém sdělení ze dne 5. února 2008, tak i Soudní dvůr Evropské unie ve svém rozsudku ze dne 15. října 2009 ve věci C-196/08 jasně konstatovaly, že v souvislosti se zadáním zakázky nebo převedením jistých úkolů na nově zřízené partnerství veřejného a soukromého sektoru **není nutné dvojitě výběrové řízení**, ale že před udělením koncese bez výběrového řízení smíšenému veřejně-soukromému podniku speciálně zřízenému pro tento účel musí být splněna tato kritéria:

výběr soukromého společníka musí být proveden na základě transparentního řízení, v němž musí být zakázka předem zveřejněna, po přezkumu finančních, technických, provozních a administrativních požadavků a podle charakteristik výběrového řízení s ohledem na konkrétní službu, která má být poskytována;

smíšený veřejně-soukromý podnik si musí po celou dobu trvání koncese zachovat stejný účel společnosti; podstatná změna účelu společnosti nebo zadaného úkolu by si podle Soudního dvora Evropské unie vyžádala nutnost nového výběrového řízení.

PŘÍLOHA Č. 5

Srovnání právních forem

Srovnání vhodných právních forem spin-off

Zpracovatelé Metodiky se zaměřili též na posouzení otázky, jaká právní forma je pro účely založení spin-off nejvhodnější. Jak bylo již v samotném textu metodiky uvedeno, existuje celá řada právních forem, které by mohly být pro účely založení spin-off zvoleny, nicméně předpokládanému účelu činnosti spin-off nejlépe vyhovují společnost s ručením omezeným a akciová společnost, které VO může bez dalšího založit či se na jejich založení podílet s dalším veřejným či privátním partnerem. Obě formy mohou být založeny k podnikání, ale též k jiným než podnikatelským účelům. Na obou formách se může podílet jeden či více zakladatelů (společníků resp. akcionářů).

V následujícím textu poskytujeme stručné porovnání obou variant, ze kterého vyplývají určité přednosti či naopak nevýhody té které právní formy.

Vhodnost právní formy musí však být definitivně posouzena až ve zcela konkrétním případě s ohledem na cíle a potřeby spin-off a nelze ji takto dopředu předjímat.

Akciová společnost

1
Popis a zhodnocení právní
struktury a struktury
vlastnických vztahů mezi
VO a a.s.

1.1 Účel, předmět činnosti, podnikání

Akciová společnost (dále jen „a.s.“) se zakládá především za účelem podnikání, tedy za účelem dosažení zisku; akciová společnost ovšem může být založena i za účelem jiným (neziskovým, veřejně prospěšným apod.). Obchodní zákoník tedy přímo počítá s tím, že základním posláním a.s. může být jak činnost podnikatelská, tak i veřejně prospěšná, nezisková. K výkonu podnikatelské činnosti může a.s. při splnění podmínek živnostenského zákona získat živnostenské oprávnění k provozování živnosti.

1.2 Založení

A.s. může být založena jedním zakladatelem, je-li zakladatel právnickou osobou, jinak dvěma nebo více zakladateli. Z tohoto základního pravidla plyne i flexibilita a.s. z pohledu vlastnické struktury; VO může být jediným zakladatelem a akcionářem a.s. nebo se může na činnosti a.s. podílet společně s jinou osobou (fyzickou či právnickou). Tato struktura umožňuje, aby do a.s. při jejím založení případně později vstoupil kromě VOi jiný subjekt (zakladatel, akcionář), a to jak privátní, tak i veřejný (podnikatel, obchodní společnost, vysoká škola, jiná nezisková organizace, obec, kraj apod.).

Zakládají-li a.s. dva nebo více zakladatelů, uzavřou zakladatelskou smlouvu. Jediný zakladatel a.s. sepisuje zakladatelskou listinu. Zakladatelská smlouva nebo listina musí mít vždy formu notářského zápisu.

1.3

Vklady/příspěvky zakladatelů

Základní kapitál a.s. založené bez veřejné nabídky akcií (námi uvažovaný jednodušší případ) musí činit alespoň 2.000.000,- Kč. Akcie musí být vždy upsány na celou výši základního kapitálu. Zakladatelská smlouva určuje, kolik akcií který zakladatel upisuje, za jaký emisní kurs, způsob a lhůtu pro splacení emisního kursu a jakým vkladem bude emisní kurs splacen. Emisní kurs je přitom možno splatit peněžitým či nepeněžitým vkladem; nejpozději do zahájení ustavující valné hromady (koná-li se), vždy však před zápisem do obchodního rejstříku musí být prokázáno, že upisovatel splatil případné emisní ážio a alespoň 30 % jmenovité hodnoty upsaných akcií, které mají být splaceny peněžitým vkladem, a/nebo zcela splatil svůj nepeněžitý vklad. Upisovatel je povinen splatit emisní kurs akcií, které upsal, v době určené ve stanovách, nejpozději však do jednoho roku od vzniku a.s.

1.4

Vznik, registrace, zápis

A.s. vzniká zápisem do obchodního rejstříku, vedeného rejstříkovým soudem příslušným dle jejího sídla.

1.5 Nejvyšší orgán – vliv zakladatelů/akcionářů

Nejvyšším orgánem a.s. je valná hromada. Valné hromady se zúčastňují akcionáři a hlasují zde podle počtu svých akcií. Valná hromada má zákonem stanovená oprávnění – zejména rozhoduje o personálním obsazení orgánů a.s., jejich odměnách, schvaluje účetní závěrku a rozhoduje o rozdělení zisku, o zrušení a.s. atd. Ve stanovách a.s. je možno valné hromadě přiznat větší pravomoc, než vyplývá ze zákona, a tím posílit vliv akcionářů. Má-li a.s. pouze jediného akcionáře, vykonává působnost valné hromady tento jediný akcionář.

1.6 Statutární orgán – představenstvo

Statutárním orgánem a.s. je představenstvo, které volí valná hromada, nestanoví-li stanovy a.s. jinak. Představenstvo má tři členy, pokud má a.s. více akcionářů; v případě, že a.s. má pouze jediného akcionáře, může mít představenstvo pouze jediného člena. Funkční období člena představenstva je maximálně pět let s tím, že opětovná volba člena představenstva je možná. Představenstvo zabezpečuje obchodní vedení a.s. včetně řádného vedení účetnictví a.s. a jeho členové odpovídají společně a nerozdílně za škodu způsobenou a.s. porušením právních povinností při výkonu funkce. Členové představenstva ručí za závazky a.s. společně a nerozdílně, jestliže odpovědný člen představenstva škodu neuhradil a věřitelé nemohou dosáhnout uspokojení své pohledávky z majetku a.s. pro její platební neschopnost nebo z důvodu, že a.s. zastavila platby; rozsah ručení je omezen rozsahem povinnosti člena představenstva k náhradě škody; ručení zaniká, jakmile je způsobená škoda uhrazena.

Zákon nestanoví povinnost vybírat členy představenstva výběrovým řízením. Samozřejmě VO v postavení jediného případně majoritního akcionáře bude mít rozhodující vliv na obsazení představenstva, a proto uspořádání určité formy výběru členů představenstva před zvolením valnou hromadou a.s. bude určité možné nebo dokonce i vhodné.

Představenstvo je typickým kolektivním orgánem; zákon připouští, aby za představenstvo jednali a podepisovali pouze někteří členové (např. předseda apod.). Tím je možno v praxi určitým způsobem rozlišit pravomoc členů představenstva na „podepisující“ a „ostatní“. Svým způsobem je tím dán i rozsah odpovědnosti takových členů, neboť za škodu odpovídají společně a nerozdílně ti členové představenstva, kteří škodu způsobili²⁵. Obchodní zákoník na rozdíl od některých zahraničních úprav sice nezná rozlišení na tzv. výkonné a nevýkonné členy, avšak tohoto odlišení lze dosáhnout udělením oprávnění jednat a podepisovat navenek jen některým členům představenstva (např. předseda, místopředseda apod.)²⁶.

²⁵ § 194 odst. 5 obchodního zákoníku.

²⁶ § 191 odst. 1 obchodního zákoníku.

1.7

Odměňování členů představenstva

Členům představenstva a.s. mohou vznikat finanční nároky různého druhu, a to zejména:

- a) nárok na odměnu;
- b) nárok na podíl na zisku (tantiému) při dobrých hospodářských výsledcích;
- c) nárok na mzdu, pokud tito vykonávají pro společnost zároveň práce v pracovním poměru²⁷;
- d) nárok na náhradu nákladů vynaložených v souvislosti s výkonem funkce.

1.7.1 Odměna

Zařizování záležitostí a.s. coby obchodní společnosti by mělo být vždy úplatné (na rozdíl např. od některého typu neziskových organizací). Pokud není odměna sjednána ve smlouvě o výkonu funkce (netypizovaná smlouva), odvíjí se nárok na ni z ustanovení o smlouvě mandátní, kdy členovi orgánu a.s. náleží odměna obvyklá. Výše této obvyklé odměny se určuje v závislosti na druhu činnosti (funkce) a době uzavření smlouvy (vzniku funkce). Rovněž se přihlíží k objemu činnosti člena orgánu a.s., jakož i velikosti a.s. samotné (výše obrátu apod.).

Odměnu členů představenstva a její výši schvaluje valná hromada. Odměna se neposkytne, jestliže výkon funkce zřejmě přispěl k nepříznivým hospodářským výsledkům společnosti, anebo při zaviněném porušení právní povinnosti v souvislosti s výkonem funkce.

Odměna vyplacená členovi představenstva nepředstavuje pro a.s. daňově uznatelný náklad (účetně lze vyplácet pravidelnou odměnu ne ze zisku, ale na vrub nákladů, které budou nedaňové). Odměna nepodléhá povinnému odvodu pojistného na sociální zabezpečení, avšak podléhá odvodu zdravotního pojištění ve výši 13,5 %. Pro člena představenstva jde o zdanitelný příjem podléhající dani z příjmů ze závislé činnosti.

1.7.2 Podíl na zisku (tantiéma)

Na rozdíl od odměny za výkon funkce není na tantiému právní nárok. Podle obchodního zákoníku je možno vyplatit tantiému jen tehdy, má-li a.s. zisk schválený k rozdělení a jedná-li se o zisk zkrácený o povinné odvody do fondů a.s. Podobně jako u odměny nelze tantiému přiznat některým osobám ve specifickém právním postavení (veřejní funkcionáři, úředníci apod.). Výplata tantiému musí být schválena valnou hromadou. Zde je opět možné, aby po

přiznání práva na tantiému členům představenstva byla valnou hromadou určena rozdílná výše plnění z tantiémy pro jednotlivé členy představenstva, opět v závislosti na jimi vykonávané činnosti. K rozhodnutí o přiznání tantiémy nelze předem a.s. vázat, toto plnění je vždy určováno ad hoc podle aktuálních hospodářských výsledků podnikání a.s. a vůle jejich akcionářů.

Tantiéma vyplacená členovi představenstva nepředstavuje pro a.s. daňově uznatelný náklad a lze ji tedy vyplácet pouze ze zisku. Tantiéma nepodléhá povinnému odvodu pojistného na sociální zabezpečení, podléhá však odvodu zdravotního pojištění ve výši 13,5 %. Pro člena představenstva jde o zdanitelný příjem podléhající dani z příjmů ze závislé činnosti.

1.7.3 Mzda

V případě, že člen představenstva vykonává pro a.s. zároveň nějakou práci v pracovním poměru, náleží mu za výkon této práce mzda. V takovém případě člen představenstva spadá do managementu a.s. (viz dále v části věnované managementu a.s.).

1.7.4 Náhrada nákladů vynaložených v souvislosti s výkonem funkce

Člen představenstva má dále nárok na náhradu nákladů, které vynaložil v souvislosti s výkonem své funkce. Náhrada skutečně vynaložených nákladů nepředstavuje pro člena představenstva žádný zdanitelný příjem; pro a.s. jde o daňově uznatelný náklad.

²⁷ Členové představenstva nemohou v pracovním poměru vykonávat práce, které spadají pod výkon činnosti statutárního orgánu.

1.8

Kontrolní orgán – dozorčí rada

Dozorčí rada je obligatorním kontrolním orgánem a.s. Člen dozorčí rady nesmí být zároveň členem představenstva. Dozorčí rada musí mít nejméně tři členy a počet jejích členů musí být vždy dělitelný třemi. Funkční období členů dozorčí rady je pětileté s tím, že první funkční období činí pouze 1 rok od vzniku a.s.

Členové dozorčí rady odpovídají společně a nerozdílně za škodu způsobenou a.s. porušením právních povinností při výkonu funkce. Členové dozorčí rady ručí za závazky a.s. společně a nerozdílně, jestliže odpovědný člen dozorčí rady škodu neuhradil a věřitelé nemohou dosáhnout uspokojení své pohledávky z majetku a.s. pro její platební neschopnost nebo z důvodu, že a.s. zastavila platby; rozsah ručení je omezen rozsahem povinností člena dozorčí rady k náhradě škody; ručení zaniká, jakmile je způsobená škoda uhrazena.

Za výkon funkce může členům dozorčí rady náležet odměna určená valnou hromadou.

Členové dozorčí rady mají též nárok na náhradu nákladů vynaložených v souvislosti s výkonem jejich funkce. Daňové aspekty odměny člena dozorčí rady, jakož i náhrad jsou totožné jako u člena představenstva.

1.9

Management

Management společnosti představují zejména vedoucí pracovníci - zaměstnanci. Zákon nestanoví povinnost vybírat vedoucí pracovníky a.s. nějakým výběrovým řízením, uspořádání určitého formálního výběru je však možné a mnohdy i žádoucí. Tito vedoucí pracovníci jsou odměňováni mzdou, kterou za společnost určuje představenstvo. Za porušení svých povinností odpovídají omezeně, a to podle pracovněprávních předpisů.

Mzda managementu a.s. je smluvní a podléhá pouze omezení daným principy minimální mzdy. Výše mzdy by měla být obvyklá, tedy odpovídající srovnatelné výši a podmínkám na relevantním trhu.

Mzda představuje pro a.s. daňově uznatelný náklad. Pro zaměstnance jde o příjem podléhající dani z příjmů ze závislé činnosti, jakož i povinným odvodům na sociální, nemocenské a zdravotní pojištění.

Pro zdravotní a sociální pojištění existuje omezení pro maximální vyměřovací základ. Maximálním vyměřovacím základem zaměstnance je částka ve výši 72 násobku průměrné mzdy. Toto platí i pro zdravotní pojištění u odměňování členů představenstva a dozorčí rady.

1.10

Účast na podnikání jiných osob

A.s. není prakticky omezena v účasti na podnikání jiných osob. Může být zakladatelem a společníkem /podílníkem / akcionářem apod. jiné obchodní společnosti, může být zakladatelem či účastníkem neziskové organizace, sdružení, apod., a to v souladu s předpisy upravujícími jednotlivé právní formy takových subjektů.

1.11

Zrušení, zánik, naložení s likvidačním zůstatkem

A.s. se zrušuje zejména rozhodnutím valné hromady, uplynutím doby, na kterou byla založena, dosažením účelu, pro který byla založena, rozhodnutím soudu, zrušením konkursu, jakož i z dalších důvodů, které mohou být obsaženy i v zakladatelské smlouvě. A.s. zaniká výmazem z obchodního rejstříku.

Zániku a.s. předchází její zrušení s likvidací nebo bez likvidace, přechází-li její jmění na právního nástupce. Likvidace končí rozdělením likvidačního zůstatku nebo použitím prostředků z výtěžku z prodeje majetku k uspokojení věřitelů anebo převzetím majetku věřiteli k úhradě jejich pohledávek anebo odmítnutím věřitelů převzít majetek k úhradě dluhů. Likvidační zůstatek se dělí mezi akcionáře v poměru jmenovitých hodnot jejich akcií.

1.12 Insolvence

Na a.s. se vztahuje právní úprava insolvenčního řízení. A.s. odpovídá za své závazky celým svým majetkem, akcionáři (zakladatelé) za závazky společnosti neručí.

2

Popis a zhodnocení rozdělení pravomocí a kompetencí mezi VO a a.s. při řízení firmy

Pravomoc a kompetence VO vůči i firmy při řízení firmy formou a.s. je dána třemi základními právními nástroji:

- a) postavením VO coby akcionáře a.s.;
- b) zastoupením VO v představenstvu a.s.;
- c) smluvní vazbou mezi VO a a.s.

2.1

Postavení VO coby akcionáře a.s.

Vliv VO na rozhodování a.s. z pozice akcionáře je dán:

hodnotou akcií představující hodnotu hlasovacího práva VO na valné hromadě a.s.;

působností valné hromady a.s.

Má-li VO zajistit svůj dostatečný vliv na a.s., musí být jednak držitelem potřebné kvalifikované většiny akcií a s tím spojených hlasovacích práv, jednak musí být ve stanovách a.s. dostatečně vymezena pravomoc valné hromady.

Základním kontrolním nástrojem činnosti a.s. coby firmy ze strany VO bude jeho postavení akcionáře rozhodujícího v působnosti valné hromady, která je vymezena obchodním zákoníkem²⁸; zákon neumožňuje (na rozdíl od úpravy společnosti s ručením omezeným), aby si valná hromada a.s. vyhradila ke svému rozhodnutí cokoli, co jí není svěřeno zákonem nebo stanovami. Do působnosti valné hromady ze zákona spadá zejména:

rozhodování o změně stanov;

rozhodování o výši základního kapitálu;

volba a odvolání členů představenstva a.s. a schválení jejich odměn;

rozhodnutí o zrušení a.s.;

schvalování smluv o prodeji podniku nebo jeho části, nájmu podniku nebo jeho části a smluv zřizující zástavní právo k podniku nebo jeho části;

schválení ovládací smlouvy mezi akcionářem a a.s.

Stanovami a.s. lze však do pravomoci valné hromady svěřit i rozhodování o dalších otázkách provozu firmy, a to zejména:

schvalování plánu činnosti firmy na určité období;

schvalování zprávy o činnosti firmy za uplynulé období;

schvalování uzavření smluv určitého typu či určité hodnoty apod.

Dostatečný vliv valné hromady může být zajištěn v klasickém modelu a.s., kdy valná hromada rozhoduje přímo o volbě či odvolání členů představenstva coby statutárního orgánu a.s.²⁹

V případě, že a.s. bude mít více akcionářů, pravomoc delegovat zástupce VO na valnou hromadu má rektor VO (popř. další osoba, stanovená na základě vnitřního předpisu VO).

²⁸ § 187 obchodního zákoníku.

²⁹ Na rozdíl od tzv. německého modelu, kdy je představenstvo voleno dozorčí radou.

2.2 Zastoupení VO v představenstvu a.s.

Vzhledem k tomu, že statutárnímu orgánu náleží obchodní vedení a.s. a nikdo nesmí do tohoto obchodního vedení zasahovat³⁰, nemůže ani VO prostřednictvím valné hromady zasahovat do obchodního vedení firmy. Z tohoto důvodu se jeví jako vhodné zajistit, aby též v představenstvu byli zástupci akcionáře (VO), kteří budou moci z titulu své funkce přímo zasahovat do obchodního vedení, případně zajistit i přímý tok informací k akcionáři.

2.3 Smluvní vazba mezi a.s. a VO

Další možností, jak ovlivňovat provoz firmy přímo ze strany VO, je uzavření smluv mezi VO a a.s., a to zejména:

ovládací smlouvy (smlouva, kterou může VO coby akcionář a.s. ovlivňovat chování a.s.);

smlouvy upravující správu majetku VO svěřeného a.s. za účelem provozu firmy (např. nájemní smlouva); VO v postavení pronajímatele zařízení firmy může pomocí institutu nájmu ovlivňovat některé činnosti firmy, zejména omezit některé nežádoucí činnosti, regulovat povinnosti při správě majetku apod.;

smlouvy upravující řízení firmy formou poskytování služeb (např. smlouva mandátní, koncesní apod.).

³⁰ § 194 odst. 4 poslední věta obchodního zákoníku.

3

Popis a zhodnocení pravomocí VO při kontrole řízení, spravování majetku firmy a finančních prostředků vložených ze strany VO

Pravomoc a kompetence VO při kontrole řízení, spravování majetku firmy a finančních prostředků vložených ze strany VO je opět dána třemi základními právními nástroji:

- a) **postavením VO coby akcionáře a.s.;**
- b) **zastoupením VO v dozorčí radě a.s.;**
- c) **smluvní vazbou mezi VO a a.s.**

3.1

Postavení VO coby akcionáře a.s.

Základním kontrolním nástrojem činnosti a.s. coby firmy ze strany VO je působnost valné hromady, a to zejména v těchto otázkách:

- volba a odvolávání členů orgánů dozorčí rady a schvalování jejich odměn;
- schvalování rozpočtu činnosti a.s. na určité období (v položkovém členění);
- schvalování účetní závěrky a.s. a návrhu na naložení se ziskem nebo na úhradu ztráty;
- schvalování půjček a úvěrů a poskytnutých záruk;
- schvalování převodu akcií včetně zajištění předkupního práva;
- schvalování auditora a.s.;
- schvalování zpráv předkládaných dozorčí radou a.s. apod.

3.2

Zastoupení VO v dozorčí radě a.s.

Z pohledu zajištění kontrolní funkce VO vůči a.s. se jeví jako žádoucí, aby akcionář měl své zastoupení v dozorčí radě. Dozorčí rada a.s. dohlíží na výkon působnosti představenstva a uskutečňování podnikatelské činnosti a.s. Členové dozorčí rady jsou oprávněni nahlížet do všech dokladů a záznamů týkajících se činnosti a.s. a kontrolovat, zda účetní zápisy jsou vedeny řádně a v souladu se skutečností a zda se podnikatelská činnost a.s. uskutečňuje v souladu s právními předpisy, stanovami a pokyny valné hromady. Dozorčí rada přezkoumává účetní závěrku a návrh na rozdělení zisku nebo úhradu ztráty a předkládá své vyjádření valné hromadě. Dozorčí rada může svolat valnou hromadu, pokud to vyžadují zájmy a.s.

3.3

Smluvní vazba mezi VO a a.s.

Další možností, jak zajistit účinnou kontrolu firmy přímo ze strany VO, je uzavření smluv mezi VO a a.s., a to zejména:

ovládací smlouvy (smlouva, kterou může VO coby akcionář a.s. též kontrolovat chování a.s.);

smlouvy upravující správu majetku VO svěřeného a.s. za účelem provozu firmy (např. nájemní smlouva); VO v postavení pronajímatele zařízení firmy může pomocí institutu nájmu kontrolovat provádění některých činností firmy;

smlouvy upravující kontrolu a.s. coby firmy formou poskytování služeb (např. smlouvou o kontrolní činnosti apod.).

4

Popis a zhodnocení finančních toků mezi VO a firmou při ziskovém a ztrátovém výsledku provozu firmy

Provoz firmy lze zásadně financovat:

- a) z finančních plnění ze strany akcionářů;
- b) z dotací a jiných podpor z veřejných zdrojů;
- c) z darů poskytnutých třetími osobami;
- d) z příjmů z vlastní činnosti.

4.1

Finanční plnění ze strany akcionáře

VO coby akcionář a.s. má následující možnosti financování provozu firmy:

- peněžitým vkladem do základního kapitálu a.s. při založení a.s.;
- peněžitým vkladem na zvýšení základního kapitálu a.s.;
- poskytnutím peněžitého příplatku mimo základní kapitál a.s.;
- poskytnutím finanční půjčky.

Rozhodnutí o poskytnutí peněžitého i nepeněžitého vkladu podléhá předchozímu písemnému souhlasu správní rady VO. Rozhodnutí o poskytnutí půjčky či úvěru spadá do pravomoci rektora, resp. kvestora VO.

4.2 Peněžitý vklad do základního kapitálu a.s.

Minimální hodnota základního kapitálu a.s. požadovaného typu činí 2.000.000,- Kč. Při založení a.s. musí zakladatel splatit nejméně 30 %, zbytek musí splatit do 1 roku od vzniku a.s. Tento základní kapitál lze využít na financování provozu a.s., a to zejména v počáteční činnosti a.s. Následně lze základní kapitál zvýšit. Tímto způsobem navýšený kapitál lze opět použít k financování provozu firmy³¹. Základní kapitál do výše 2.000.000,- Kč, představující minimální zákonnou výši základního kapitálu a.s., nelze za doby trvání a.s. žádat zpět. Základní kapitál převyšující tuto hodnotu lze čerpat formou snížení základního kapitálu vyplacením odpovídající hodnoty v penězích akcionářům.

Vklad akcionáře do základního kapitálu nepodléhá u a.s. dani z příjmů ani dani darovací, není ani zdanitelným plněním z pohledu DPH. Jeho poskytnutí tedy nemá žádné daňové dopady.

4.3 Poskytnutí příplatku mimo základní kapitál a.s.

I když zákon u a.s. výslovně neupravuje možnost poskytnutí příplatku mimo základní kapitál ze strany akcionářů, zobecňující stanoviska auditorů tuto formu financování výslovně připouštějí za použití analogie s § 121 obchodního zákoníku³². Při analogickém použití tohoto ustanovení může akcionář poskytnout se souhlasem valné hromady příplatek mimo základní kapitál peněžitým plněním³³.

Poskytnutí příplatku akcionáře mimo základní kapitál nepodléhá dani z příjmů ani dani darovací, není ani zdanitelným plněním z pohledu DPH. Jeho poskytnutí tedy opět nemá žádné daňové dopady.

³¹ Základní kapitál je evidován na účtu 411 – základní kapitál, je součástí vlastního kapitálu a.s. a pozitivně ovlivňuje hodnotu čistého obchodního majetku a.s.
³² Viz Stanovisko MF a Komory auditorů k příplatku mimo základní kapitál u a.s., dostupné na <http://cbs.mfcr.cz/cps/rde/xbcr/SID-3EA9846C-1BD2C600/cds/KV2512007.pdf>.
³³ O příplatku se účtuje na účtu 418 – ostatní kapitálové fondy. Příplatek lze akcionářům vrátit v rozsahu, v jakém převyšuje ztráty a.s. vykázané v účetním období.

4.4

Finanční půjčky a úvěry

Financování provozu firmy lze dočasně řešit i formou poskytnutí půjčky nebo úvěru. Půjčka může být úročená nebo bezúročná. Podle výkladu Ministerstva financí ČR nepodléhá poskytnutí ani bezúročná půjčka a.s. ze strany akcionáře darovací dani. Režim půjčky může být vratný, půjčku lze také započíst proti závazku VO na splacení vkladu do základního kapitálu a.s. nebo na poskytnutí příplatku mimo základní kapitál a.s.

4.5

Dotace

A.s. může být příjemcem dotací poskytnutých z veřejných zdrojů v rámci dotační politiky státu nebo územního samosprávného celku. Dotace jsou zpravidla bez zásadních daňových souvislostí, dotace na provoz jsou vždy v daňových výnosech.

4.6 Dary

VO může na činnost a.s. poskytnout dar. Rozhodnutí o poskytnutí daru spadá do rektora, resp. kvestora VO. Poskytnutí daru není zdanitelným plněním z pohledu DPH a dar podléhá u a.s. zdanění darovací daní. Způsob zdanění bude závislý na účelovosti daru.

Dary poskytnuté právnickým osobám se sídlem v České republice založeným nebo zřízeným k zabezpečování činnosti v oblasti kultury, školství, vědy, výzkumu, vývoje a vzdělávání, zdravotnictví, sociální péče, ekologie, tělovýchovy, sportu, výchovy a ochrany dětí a mládeže a požární ochrany, jsou od daně osvobozeny, je-li bezúplatně nabytí majetku určeno k zabezpečování výše uvedeným činnostem.

4.7 Příjmy z vlastní činnosti

Kromě financování ze strany akcionáře může a.s.k financování svých provozních nákladů využít též příjmů z vlastní činnosti.

4.7.1 DPH

Pro posouzení, zda daná činnost u a.s. podléhá zdanění DPH, a je tedy považována za zdanitelné plnění, je rozhodující charakter této činnosti. Podle toho se určuje, zda příjem z vykonávané činnosti je osvobozen od DPH či zda podléhá 14% nebo 20% sazbě DPH (rok 2012).

4.7.2 Daň z příjmů

Příjmy z vlastní činnosti podléhají u a.s. dani z příjmů, a to bez ohledu na jejich charakter. Pro rok 2012 je sazba daně z příjmů 19 %.

4.8

Zisk a účetní ztráta a.s., postavení akcionáře

Pro účely stanovení základu daně jsou proti příjmům z vlastní činnosti a.s. postaveny účelně vynaložené náklady na dosažení a udržení těchto příjmů, a to v zásadě bez potřeby nějakého dalšího rozlišování.

Vykáže-li a.s. za příslušné účetní (zdaňovací) období pozitivní hospodářský výsledek, podléhá tento dosažený zisk zdanění daní z příjmů. Proti zisku je poté možno započítat ztrátu dosaženou v a.s. v předešlých zdaňovacích obdobích, maximálně však pět let nazpět.

Zisk (po zdanění) je možné použít následujícím způsobem:

- a) rozdělení zisku a výplata dividend akcionářům (po uskutečnění povinného přídělů do rezervního fondu); zdanění dividend u VO činí 15 %;
- b) použití zisku na úhradu ztráty (kumulované ztráty) z minulých účetních období;
- c) použití zisku na zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů a.s.;
- d) použití zisku na poskytnutí příplatku mimo základní kapitál a.s.;
- e) ponechání zisku na účtu nerozděleného zisku a.s.

Vykáže-li a.s. za příslušné účetní (zdaňovací) období ztrátu, lze tuto ztrátu řešit:

- a) ponecháním na účtu neuhrazené ztráty a.s. s tím, že tato ztráta bude uhrazena z dosaženého zisku příštích účetních období;
- b) úhradou ztráty z rezervního fondu a.s.

V případě, že celková ztráta a.s. dosáhne takové výše, že při jejím uhrazení z disponibilních zdrojů a.s. by neuhrazená ztráta dosáhla poloviny základního kapitálu, je představenstvo a.s. povinno tuto situaci řešit - svolat valnou hromadu, navrhnout přijetí relevantního opatření nebo navrhnout zrušení a.s. Relevantním opatřením může být výše zmíněné poskytnutí příplatku mimo základní kapitál, poskytnutí vkladu do základního kapitálu a.s. nebo zvýšení základního kapitálu.

Akcionář není zásadně povinen k úhradě ztráty, kterou a.s. vykáže. Řešení ztráty jeho finančním příspěvkem je věcí jeho dobrovolného rozhodnutí. Odpovědnost za řešení ztráty a.s. nese statutární orgán – představenstvo a.s.

V případě naplnění podmínek insolvenčního zákona³⁴ je představenstvo a.s. povinno bez zbytečného odkladu podat insolvenční návrh, jinak odpovídá věřitelům za škodu nebo jinou újmu, kterou způsobí porušením této povinnosti.

³⁴ zejm. § 98 a násl. z. č. 182/2006 Sb.

Společnost s ručením omezeným

5

Popis a zhodnocení právní
struktury a struktury
vlastnických vztahů mezi VO
a s.r.o.

5.1

Účel, předmět činnosti, podnikání

Společnost s ručením omezeným (dále jen „s.r.o.“) se zakládá především za účelem podnikání, tedy za účelem dosažení zisku; s.r.o. ovšem může být založena i za jiným účelem (neziskovým, veřejně prospěšným apod.). Obchodní zákoník tedy přímo počítá s tím, že základním posláním s.r.o. může být jak činnost podnikatelská, tak i veřejně prospěšná, a priori nezisková. K výkonu podnikatelské činnosti může s.r.o. při splnění podmínek živnostenského zákona získat živnostenské oprávnění k provozování živnosti.

5.2

Založení

S.r.o. může být založena jednou osobou a může mít nejvíce 50 společníků. Z tohoto základního pravidla plyne i flexibilita s.r.o. z pohledu vlastnické struktury; VO může být jediným zakladatelem a společníkem s.r.o. nebo se může na činnosti s.r.o. podílet společně s jinou osobou (fyzickou či právnickou). Tato struktura umožňuje, aby do s.r.o. při jejím založení případně později vstoupil kromě VO i jiný subjekt (zakladatel, společník), a to jak privátní, tak i veřejný (podnikatel, obchodní společnost, VO, jiná nezisková organizace, město, kraj apod.). S.r.o. s jediným společníkem nemůže být jediným zakladatelem nebo jediným společníkem jiné s.r.o.

Zakládají-li s.r.o. dva nebo více zakladatelů, uzavřou společenskou smlouvu. Jediný zakladatel s.r.o. sepisuje zakladatelskou listinu. Společenská smlouva nebo zakladatelská listina musí mít vždy formu notářského zápisu. Společenská smlouva nebo zakladatelská listina může určit, že s.r.o. vydá stanovy, které upraví vnitřní organizaci společnosti.

5.3

Vklady/příspěvky zakladatelů

Výše základního kapitálu s.r.o. musí činit alespoň 200.000,-Kč a výše vkladu každého společníka musí činit alespoň 20.000,- Kč. Společenská smlouva určuje výši základního kapitálu a výši vkladu každého společníka včetně způsobu a lhůty splacení vkladu. Před podáním návrhu na zápis s.r.o. do obchodního rejstříku musí být splaceno celé emisní ážio a na každý peněžitý vklad musí být splaceno nejméně 30 % (zbytek musí být doplacen do pěti let). Celková výše splacených peněžitých vkladů spolu s hodnotou splacených nepeněžitých vkladů musí však činit alespoň 100.000,- Kč. Je-li s.r.o. založena jedním zakladatelem, může být zapsána do obchodního rejstříku, jen když je v plné výši splacen její základní kapitál.

5.4

Vznik, registrace, zápis

S.r.o. vzniká zápisem do obchodního rejstříku, vedeného rejstříkovým soudem příslušným dle sídla s.r.o.

5.5

Nejvyšší orgán – vliv zakladatelů/společníků

Nejvyšším orgánem s.r.o. je valná hromada. Valné hromady se zúčastňují společníci s.r.o. a hlasují zde podle výše svých obchodních podílů. Valná hromada má zákonem stanovená oprávnění - zejména rozhoduje o personálním obsazení orgánů s.r.o., jejich odměnách, schvaluje účetní závěrku a rozhoduje o rozdělení zisku, o zrušení s.r.o. atd. Valná hromada si může vyhradit rozhodování věcí, které jinak náleží do působnosti jiných orgánů s.r.o. a rovněž může udílet pokyny jednatelům s.r.o. (s výjimkou obchodního vedení). Má-li s.r.o. pouze jediného společníka, vykonává působnost valné hromady tento jediný společník; v případě s.r.o. založené VO coby jediným společníkem je rozhodování jediného společníka vyhrazeno rektorovi, popř. kvestorovi.

5.6

Statutární orgán – jednatelé

Statutárním orgánem s.r.o. je jeden nebo více jednatelů, kteří jsou jmenováni valnou hromadou s.r.o.

Jednatelé zabezpečují obchodní vedení s.r.o. včetně řádného vedení účetnictví s.r.o. K rozhodnutí o obchodním vedení s.r.o., má-li s.r.o. více jednatelů, se vyžaduje souhlas většiny jednatelů, nestanoví-li společenská smlouva jinak. Jednatelé odpovídají společně a nerozdílně za škodu způsobenou s.r.o. porušením právních povinností při výkonu funkce. Jednatelé, kteří odpovídají společně za škodu, ručí za závazky s.r.o. společně a nerozdílně, jestliže odpovědný jednatel škodu neuhradil a věřitelé nemožou dosáhnout uspokojení své pohledávky z majetku s.r.o. pro její platební neschopnost nebo z důvodu, že s.r.o. zastavila platby; rozsah ručení je omezen rozsahem povinnosti jednatele k náhradě škody; ručení zaniká, jakmile je způsobená škoda uhrazena.

Zákon nestanoví povinnost vybírat jednatele nějakým výběrovým řízením. Samozřejmě VO v postavení jediného případně majoritního společníka bude mít rozhodující vliv na obsazení jednatelů, a proto uspořádání určité formy výběru jednatelů před jmenováním valnou hromadou s.r.o. bude určitě možné nebo dokonce i vhodné. Na rozdíl od a.s. nelze v s.r.o. určit jednatele, kteří jednájí a podepisují, a jednatele, kteří nepodepisují. Každý jednatel má právo (a povinnost) za společnost jednat a podepisovat se, a to buď samostatně, nebo společně s jiným jednatelem.

5.7

Odměňování jednatelů

Jednatelům s.r.o. mohou vznikat finanční nároky různého druhu, a to zejména:

- a) nárok na odměnu;
- b) nárok na podíl na zisku (tantiému) při dobrých hospodářských výsledcích;
- c) nárok na mzdu, pokud tito vykonávají pro s.r.o. zároveň práce v pracovním poměru;
- d) nárok na náhradu nákladů vynaložených v souvislosti s výkonem funkce.

5.7.1 Odměna

Zařizování záležitostí s.r.o. coby obchodní společnosti by mělo být v zásadě vždy úplatné (na rozdíl např. od některého typu neziskových organizací). Pokud není odměna sjednána ve smlouvě o výkonu funkce (netypizovaná smlouva), odvíjí se nárok na ni z ustanovení o smlouvě mandátní, kdy jednatelem s.r.o. náleží odměna obvyklá. Výše této obvyklé odměny by se měla určovat v závislosti na druhu této činnosti (funkce) a době uzavření smlouvy (vzniku funkce). Rovněž by se mělo přihlížet k objemu činnosti jednatele, jakož i k velikosti s.r.o. samotné (výše obrátu apod.).

Odměnu a její výši schvaluje valná hromada. Odměna se neposkytne, jestliže výkon funkce zřejmě přispěl k nepříznivým hospodářským výsledkům s.r.o., anebo při zaviněném porušení právní povinnosti v souvislosti s výkonem funkce.

Odměna vyplacená jednatelem představuje pro s.r.o. daňově uznatelný náklad. Odměna podléhá povinnému odvodu pojistného na sociální zabezpečení a také odvodu zdravotního pojištění. Pro jednatele jde o zdanitelný příjem podléhající dani z příjmů ze závislé činnosti.

5.7.2 Podíl na zisku (tantiéma)

Na rozdíl od odměny za výkon funkce jednatele není na podíl na zisku právní nárok. Obchodní zákoník stanoví ohledně tantiémy podmínku, že je ji možno vyplatit jen tehdy, má-li s.r.o. zisk a jedná-li se o zisk zkrácený o povinné odvody do fondů s.r.o., schválený k rozdělení. Podobně jako je tomu u odměny, nelze tantiému přiznat některým osobám v specifickém právním postavení (veřejní funkcionáři, úředníci apod.). Výplata tantiémy musí být schválena valnou hromadou. Zde je opět možné, aby po přiznání práva na tantiému jednatelům byla valnou hromadou určena rozdílná výše plnění z tantiémy pro každého jednatele, opět v závislosti na jimi vykonávané působnosti. K rozhodnutí o přiznání tantiémy nelze tedy předem s.r.o. vázat, toto plnění je vždy určováno ad hoc podle aktuálních hospodářských výsledků podnikání s.r.o. a vůle jejich společníků.

Tantiéma vyplacená jednatelem nepředstavuje pro s.r.o. daňově uznatelný náklad; lze ji tedy vyplácet ze zisku. Tantiéma nepodléhá povinnému odvodu pojistného na sociální zabezpečení, avšak podléhá odvodu zdravotního pojištění. Pro jednatele jde o zdanitelný příjem podléhající dani z příjmů ze závislé činnosti. Pro zdravotní a sociální pojištění existuje omezení pro maximální vyměřovací základ, kterým je částka ve výši 72 násobku průměrné mzdy.

5.7.3 Mzda

V případě, že jednatel vykonává pro s.r.o. zároveň nějakou práci v pracovním poměru, náleží mu za výkon této práce mzda. V takovém případě spadá do managementu s.r.o. (viz dále v části věnované managementu s.r.o.).

5.7.4 Náhrada nákladů vynaložených v souvislosti s výkonem funkce

Jednatel má dále nárok na náhradu nákladů, které vynaložil v souvislosti s výkonem své funkce. Náhrada skutečně vynaložených nákladů nepředstavuje pro jednatele žádný zdanitelný příjem; pro s.r.o. jde o daňově uznatelný náklad.

5.7.5 Kontrolní orgán – dozorčí rada

Dozorčí rada je fakultativním kontrolním orgánem s.r.o. Člen dozorčí rady nesmí být zároveň jednatelem s.r.o. Dozorčí rada musí mít nejméně tři členy.

Členové dozorčí rady odpovídají společně a nerozdílně za škodu způsobenou s.r.o. porušením právních povinností při výkonu funkce. Členové dozorčí rady, kteří odpovídají s.r.o. za škodu, ručí za závazky s.r.o. společně a nerozdílně, jestliže odpovědný člen dozorčí rady škodu neuhradil a věřitelé nemohou dosáhnout uspokojení své pohledávky z majetku s.r.o. pro její platební neschopnost nebo z důvodu, že s.r.o. zastavila platby; rozsah ručení je omezen rozsahem povinnosti člena dozorčí rady k náhradě škody; ručení zaniká, jakmile je způsobená škoda uhrazena.

Ze výkonu své funkce mohou být členové dozorčí rady odměňováni odměnou, kterou určuje valná hromada. Členové dozorčí rady mají též nárok na náhradu nákladů vynaložených v souvislosti s výkonem jejich funkce.

5.8 Management

Odměny vyplacené členům dozorčí rady nepředstavují pro s.r.o. daňově uznatelný náklad (účetně lze vyplácet pravidelnou odměnu ne ze zisku, ale na vrub nákladů, které budou nedaňové). Odměna nepodléhá povinnému odvodu pojistného na sociální zabezpečení, podléhá odvodu zdravotního pojištění ve výši 13,5 %. Pro člena dozorčí rady jde o zdanitelný příjem podléhající dani z příjmů ze závislé činnosti. Pro zdravotní pojištění existuje omezení pro maximální vyměřovací základ, kterým je částka ve výši 72 násobku průměrné mzdy.

Management s.r.o. představují zejména jednatelé s.r.o., v dalším pak vedoucí pracovníci - zaměstnanci. Zákon nestanoví povinnost vybírat vedoucí pracovníky s.r.o. nějakým výběrovým řízením, uspořádání určitého formálního výběru je však možné a mnohdy i žádoucí. Tito vedoucí pracovníci jsou odměňováni mzdou, kterou za společnost určují jednatelé. Za porušení svých povinností odpovídají omezeně, a to podle pracovněprávních předpisů.

Mzda managementu s.r.o. je smluvní a podléhá pouze omezením danými principy minimální mzdy. Výše mzdy by měla být obvyklá, tedy odpovídající srovnatelné výši a podmínkám na relevantním trhu.

Mzda představuje pro s.r.o. daňově uznatelný náklad. Pro zaměstnance jde o příjem podléhající dani z příjmů ze závislé činnosti, jakož i povinným odvodům na sociální, nemocenské a zdravotní pojištění.

Pro zdravotní a sociální pojištění existuje omezení pro maximální vyměřovací základ, kterým je částka ve výši 72 násobku průměrné mzdy. Toto pravidlo platí i pro odměňování jednatelů společnosti.

5.9

Účast na podnikání jiných osob

S.r.o. není prakticky omezena v účasti na podnikání jiných osob. Může být zakladatelem a společníkem / podílníkem / akcionářem apod. jiné obchodní společnosti, může být zakladatelem či účastníkem neziskové organizace, sdružení, apod., a to v souladu s předpisy upravujícími jednotlivé právní formy takových subjektů. Výjimkou je případ, kdy s.r.o. s jediným společníkem nemůže být jediným společníkem jiné s.r.o.

5.10

Zrušení, zánik, naložení s likvidačním zůstatkem

S.r.o. se zrušuje zejména rozhodnutím valné hromady, uplynutím doby, na kterou byla založena, dosažením účelu, pro který byla založena, rozhodnutím soudu, zrušením konkursu, jakož i z dalších důvodů, které mohou být obsaženy ve společenské smlouvě či zakladatelské listině. s.r.o. zaniká výmazem z obchodního rejstříku.

Zániku s.r.o. předchází její zrušení s likvidací nebo bez likvidace, přechází-li její jmění na právního nástupce. Likvidace končí rozdělením likvidačního zůstatku, použitím prostředků z výtěžku z prodeje majetku k uspokojení věřitelů, převzetím majetku věřiteli k úhradě jejich pohledávek anebo odmítnutím věřitelů převzít majetek k úhradě dluhů. Likvidační zůstatek se dělí mezi společníky dle výše jejich obchodních podílů.

Likvidační zůstatek podléhá zdanění srážkovou daní ve výši 15 % ze základu, který se stanoví jako rozdíl výše likvidačního zůstatku mínus nabývací cena obchodního podílu.

5.11 Insolvency

Na s.r.o. se vztahuje právní úprava insolvenčního řízení. S.r.o. odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem. Společníci (zakladatelé) ručí společně a nerozdílně za závazky s.r.o. do výše souhrnu nesplacených částí vkladů všech společníků podle stavu zápisu v obchodním rejstříku.

6 Popis a zhodnocení rozdělení pravomocí a kompetencí mezi VO a s.r.o. při řízení činnosti

Pravomoc a kompetence VO vůči při řízení firmy formou s.r.o. je dána třemi základními právními nástroji:

- a) **postavením VO coby společníka s.r.o.;**
- b) **zástupci VO coby jednatel s.r.o.;**
- c) **smluvní vazbou mezi VO a s.r.o.**

6.1 Postavení VO coby společníka s.r.o.

Vliv VO na rozhodování z pozice společníka je dán:

výši vkladu (obchodního podílu) a s tím související výši hlasovacího práva VO na valné hromadě s.r.o.;

působností valné hromady s.r.o.

Má-li VO zajistit svůj dostatečný vliv na s.r.o., musí být jednak většinovým společníkem (vlastníkem většinového obchodního podílu a s tím spojených hlasovacích práv), jednak musí být ve společenské smlouvě dostatečně vymezena rozhodovací pravomoc valné hromady; na rozdíl od a.s. však u s.r.o. zákon připouští, aby si valná hromada do své rozhodovací pravomoci vyhradila cokoli, i když jí to zákon nebo stanovy výslovně nesvěřují.

Základním kontrolním nástrojem činnosti s.r.o. coby firmy ze strany VO bude jeho postavení společníka rozhodujícího v působnosti valné hromady, která je vymezena obchodním zákoníkem³⁵. Do působnosti valné hromady spadá zejména:

rozhodování o změně společenské smlouvy;

rozhodování o výši základního kapitálu;

volba a odvolání jednatelů s.r.o. a schválení jejich odměn;

rozhodnutí o zrušení s.r.o.;

schvalování smluv o prodeji podniku nebo jeho části, nájmu podniku nebo jeho části a smluv zřizujících zástavní právo k podniku nebo jeho části;

schválení ovládací smlouvy mezi společníkem a s.r.o.

Společenská smlouva s.r.o. však může do pravomoci valné hromady svěřit rozhodování o dalších otázkách provozu firmy, a to zejména:

schvalování plánu činnosti firmy na určité období;

schvalování zprávy o činnosti firmy za uplynulé období;

schvalování uzavření smluv určitého typu či určité hodnoty apod.

Jak již bylo výše uvedeno, valná hromada s.r.o. si navíc může vyhradit ke svému rozhodnutí cokoli, co jinak spadá do rozhodovací pravomoci jiného orgánu.

V případě, že s.r.o. bude mít více společníků, pravomoc delegovat zástupce VO na valnou hromadu spadá do kompetence rektora, popř. kvestora (na základě vnitřního předpisu VO i jiného orgánu VO). V případě, že bude VO jediným společníkem s.r.o., rozhodování o věcech VO jako jediného společníka spadá do pravomoci rektora, popř. kvestora.

³⁵ § 187 obchodního zákoníku.

6.2

Zástupci VO coby jednatelé s.r.o.

Vzhledem k tomu, že statutárnímu orgánu náleží obchodní vedení s.r.o. a nikdo nesmí do tohoto obchodního vedení zasahovat³⁶, nemůže ani VO prostřednictvím valné hromady zasahovat do obchodního vedení s.r.o. Z tohoto důvodu se jeví jako vhodné zajistit, aby též ve statutárním orgánu byli zástupci společníka (VO), kteří budou moci z titulu své funkce přímo zasahovat do obchodního vedení, případně zajistit i přímý tok informací ke společníkovi. Pokud jde o výběr vhodných osob (zástupců VO) na funkci jednatelů, právní předpisy v tomto směru nepředepisují žádný model řešení. Může jít jak o členy orgánů či zaměstnance VO, tak o osobu bez přímé právní vazby na samotnou VO, která se však jmenováním ze strany VO coby jediného společníka s.r.o. stává de facto jakýmsi zástupcem VO v obchodním vedení s.r.o.

6.3

Smluvní vazba mezi VO a s.r.o.

Další možností, jak ovlivňovat provoz s.r.o. přímo ze strany VO, je uzavření smluv mezi VO a s.r.o., a to zejména:

ovládací smlouvy (smlouva, kterou může VO coby společník s.r.o. ovlivňovat chování s.r.o.);

smlouvy upravující správu majetku VO svěřeného s.r.o. za účelem provozu firmy (např. nájemní smlouva); VO v postavení pronajímatele zařízení firmy může pomocí institutu nájmu ovlivňovat některé činnosti firmy, zejména omezit některé nežádoucí činnosti, regulovat povinnosti při správě majetku apod.;

smlouvy upravující řízení s.r.o. formou poskytování služeb (např. smlouva mandátní apod.).

³⁶ § 135 odst. 2 s odkazem na § 194 odst. 4 poslední věta obchodního zákoníku.

7 Popis a zhodnocení pravomocí VO při kontrole řízení, spravování majetku firmy a finančních prostředků vložených ze strany VO

Pravomoc a kompetence VO při kontrole řízení, spravování majetku firmy a finančních prostředků vložených ze strany VO je opět dána třemi základními právními nástroji:

- a) **postavením VO coby společníka s.r.o.;**
- b) **zastoupením VO v dozorčí radě s.r.o.;**
- c) **smluvní vazbou mezi VO a s.r.o.**

7.1 Postavení VO coby společníka s.r.o.

Základním kontrolním nástrojem činnosti s.r.o. coby společníka firmy ze strany VO bude nepochybně jeho rozhodovací pravomoc v postavení valné hromady (jediného společníka) zejména v těchto otázkách:

volba a odvolání členů orgánů dozorčí rady, byla-li zřízena a schválení jejich odměn;

schvalování rozpočtu činnosti s.r.o. coby firmy na určité období (v položkovém členění);

schvalování účetní závěrky s.r.o. a návrhu na naložení se ziskem nebo na úhradu ztráty;

schvalování půjček a úvěrů a poskytnutých záruk;

schvalování převodu obchodních podílů včetně zajištění předkupního práva;

schvalování auditora s.r.o.;

schvalování zpráv předkládaných dozorčí radou s.r.o. apod.

7.2

Zastoupení VO v dozorčí radě s.r.o.

Z pohledu zajištění kontrolní funkce VO vůči s.r.o. se jeví jako žádoucí, aby u s.r.o. byla v každém případě zřízena jinak nepovinná dozorčí rada a VO měla v dozorčí radě své zastoupení. Dozorčí rada s.r.o. dohlíží na činnost jednatelů a uskutečňování podnikatelské činnosti s.r.o. Členové dozorčí rady jsou oprávněni nahlížet do všech dokladů a záznamů týkajících se činnosti s.r.o. a kontrolovat, zda účetní zápisy jsou řádně vedeny v souladu se skutečností a zda podnikatelská činnost s.r.o. se uskutečňuje v souladu s právními předpisy, společenskou smlouvou a pokyny valné hromady. Dozorčí rada přezkoumává účetní závěrku a návrh na rozdělení zisku nebo úhradu ztráty a předkládá své vyjádření valné hromadě. Dozorčí rada může svolat valnou hromadu, pokud to vyžadují zájmy s.r.o.

7.3

Smluvní vazba mezi VO a s.r.o.

Další možností, jak zajistit účinnou kontrolu firmy přímo ze strany VO, je uzavření smluv mezi VO a s.r.o., a to zejména:

ovládací smlouvy (smlouva, kterou může VO coby společník s.r.o. rovněž kontrolovat chování s.r.o.);

smlouvy upravující správu majetku VO svěřeného s.r.o. za účelem provozu firmy (např. nájemní smlouva); VO v postavení pronajímatele zařízení firmy může pomocí institutu nájmu kontrolovat provádění některých činností firmy;

smlouvy upravující kontrolu firmy formou poskytování služeb (např. smlouvou o kontrolní činnosti apod.).

8 Popis a zhodnocení finančních toků mezi VO a s.r.o. při ziskovém a ztrátovém výsledku provozu firmy

Provoz firmy lze v zásadě financovat:

- a) z finančních plnění ze strany společníků;
- b) z dotací a jiných podpor z veřejných zdrojů;
- c) z darů poskytnutých třetími osobami;
- d) z příjmů z vlastní činnosti.

8.1 Finanční plnění ze strany společníka

VO coby společník s.r.o. má následující možnosti financování provozu firmy:

- peněžitým vkladem do základního kapitálu s.r.o. při založení s.r.o.;
- peněžitým vkladem na zvýšení základního kapitálu s.r.o.;
- poskytnutím peněžitého příplatku mimo základní kapitál s.r.o.;
- poskytnutím finanční půjčky.

Rozhodnutí o poskytnutí peněžitého i nepeněžitého vkladu podléhá předchozímu písemnému souhlasu správní rady VO.

8.2

Peněžitý vklad do základního kapitálu s.r.o.

Minimální hodnota základního kapitálu s.r.o. činí 200.000,- Kč. Před podáním návrhu na zápis s.r.o. do obchodního rejstříku musí být splaceno na každý peněžitý vklad nejméně 30 % (zbytek musí být doplacen do pěti let). Celková výše splacených peněžitých vkladů spolu s hodnotou splacených nepeněžitých vkladů musívšak činit alespoň 100.000,- Kč. Je-li s.r.o. založena jedním zakladatelem, může být zapsána do obchodního rejstříku, jen když je v plné výši splacen její základní kapitál. Tento základní kapitál lze využít na financování provozu s.r.o. zejména v počáteční činnosti s.r.o. Následně lze základní kapitál zvýšit a poskytnout další plnění formou splacení takového zvýšení základního kapitálu. Princip bude poté stejný – těchto finančních prostředků lze použít k financování provozu firmy³⁷. Základní kapitál do výše 200.000,- Kč, představující minimální zákonnou výši základního kapitálu s.r.o., nelze za doby trvání s.r.o. žádat zpět. Základní kapitál převyšující tuto hodnotu lze čerpat formou snížení základního kapitálu a vyplacením odpovídající hodnoty v penězích společníkům.

Vklad společníka do základního kapitálu nepodléhá u s.r.o. dani z příjmů ani dani darovací a není ani zdanitelným plněním z pohledu DPH. Jeho poskytnutí tedy nemá žádné daňové dopady.

8.3

Poskytnutí příplatku mimo základní kapitál s.r.o.

U s.r.o. ustanovení § 121 odst. 2 obchodního zákoníku výslovně upravuje možnost poskytnutí příplatku mimo základní kapitál ze strany společníků. Podle tohoto ustanovení může společník poskytnout se souhlasem valné hromady příplatek mimo základní kapitál peněžitým plněním na posílení vlastního kapitálu s.r.o.³⁸. Na rozdíl od úpravy u a.s. může společenská smlouva určit, že valná hromada je společníkům oprávněna uložit povinnost přispět na vytvoření vlastního kapitálu příplatkem mimo základní kapitál peněžitým plněním nad výši vkladu až do poloviny základního kapitálu podle výše svých vkladů³⁹.

Poskytnutí příplatku společníků mimo základní kapitál nepodléhá u s.r.o. dani z příjmů ani dani darovací a není ani zdanitelným plněním z pohledu DPH. Jeho poskytnutí tedy nemá žádné daňové dopady.

³⁷ Základní kapitál je evidován na účtu 411 - základní kapitál, je součástí vlastního kapitálu s.r.o. a pozitivně ovlivňuje hodnotu čistého obchodního majetku s.r.o.

³⁸ O příplatku se účtuje na účtu 418 - ostatní kapitálové fondy. Příplatek lze společníkům vrátit v rozsahu, v jakém převyšuje ztráty s.r.o. vykázané v účetním období.

³⁹ § 121 odst. 2 obchodního zákoníku.

8.4

Finanční půjčky a úvěry

Financování provozu firmy lze dočasně řešit i formou poskytnutí půjčky nebo úvěru. Půjčka může být úročená nebo bezúročná. Podle výkladu Ministerstva financí nepodléhá poskytnutí ani bezúročné půjčky s.r.o. ze strany společníka darovací dani. Režim půjčky může být vratný, půjčku lze také započíst proti závazku VO na splacení vkladu do základního kapitálu s.r.o. nebo na poskytnutí příplatku mimo základní kapitál s.r.o.

8.5

Dotace

S.r.o. může být příjemcem dotací poskytnutých z veřejných zdrojů v rámci dotační politiky státu nebo územních samosprávných celků. Dotace jsou zpravidla bez daňových souvislostí, dotace na provoz jsou vždy v daňových výnosech.

8.6 Dary

Stejně jako u a.s. může VO na činnost s.r.o. poskytnout dar. Rozhodnutí o poskytnutí daru nad 100.000,- Kč v jednom kalendářním roce spadá do pravomoci zastupitelstva VO⁴⁰; rozhodnutí o poskytnutí daru nižší hodnoty spadá do pravomoci rady VO⁴¹. Poskytnutí daru není zdanitelným plněním z pohledu DPH. Dar podléhá u s.r.o. zdanění darovací daní. Způsob zdanění bude závislý na účelovosti daru. Dary poskytnuté právnickým osobám se sídlem v České republice založenými nebo zřízenými k zabezpečování činnosti v oblasti kultury, školství, vědy, výzkumu, vývoje a vzdělávání, zdravotnictví, sociální péče, ekologie, tělovýchovy, sportu, výchovy a ochrany dětí a mládeže a požární ochrany, jsou od daně osvobozeny, je-li bezúplatně nabytí majetku určeno na zabezpečování výše uvedených činností.

8.7 Příjmy z vlastní činnosti

Kromě finančních prostředků získaných od společníků může s.r.o. k financování svých provozních nákladů využít též příjmů z vlastní činnosti.

8.7.1 DPH

Pro posouzení, zda daná činnost u s.r.o. podléhá zdanění DPH, a je tedy považována za zdanitelné plnění, je rozhodující charakter této činnosti. Podle toho se určuje, zda příjem z vykonávané činnosti je osvobozen od DPH či zda podléhá 14% nebo 20% sazbě DPH. (rok 2012)

8.7.2 Daň z příjmů

Příjmy z vlastní činnosti podléhají u s.r.o. dani z příjmů, a to bez ohledu na jejich charakter.

⁴⁰ § 36 písm. b) zákona o VŠ.

⁴¹ § 59 odst. 2 písm. f) zákona o VŠ.

8.8

Zisk a účetní ztráta s.r.o., postavení společníka

Pro účely stanovení základu daně jsou proti příjmům z vlastní činnosti s.r.o. postaveny účelně vynaložené náklady na dosažení a udržení těchto příjmů, a to v zásadě bez potřeby dalšího rozlišení.

Vykáže-li s.r.o. za příslušné účetní (zdaňovací) období pozitivní hospodářský výsledek, podléhá tento dosažený zisk zdanění daní z příjmů. Proti zisku je poté možné započítat ztrátu dosaženou v s.r.o. v předešlých zdaňovacích obdobích, maximálně však pět let nazpět. Pro rok 2010 je sazba daně z příjmů 19 %.

Zisk (po zdanění) je možné použít následujícím způsobem:

- a) rozdělení zisku a výplata dividend společníkům (po uskutečnění povinného příředu do rezervního fondu); zdanění dividend u VO činí 15 %;
- b) použití zisku na úhradu ztráty (kumulované ztráty) z minulých účetních období;
- c) použití zisku na zvýšení základního kapitálu z vlastních zdrojů s.r.o.;
- d) použití zisku na poskytnutí příplatku mimo základní kapitál s.r.o.;
- e) ponechání zisku na účtu nerozděleného zisku s.r.o.

Vykáže-li s.r.o. za příslušné účetní (zdaňovací) období ztrátu, lze tuto řešit:

- a) ponecháním na účtu neuhrazené ztráty s.r.o. s tím, že tato ztráta bude uhrazena z dosaženého zisku příštích účetních období;
- b) úhradou ztráty z rezervního fondu s.r.o.

V případě, že celková ztráta s.r.o. dosáhne takové výše, že při jejím uhrazení z disponibilních zdrojů s.r.o. by neuhrazená ztráta dosáhla poloviny základního kapitálu, jsou jednatelé povinni tuto situaci řešit - svolat valnou hromadu, navrhnout přijetí relevantního opatření nebo navrhnout zrušení s.r.o. Takovým opatřením může být právě poskytnutí příplatku mimo základní kapitál či poskytnutí vkladu do základního kapitálu s.r.o. nebo i zvýšení základního kapitálu.

Společník není povinen k úhradě ztráty, kterou s.r.o. vykáže. Řešení ztráty jeho finančním příspěvím je věcí jeho dobrovolného rozhodnutí. Odpovědnost za řešení ztráty s.r.o. nese statutární orgán - tedy jednatelé s.r.o.

V případě naplnění podmínek insolvenčního zákona⁴² jsou jednatelé povinni bez zbytečného odkladu podat insolvenční návrh, jinak odpovídají věřitelům za škodu nebo jinou újmu, kterou způsobí porušením této povinnosti.

⁴² Zejm. § 98 a násl. z. č. 182/2006 Sb.

Porovnání akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným z pohledu odlišných charakteristik

9 Finanční nároky při založení – minimální výše základního kapitálu

Akciová společnost vyžaduje základní kapitál v minimální výši 2.000.000,- Kč s tím, že při zápisu do obchodního rejstříku musí být prokázáno splacení nejméně 30 % (i když společnost zakládá jediný zakladatel); splacení celého základního kapitálu (emisního kurzu upsaných akcií) musí proběhnout nejpozději do 1 roku od vzniku společnosti⁴³.

Společnost s ručením omezeným vyžaduje základní kapitál v minimální výši 200.000,- Kč s tím, že při zápisu do obchodního rejstříku musí být splaceno 100 %, pokud společnost zakládá jediný zakladatel.

⁴³ § 177 odst. 1 obchodního zákoníku.

9.1

Procedura založení

Akciová společnost má složitější proceduru při svém vzniku s ohledem na:

povinnost vydání zatímních listů či akcií;

povinnost vydat stanovy;

potřebu více osob (členů orgánů) nezbytných k založení společnosti (jeden až tři členové představenstva, tři členové dozorčí rady).

Vyšší náročnosti procedury a vyšší úrovní základního kapitálu také odpovídají vyšší náklady notářského zápisu.

Společnost s ručením omezeným je organizačně jednodušší, a představuje tedy i nižší finanční nároky při založení, jakož i menší počet zákonem požadovaných osob. Nevydávají se žádné akcie, vydání stanov není povinné (vše může být upraveno v zakladatelské listině), postačí jeden jednatel, dozorčí rada nemusí být zřízena.

9.2

Procedura zvyšování základního kapitálu jako nástroje financování

Akciová společnost má při zvyšování základního kapitálu složitější proceduru; zápis do obchodního rejstříku je dvoukolový. Zároveň je nutno měnit akcie (s ohledem na změnu výše základního kapitálu).

Společnost s ručením omezeným má proceduru zvyšování základního kapitálu jednodušší. Zápis je jednokolový a žádné akcie se nevydávají.

9.3

Funkční období členů orgánů

Akciová společnost má omezené funkční období pro členy orgánů, a to pro členy představenstva pět let, pro členy dozorčí rady v prvním roce od vzniku pouze jeden rok; to vyžaduje nutnost sledovat období u každého člena a opětovně jej nominovat se všemi formálními náležitostmi.

Společnost s ručením omezeným nemá funkční období členů orgánů omezené.

9.4

Povinná účast zaměstnanců v dozorčí radě

U **akciové společnosti**, která zaměstnává více než 50 zaměstnanců, nastává ze zákona povinná účast zástupce zaměstnanců v dozorčí radě. To je spojeno s celou řadou administrativních a organizačních úkonů.

Společnost s ručením omezeným žádnou povinnou účast v orgánech předepsánu nemá.

9.5

Statutární orgán, jednání jménem společnosti navenek

Statutární orgán **akciové společnosti** je formován na principu kolektivního orgánu (představenstvo) s možností, aby někteří členové za orgán jednali a někteří nikoli. Přestože český právní řád nezná pojem „výkonní“ a „nevýkonní“ členové statutárního orgánu, právě možnost podpisového oprávnění pouze u některých, jakož i rozdělení kompetencí, umožňuje fakticky takové členění provést.

Statutárním orgánem **společnosti s ručením omezeným** je jednatel či jednatelé; všichni jednatelé jsou oprávněni (a též povinni) jednat za společnost navenek (a to samostatně nebo společně). Nelze tedy určit jednatele, kteří jednají a podepisují, a jednatele, kteří „nejednají“.

9.6

Působnost valné hromady

Zatímco valná hromada **akciové společnosti** si nemůže ke svému rozhodnutí vyhradit nic, co jí zákon nebo stanovy výslovně nesvěřují do rozhodovací pravomoci⁴⁴, valná hromada **společnosti s ručením omezeným** si může vyhradit jakoukoli věc k rozhodnutí, i když jinak spadá do rozhodovací pravomoci jiného orgánu⁴⁵.

⁴⁴ § 187 odst. 2 obchodního zákoníku.

⁴⁵ § 125 odst. 3 obchodního zákoníku.

PŘÍLOHA Č. 6

Právní úprava zakládání
právnických osob výzkumnými
organizacemi (VŠ a v.v.i.)

1

Právní regulace ve vztahu k zakládání entit subjekty typu VŠ a v.v.i.

1.1

Obecná charakteristika VŠ

Základním právním předpisem, kterým se řídí VŠ je **zák. č. 111/1998 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o vysokých školách.**

VŠ je právnickou osobou, která podléhá režimu zákona o VŠ. Účelem VŠ je uskutečňování akreditovaných studijních programů a programů celoživotního vzdělávání. Základní dělení VŠ je na veřejné, soukromé a státní. Pro účely této metodiky se vysokou školou rozumí veřejná VŠ.

VŠ může provozovat tzv. doplňkovou činnost. V doplňkové činnosti VŠ vykonává za úplatu činnost navazující na její vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou, uměleckou nebo další tvůrčí činnost nebo činnost sloužící k účinnějšímu využití lidských zdrojů a majetku. Doplňková činnost nesmí ohrozit kvalitu, rozsah a dostupnost činností, k jejichž uskutečňování byla veřejná VŠ zřízena.

VŠ vlastní majetek potřebný k činnostem, pro které byla zřízena. Majetkem VŠ jsou věci movité a nemovité, práva a jiné majetkové hodnoty; o nakládání s majetkem VŠ rozhoduje rektor nebo orgány či osoby, o nichž to stanoví zákon a statut VŠ.

VŠ je povinna majetek užívat k plnění úkolů ve vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké nebo další tvůrčí činnosti. Může jej užívat i k doplňkové činnosti v souladu s tímto zákonem.

VŠ účtuje v soustavě podvojného účetnictví, ve kterém je povinna důsledně oddělit náklady a výnosy spojené s doplňkovou činností.

Vzhledem k tomu, že působnost VŠ je označena jako samosprávná působnost, mohou státní orgány zasahovat do činnosti VŠ jen na základě a v mezích zákona a způsobem stanoveným zákonem. Do samosprávné působnosti VŠ patří například vnitřní organizace VŠ, pracovněprávní vztahy a určování počtu akademických pracovníků a ostatních zaměstnanců, spolupráce s jinými VŠ a právnickými osobami, ustavování samosprávných akademických orgánů VŠ, hospodaření VŠ a nakládání s majetkem.

1.2

Účast na podnikání jiných osob

VŠ může založit jinou právnickou osobu a může do ní vložit jak peněžité, tak nepeněžité vklady. VŠ však není oprávněna stát se společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem komanditní společnosti, tedy těch obchodních společností, jejichž společníci ručí celým svým majetkem. Dále není oprávněna vkládat do obchodní společnosti nebo družstva nemovitě věci nabyté do vlastnictví VŠ od státu, ani přijatý příspěvek či dotaci. **Podmínkou peněžitých a nepeněžitých vkladů do právnických osob je stanovení pravidel vnitřním předpisem VŠ.**

Stát v žádném případě neručí za závazky VŠ. VŠ není oprávněna k převzetí ručení za peněžitý dluh jiné osoby ani ke zřízení zástavního práva k nemovitosti.

Na vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké nebo další tvůrčí činnosti VŠ v rámci její samosprávné působnosti se mohou podílet i jiné právnické osoby, které se touto činností zabývají.

1.3

Obecná charakteristika v.v.i.

Základním právním předpisem, kterým se řídí veřejná výzkumná instituce je **zák. č. 341/2005 Sb., ve znění pozdějších předpisů, o veřejných výzkumných institucích.**

Veřejná výzkumná instituce je právnickou osobou, jejímž hlavním předmětem činnosti je výzkum, včetně zajišťování infrastruktury výzkumu. Svou hlavní činností zajišťuje výzkum podporovaný zejména z veřejných prostředků v souladu s podmínkami poskytování veřejné podpory. Může být zřízena Českou republikou nebo územním samosprávným celkem. Veřejná výzkumná instituce vzniká zápisem do rejstříku v.v.i., rejstřík vede MŠMT.

V.v.i. může kromě hlavní činnosti provádět i činnosti, které nejsou výzkumem nebo jeho infrastrukturou, a to tzv. další činnost prováděnou na základě požadavků příslušných organizačních složek státu nebo územních samosprávních celků, a dále tzv. jinou činnost, kterou se rozumí činnost hospodářská prováděná za účelem dosažení zisku. Podmínku výkonu těchto činností stanoví zákon⁴⁶. Pokud je na konci účetního období výsledkem hospodaření ztráta v další nebo jiné činnosti, je v.v.i. povinna tuto činnost neprodleně ukončit. Náklady a výnosy každé z těchto činností musí být v účetnictví vedeny odděleně.

V.v.i. hospodaří s majetkem, který do ní vložil zřizovatel na základě zřizovací listiny k zajištění účelu, pro který je v.v.i. zřizována. K dispozici s nemovitým majetkem je třeba předchozího písemného souhlasu dozorčí rady.

⁴⁶ § 21 odst. 3 zák. č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích.

1.4

Účast v.v.i. na podnikání jiných osob

V.v.i. může sama nebo společně s jinými osobami založit právnickou osobu nebo založit či vstoupit do sdružení pouze **za účelem využívání výsledků své výzkumné činnosti**. V.v.i. může provést **peněžitý či nepeněžitý vklad**, včetně nemovitých věcí vložených do v.v.i. zřizovatelem **do jiné právnické osoby**, či jinak nabýt majetkovou účast v jiné právnické osobě pouze **v případě, že tato právnická osoba provádí výzkum a vývoj nebo využívá výsledky hlavní činnosti v.v.i.** Veřejná výzkumná instituce se nesmí stát **společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem komanditní společnosti** (v obou případech společníci ručí celým svým majetkem). V.v.i. zároveň nesmí vkládat do jiné právnické osoby prostředky z poskytnuté podpory nebo dotace, s výjimkou institucionální podpory výzkumné organizace podle zhodnocení jí dosažených výsledků. V.v.i. v případě účasti na podnikání jiných osob nesmí těmito úkony ohrozit svou hlavní činnost.⁴⁷

⁴⁷ §28 odst. 8 zák. č. 341/2005 Sb., o veřejných výzkumných institucích.

2

Právní úprava zakládání právnických osob

V úvodu je třeba poznamenat, že smyslem tohoto dokumentu není předložit komplexní přehled o všech možných formách právnických osob, které existují dle platného právního řádu. Smyslem je naopak nastínit v úvahu připadající formy právnických osob, které může VO založit za účelem komercializace svých výstupů. Níže je tedy poskytnut přehled těch právnických osob, které svou podstatou vyhovují tomuto cíli.

2.1

Stručná charakteristika jednotlivých právnických osob

V úvahu připadající vhodné formy dle občanského zákoníku:

2.2 Zájmové sdružení právnických osob

Podle občanského zákoníku⁴⁸ mohou právnické osoby k ochraně svých zájmů nebo k dosažení jiného účelu vytvářet zájmová sdružení právnických osob. Z tohoto pohledu je tedy dána možnost vytvoření zájmového sdružení ze strany VO a dalšího subjektu (VO nemůže být jediným účastníkem zájmového sdružení). Zájmové sdružení se zakládá zakladatelskou smlouvou, která kromě povinných náležitostí dle zákona stanoví i vnitřní strukturu sdružení. Způsob fungování sdružení, kontroly, rozhodovací pravomoci jsou v tomto případě určeny smluvně mezi jednotlivými účastníky sdružení. Sdružení vzniká zápisem do registru sdružení vedeného u krajského úřadu.

V úvahu připadající právnické osoby upravené v obchodním zákoníku.

2.3 Obchodní společnosti

Zákon o vysokých školách umožňuje, aby VŠ (obdobně platí i pro v.v.i.) coby jediný zakladatel (společník) založila a kapitálově se podílela na činnosti obchodních společností.

VŠ, v.v.i.může dále vstupovat resp. zakládat obchodní společnosti též společně s dalšími vhodnými subjekty. VŠ, v.v.i. však není oprávněna stát se společníkem veřejné obchodní společnosti nebo komplementářem komanditní společnosti, tedy těch obchodních společností, jejichž společníci ručí celým svým majetkem.

Obecně připadají v úvahu tyto varianty:

společnost s ručením omezeným;

akciová společnost;

komanditní společnost (VŠ, v.v.i. nesmí být v postavení komplementáře, nýbrž pouze komanditisty - tedy bez možnosti vlivu na společnost, neboť k obchodnímu vedení společnosti jsou oprávněni pouze komplementáři, z tohoto se použití této formy jeví jako málo praktické).

⁴⁸ § 20f a násl. zák. č. 40/1964 Sb., občanský zákoník.

2.4

Společnost s ručením omezeným

2.4.1 Účel, předmět činnosti, podnikání

Společnost s ručením omezeným (dále jen „s.r.o.“) se zakládá především za účelem podnikání, tedy za účelem dosažení zisku; s.r.o. ovšem může být založena i za jiným účelem (neziskovým, veřejně prospěšným apod.). Obchodní zákoník tedy přímo počítá s tím, že základním posláním s.r.o. může být jak činnost podnikatelská, tak i veřejně prospěšná, a priori nezisková. K výkonu podnikatelské činnosti může s.r.o. při splnění podmínek živnostenského zákona získat živnostenské oprávnění k provozování živnosti.

2.4.2 Založení

S.r.o. může být založena jednou osobou a může mít nejvíce 50 společníků. Z tohoto základního pravidla plyne i flexibilita s.r.o. z pohledu vlastnické struktury; VO může být jediným zakladatelem a společníkem s.r.o. nebo se může na činnosti s.r.o. podílet společně s jinou osobou (fyzickou či právnickou). Tato struktura umožňuje, aby do s.r.o. při jejím založení případně později vstoupil kromě VO i jiný subjekt (zakladatel, společník), a to jak privátní, tak i veřejný (podnikatel, obchodní společnost, VŠ, jiná nezisková organizace, město, kraj apod.). S.r.o. s jediným společníkem nemůže být jediným zakladatelem nebo jediným společníkem jiné s.r.o.

Zakládají-li s.r.o. dva nebo více zakladatelů, uzavřou společenskou smlouvu. Jediný zakladatel s.r.o. sepisuje zakladatelskou listinu. Společenská smlouva nebo zakladatelská listina musí mít vždy formu notářského zápisu. Společenská smlouva nebo zakladatelská listina může určit, že s.r.o. vydá stanovy, které upraví vnitřní organizaci společnosti.

2.4.3 Vklady/příspěvky zakladatelů

Výše základního kapitálu s.r.o. musí činit alespoň 200.000,- Kč a výše vkladu každého společníka musí činit alespoň 20.000,- Kč. Společenská smlouva určuje výši základního kapitálu a výši vkladu každého společníka včetně způsobu a lhůty splacení vkladu. Před podáním návrhu na zápis s.r.o. do obchodního rejstříku musí být splaceno celé emisní ážio a na každý peněžitý vklad musí být splaceno nejméně 30 % (zbytek musí být doplacen do pěti let). Celková výše splacených peněžitých vkladů spolu s hodnotou splacených nepeněžitých vkladů musí však činit alespoň 100.000,- Kč. Je-li s.r.o. založena jedním zakladatelem, může být zapsána do obchodního rejstříku, jen když je v plné výši splacen její základní kapitál.

2.4.4 Vznik, registrace, zápis

S.r.o. vzniká zápisem do obchodního rejstříku, vedeného rejstříkovým soudem příslušným dle sídla s.r.o.

2.4.5 Nejvyšší orgán - vliv zakladatelů/společníků

Nejvyšším orgánem s.r.o. je valná hromada. Valné hromady se zúčastňují společníci s.r.o. a hlasují zde podle výše svých obchodních podílů. Valná hromada má zákonem stanovená oprávnění - zejména rozhoduje o personálním obsazení orgánů s.r.o., jejich odměnách, schvaluje účetní závěrku a rozhoduje o rozdělení zisku, o zrušení s.r.o. atd. Valná hromada si může vyhradit rozhodování věcí, které jinak náleží do působnosti jiných orgánů s.r.o. a rovněž může udílet pokyny jednatelům s.r.o. (s výjimkou obchodního vedení). Má-li s.r.o. pouze jediného společníka, vykonává působnost valné hromady tento jediný společník.

2.4.6 Statutární orgán - jednatelé

Statutárním orgánem s.r.o. je jeden nebo více jednatelů, kteří jsou jmenováni valnou hromadou s.r.o.

Jednatelé zabezpečují obchodní vedení s.r.o. včetně řádného vedení účetnictví s.r.o. K rozhodnutí o obchodním vedení s.r.o., má-li s.r.o. více jednatelů, se vyžaduje souhlas většiny jednatelů, nestanoví-li společenská smlouva jinak. Jednatelé odpovídají společně a nerozdílně za škodu způsobenou s.r.o. porušením právních povinností při výkonu funkce. Jednatelé, kteří odpovídají společně za škodu, ručí za závazky s.r.o. společně a nerozdílně, jestliže odpovědný jednatel škodu neuhradil a věřitelé nemohou dosáhnout uspokojení své pohledávky z majetku s.r.o. pro její platební neschopnost nebo z důvodu, že s.r.o. zastavila platby; rozsah ručení je omezen rozsahem povinnosti jednatele k náhradě škody; ručení zaniká, jakmile je způsobená škoda uhradena.

Zákon nestanoví povinnost vybírat jednatele nějakým výběrovým řízením. Samozřejmě VO v postavení jediného případně majoritního společníka bude mít rozhodující vliv na obsazení jednatelů, a proto uspořádání určité formy výběru jednatelů před jmenováním valnou hromadou s.r.o. bude určitě možné nebo dokonce i vhodné.

Na rozdíl od a.s. nelze v s.r.o. určit jednatele, kteří jednájí a podepisují, a jednatele, kteří nepodepisují. Každý jednatel má právo (a povinnost) za společnost jednat a podepisovat se, a to buď samostatně, nebo společně s jiným jednatelem.

2.4.7 Kontrolní orgán - dozorčí rada

Dozorčí rada je fakultativním kontrolním orgánem s.r.o. Člen dozorčí rady nesmí být zároveň jednatelem s.r.o. Dozorčí rada musí mít nejméně tři členy; počet členů musí být vždy dělitelný třemi.

Členové dozorčí rady odpovídají společně a nerozdílně za škodu způsobenou s.r.o. porušením právních povinností při výkonu funkce. Členové dozorčí rady, kteří odpovídají s.r.o. za škodu, ručí za závazky s.r.o. společně a nerozdílně, jestliže odpovědný člen dozorčí rady škodu neuhradil a věřitelé nemohou dosáhnout uspokojení své pohledávky z majetku s.r.o. pro její platební neschopnost nebo z důvodu, že s.r.o. zastavila platby; rozsah ručení je omezen rozsahem povinnosti člena dozorčí rady k náhradě škody; ručení zaniká, jakmile je způsobená škoda uhrazena.

Za výkon své funkce mohou být členové dozorčí rady odměňováni odměnou, kterou určuje valná hromada. Členové dozorčí rady mají též nárok na náhradu nákladů vynaložených v souvislosti s výkonem jejich funkce.

2.5 Akciová společnost

Akciová společnost (dále jen „a.s.“) se zakládá především za účelem podnikání, tedy za účelem dosažení zisku; akciová společnost ovšem může být založena i za účelem jiným (neziskovým, veřejně prospěšným apod.). Obchodní zákoník tedy přímo počítá s tím, že základním posláním a.s. může být jak činnost podnikatelská, tak i veřejně prospěšná, nezisková. K výkonu podnikatelské činnosti může a.s. při splnění podmínek živnostenského zákona získat živnostenské oprávnění k provozování živnosti.

2.5.1 Založení

A.s. může být založena jedním zakladatelem, je-li zakladatel právnickou osobou, jinak dvěma nebo více zakladateli. Z tohoto základního pravidla plyne i flexibilita a.s. z pohledu vlastnické struktury; VO může být jediným zakladatelem a akcionářem a.s. nebo se může na činnosti a.s. podílet společně s jinou osobou (fyzickou či právnickou). Tato struktura umožňuje, aby do a.s. při jejím založení případně později vstoupil kromě VO i jiný subjekt (zakladatel, akcionář), a to jak privátní, tak i veřejný (podnikatel, obchodní společnost, vysoká škola, jiná nezisková organizace, obec, kraj apod.).

Zakládají-li a.s. dva nebo více zakladatelů, uzavřou zakladatelskou smlouvu. Jediný zakladatel a.s. sepisuje zakladatelskou listinu. Zakladatelská smlouva nebo listina musí mít vždy formu notářského zápisu.

2.5.2 Vklady/příspěvky zakladatelů

Základní kapitál a.s. založené bez veřejné nabídky akcií (námi uvažovaný jednodušší případ) musí činit alespoň 2.000.000,- Kč. Akcie musí být vždy upsány na celou výši základního kapitálu. Zakladatelská smlouva určuje, kolik akcií který zakladatel upisuje, za jaký emisní kurs, způsob a lhůtu pro splacení emisního kursu a jakým vkladem bude emisní kurs splacen. Emisní kurs je přitom možno splatit peněžitým či nepeněžitým vkladem; nejpozději do zahájení ustavující valné hromady (koná-li se), vždy však před zápisem do obchodního rejstříku musí být prokázáno, že upisovatel splatil případné emisní ážio a alespoň 30 % jmenovité hodnoty upsaných akcií, které mají být splaceny peněžitým vkladem, a/nebo zcela splatil svůj nepeněžitý vklad. Upisovatel je povinen splatit emisní kurs akcií, které upsal, v době určené ve stanovách, nejpozději však do jednoho roku od vzniku a.s.

2.5.3 Vznik, registrace, zápis

A.s. vzniká zápisem do obchodního rejstříku, vedeného rejstříkovým soudem příslušným dle jejího sídla.

2.5.4 Nejvyšší orgán – vliv zakladatelů/akcionářů

Nejvyšším orgánem a.s. je valná hromada. Valné hromady se zúčastňují akcionáři a hlasují zde podle počtu svých akcií. Valná hromada má zákonem stanovená oprávnění – zejména rozhoduje o personálním obsazení orgánů a.s., jejich odměnách, schvaluje účetní závěrku a rozhoduje o rozdělení zisku, o zrušení a.s. atd. Ve stanovách a.s. je možno valné hromadě přiznat větší pravomoc, než vyplývá ze zákona, a tím posílit vliv akcionářů. Má-li a.s. pouze jediného akcionáře, vykonává působnost valné hromady tento jediný akcionář.

2.5.5 Statutární orgán – představenstvo

Statutárním orgánem a.s. je představenstvo, které volí valná hromada, nestanoví-li stanovy a.s. jinak. Představenstvo má tři členy, pokud má a.s. více akcionářů; v případě, že a.s. má pouze jediného akcionáře, může mít představenstvo pouze jediného člena. Funkční období člena představenstva je maximálně pět let s tím, že opětovná volba člena představenstva je možná. Představenstvo zabezpečuje obchodní vedení a.s. včetně řádného vedení účetnictví a.s. a jeho členové odpovídají společně a nerozdílně za škodu způsobenou a.s. porušením právních povinností při výkonu funkce. Členové představenstva ručí za závazky a.s. společně a nerozdílně, jestliže odpovědný člen představenstva škodu neuhradil a věřitelé nemohou dosáhnout uspokojení své pohledávky z majetku a.s. pro její platební neschopnost nebo z důvodu, že a.s. zastavila platby; rozsah ručení je omezen rozsahem povinnosti člena představenstva k náhradě škody; ručení zaniká, jakmile je způsobená škoda uhrazena.

Zákon nestanoví povinnost vybírat členy představenstva výběrovým řízením. Samozřejmě VŠ v postavení jediného případně majoritního akcionáře bude mít rozhodující vliv na obsazení představenstva, a proto uspořádání určité formy výběru členů představenstva před zvolením valnou hromadou a.s. bude určitě možné nebo dokonce i vhodné.

Představenstvo je typickým kolektivním orgánem; zákon připouští, aby za představenstvo jednali a podepisovali pouze někteří členové (např. předseda apod.). Tím je možno v praxi určitým způsobem rozlišit pravomoc členů představenstva na „podepisující“ a „ostatní“. Svým způsobem je tím dán i rozsah odpovědnosti takových členů, neboť za škodu odpovídají společně a nerozdílně ti členové představenstva, kteří škodu způsobili⁴⁹. Obchodní zákoník na rozdíl od některých zahraničních úprav sice nezná rozlišení na tzv. výkonné a nevýkonné členy, avšak tohoto odlišení lze dosáhnout udělením oprávnění jednat a podepisovat navenek jen některým členům představenstva (např. předseda, místopředseda apod.)⁵⁰.

2.5.6 Kontrolní orgán – dozorčí rada

Dozorčí rada je obligatorním kontrolním orgánem a.s. Člen dozorčí rady nesmí být zároveň členem představenstva. Dozorčí rada musí mít nejméně tři členy a počet jejích členů musí být vždy dělitelný třemi. Funkční období členů dozorčí rady je pětileté s tím, že první funkční období činí pouze 1 rok od vzniku a.s.

Členové dozorčí rady odpovídají společně a nerozdílně za škodu způsobenou a.s. porušením právních povinností při výkonu funkce. Členové dozorčí rady ručí za závazky a.s. společně a nerozdílně, jestliže odpovědný člen dozorčí rady škodu neuhradil a věřitelé nemohou dosáhnout uspokojení své pohledávky z majetku a.s. pro její platební neschopnost nebo z důvodu, že a.s. zastavila platby; rozsah ručení je omezen rozsahem povinnosti člena dozorčí rady k náhradě škody; ručení zaniká, jakmile je způsobená škoda uhrazena.

Za výkon funkce může členům dozorčí rady náležet odměna určená valnou hromadou.

⁴⁹ § 194 odst. 5 zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

⁵⁰ § 191 odst. 1 zák. č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

Poznámky

Hlavní cíle projektu EF-TRANS

Zlepšení spolupráce vědecko-výzkumných institucí a vysokých škol s aplikační sférou.

Uspadnění komercializace výsledků výzkumu a vývoje a jejich zavedení do praxe.

Lepší využití a právní ochrana duševního vlastnictví.

Motivace pracovníků vysokých škol a výzkumných institucí a poskytnutí návodů, jak v procesu komercializace postupovat.

Klíčové aktivity projektu

Aktivita 1 - Zpracování analytických studií a podkladů

Aktivita 2 - Tvorba metodik

Aktivita 3 - Vzdělávání

Aktivita 4 - EF-TRANS síť

Aktivita 5 - Diseminace projektu a jeho výsledků

Doba trvání projektu

srpen 2009-prosinec 2012

Projektový tým EF-TRANS

Pavel Komárek (hlavní odborný garant), Václav Lukeš, Zdeněk Molcar, Aleš Vlč, Pavel Vykydal, Martin Podařil, Kamila Gabrielová, Milan Rosůlek, Martina Veselá, Míla Ťoupková, Petra Jedličková, Naďa Nevěřilová

Tým expertů

Karel Aim, Petr Bílek, Otakar Fojt, Rudolf Haňka, Miroslav Janeček, Jiří Perner, René Samek, Pavel Šmejkal, Tereza Šamanová, Olga Švestková

Síť EF-TRANS

Jan Černý, Martin Dittrich, Jana Drašarová, Pavel Habarta, Jiří Herinek, Tereza Chrástová, Aleš Klicnar, Radim Kocourek, Petr Konečný, Tomáš Lysenko-Chvíla, Nikolas Mucha, Miroslav Neulinger, Lucie Podrápská, Iveta Pospíšilová, Denisa Škopová, Dagmar Vávrová, Monika Vejchodová, Radek Žilka

Efektivní transfer znalostí

EF TRANS

Metodika V – Zakládání právnických osob

Vydal projekt Efektivní transfer znalostí a poznatků z výzkumu a vývoje do praxe a jejich následné využití (EF-TRANS) v roce 2012 v nákladu 500 ks.

První vydání.

Vydává: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Karmelitská 7, Praha 1

Odbor projektů reforem MŠMT

EF-TRANS - Individuální projekt národní v oblasti terciárního vzdělávání, výzkumu a vývoje

www.reformy-msmt.cz

Distribuce: vlastní

Grafické zpracování: Barbora Páníková

Tisk: Nakladatelství TAURIS

Tento materiál je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.

ISBN 978-80-87601-06-8

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ